

सोपचाराय सताम् विमुक्तयः



श्रीमद्देवेन्द्रसूरिविरचितम्

चैत्यवंदनादि भाष्यत्रयम्

स्वामी भास्वी गेनोने भणया निमित्ते
एतर्था प्रसिद्ध कर्ता.

श्री जैन श्रेयस्वर मंडल तरफची
वेर्णाचंद सुरचंद शाह.—म्हेशाणा.

आगृहीत कीर्ती वी. ०-५-० प्रत १०००.

अमरावाट-धी 'सायविज्ञय' प्रिन्टिंग प्रेसमा
दा. सायबचंद हरालाले एण्टु.
पायकुवा-मयादरवाजा.

संवत् १९६९. धीर संवत् २४३९. ताने १९१३.

पुस्तकने जेम तेम ज्यां त्यां रखडतुं मूकतुं नदि.

अशुद्ध हाथे पुस्तकने अडकतुं नदि, तेमज

उघाडे मुखे पुस्तक वांचतुं नदि.

सर्वेऽपि सन्तु सुखिनः,

सर्वे सन्तु निरामयाः;

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु,

मा कश्चित्पापमाचरेत्. १

भावार्थः—सर्व कोइ प्राणी सुखा याओ, सर्व जीवो निरोगी
याओ, सर्व प्राणीओ कल्याण पावो, कोइ पण जीव पापतुं
आचरण न करे ?

धर्मविन्दु.

प्रस्तावना.

ए तो सर्व कोइने सुविदितज छे के जेय जेम जमानो बदला-
नो जाय छे तेम तेम भाषानो फेरफार बाळ क्रमे पतो जाय छे,
तेटला माटे चालु जमानानी भाषामां लखायेला ग्रंथो जनसमूहने
विशेष उपयोगी पाय एटला माटे पूर्वाचार्य कृत ग्रंथो चालु ज-
मानानी बसायली कल्पथी लखायेला भाषांतरो साथे अथवा
नवीन दार्शन्यी विद्वान् मुनि महाराज तथा धावक वर्णना लखे-
ला ग्रन्थोने छपावी विना मूल्ये के अल्प मूल्ये आपवाना हेतुयी
अमारो प्रयास आज बेटलांक बर्ष यथां चालु छे. ज्ञान दान ए
मोक्ष प्राप्तिनो सरळ मार्ग छे तेटला माटे सर्व कोइने ओछा स्व-
र्चथी बघारे लाभ आवा पुस्तको द्वारा मळे ए सबड प्रथम साच-
बवानो अपारो स्वाम उदेश छे.

ध्यावहारिक के धार्मिक कोइ पण जावनी क्रिया तेनो सं-
पूर्ण हेतु स्वरूप, विधि, फळ बगैरे समज्या विना करवामां भावे
मो तेथी जोइए तेटलो लाभ प्राप्त यतो नयी, तथा धर्मपामवाना
पुष्टालंबनरूप देवगुरुनी भक्ति अने तपथर्या छे. तेथी तेनुं दरेक
बावतनुं हेतु साथेनुं ज्ञान पाळजीवोने सोदलाइथी मळे तेटला
माटे अमोए अपारी ग्रंथमाळाना २३ मा पणकातरिके श्री चैत्य-
संदनादि भाष्यप्रथं अर्थ साथे प्रमिद करेल छे.

आ ग्रंथना प्रणेता आधी थोडुक वर्णन अत्र आपनुं प्रासं-
गिक छे. श्री तपगच्छरूपी गंगा प्रवाहनं हिमालय तुल्य श्रीमद्
जगच्छंद्र सुरि के जेमने आर्यविल तपना प्रभावयी चिचोदना

રાણાણ વન યદ્ ' તથા ' ણ્યું વિદ્ આપ્યું . જેથી તગગ્ગ-
 નામ પદ્યું) અને તે રાગાની મમાર્મા ડિંગવગનાર્ચી માંગે તાટ
 કરતાં દિરા પેટે જે અધેચ ય્થાર્થી જેમને 'દિગ્ગા તગગ્ગંટ મુરિ'
 ણ્યું પણ વિદ્ રાણાશ્રીણ આપ્યું હતું. તેમના ગિય ધ્રીમદ્ દેવેટ
 સુરિણ ત્રય ભાપ્યાત્મક આ ગ્રંથ રચેછો છે. ડન. મહાગ્ગાણ ખા
 સિવાય ? ઘંદામ્વૃત્તિ ૨ માર્ગૃત્તિ ડગા ૩ હમ્ગ્રંથ ડીગામ્-
 મોપહા ૪ મિદ્પંચાનિકા, ૫ ધાદ્દોદનદ્વ્યમ્વૃત્તિ ૬ ડે-
 રવૃત્તિ ૭ નવિન કર્મ ગ્રંથ પાંચ વૃત્તિ મદ્દિત, ૮ મિદ્ ડંદિમા-
 સ્તવ ૯ મુદર્શન ચરિત્ર ૧૦ મિરિડમદ્વદ્માણ પ્રમુચ મ્વરનો
 વગેરે ગ્રંથો વનાથો મહદ્ડપકાર કર્યો છે. તેમને ' વિદ્યાનંદ ' અને
 'ધર્મકિર્તિ' સ્વાધ્યાય નામના ઘે ગિય્યો હતા. ધર્મકિર્તિને પાઠ્ઠ-
 થી મુરિપદ મ્વ્યું ત્યારે તેમનું ' ધર્મગોપમુરિ ' ણ્યું નામ પદ્યું
 તેઓ દેવેટ્મુરિની પાટે આવ્યા. તેમણે પણ મ્વનુંજયાદિ નીચેના
 કલ્પો, ચોવિગજિનની સ્તુતિ નંદિસ્તુતિ વગેરે મંસ્કૃત ગ્રંથો તથા
 કેટલાક પ્રાકૃત પ્રકરણો અવચૂરિ સાયેના વનાવેલા છે.

આ ગ્રંથમાં ચૈત્યવંદન, ગુરુવંદન અને પશ્ચન્નવાળ ણમ ત્રણ
 ભાપ્ય અનુક્રમે મૂલ અર્થ અને વિવેચન સાથે આપવામાં આવેલ
 છે. ' ચૈત્યવંદન ભાપ્ય' માં ચૈત્યવંદન કરતી વસ્તવ ધ્યાન રાગ્વવા
 યોગ્ય વાવતોનું ૨૪ દ્વાર વહે વર્ણન કરેલ છે, તે આ પ્રમાણે-૧
 દશ ત્રિક, ૨ પાંચ અભિગમ, ૩ વડ્ દીશાણ રહી ચૈત્યવંદન કર-
 વું, ૪ ત્રણ પ્રકારના અવગ્રહ; ૫ ત્રણ પ્રકારની વંદના, ૬ પ્રણિ-
 પાત-પંચાંગ પ્રણામ, ૭ નમસ્કાર કેટલા કરવા, ૮ ચૈત્યવંદનમાં

आवर्ता सुप्रोना अक्षरो, ९ पदो अने १० संपदा (विसामा)
नी संख्या-मान, ११ पांच दंष्टक, १२ देववंदनना चार अधि-
कार, १३ चार वंदन करवा योग्य, १४ स्मरण करवा योग्य
केटला? १५ चार प्रकारे जिन, १६ चार घोषना हेतु, १७ आठ
निमित्त, १८ चार हेतु, १९ काउस्सगना १६ आगार, २०
काउस्सगना १९ दोष, २१ काउस्सगनुं प्रमाण, २२ स्तोत्र-
स्तवन केवां प्रकारनां चवां जोइए, २३ सात वखत चत्पवंदन
अने २४ त्याग करवा योग्य दश आशातना. ए प्रकारना वर्ण-
नधी मध्यम भाष्य पूर्ण घाय छे. त्यार पछी ' गुरुवंदनभाष्य '
शुरु थाय छे. तेमां त्रण प्रकारनुं वंदन, तेमां थोभवंदन पैरी वे
वखत पंचांग प्रणाम शा हेतुए करयो, द्वादशावर्चवंदन केवां रीते
थाय, केवां प्रकारनुं वंदन कोने करवुं ? पांच प्रकारना वंदन
कोने, कोणे, शामाटे, केटलीवार करवा ? वंदनना घाबीस द्वार
जेवां के-वांदणाना पांच नाम, पांच उदाहरण, पांच अर्चनीय,
पांच वंदनीय, चार अज्ञाना, चार वंदनना दाता, पांच स्थानके
वंदननो निषेध, चार स्थानके वंदननी आशा, आठ कारणे वां-
दणा देवा, पचीस आशयक, मुहपत्तिनी २५ पटिलेहणा, शरी-
रनी २५ पटिलेहणा, चत्रीश दोष रहित वंदन करवुं, वांदणा-
यां नियमता छ गुण, गुरु स्थापनानुं वर्णन, ये अवग्रह, वंदन
सूत्रना २२६ अक्षर, २५ गुरु अक्षर, पद ५८, छ गुरु वचन,
वर्जवा योग्य आशातना तेष्रीश, ये प्रकारनो संक्षिप्त प्रतिक्रमण
विधि, एम घाबीस द्वारनुं स्वरूप अनुक्रमे वर्णवीने गुरुवंदन.

માવ્ય સમ્પૂર્ણ યાચ છે, ત્યાર વાદ ' પચાન્માન માવ્ય ' ગ્રંથ યાચ છે. જેમાં દશ મકારનાં પચાન્માન, પચ્ચાન્માનના ચાર વિધિ, આહારના મકાર, ધાનીન પ્રાગાર, દશ વિગડ, શ્રીન નિવિ-યાતા, એ મકારના માંગા, છ મકારની શુદ્ધિ, અને પચ્ચાન્માનનું ફલ, એ દ્વારો અનુક્રમે વર્ણવેલા છે.

ત્યાર વાદ અધ્યાખ્યાને શાસ્ત્ર ષોષ સાથે અર્થ શીઘ્રતા સુગમ પડે માટે માવ્ય પછી ઉપદેશ રત્નકોપ અને રત્નાકર પ-ચ્ચવિંશતિકા અર્થ સાથે દાખલ કરેલ છે. નીતિમય અગ્રહાર ચલાવવાનું ઇચ્છતા દરેક મધ્યસ્થ અને ઉપદેશ રત્નકોપના દરેક હિતવચન હૃદયમાં ધારણ કરી તેને આચારમાં લા-વવા જરૂર છે.

એ રીતે એકંદર અત્યંત ઉપયોગી આ વિધિ મતિપાદક ગ્રંથ દરેક જિનઆત્મા રુચિ માટે વ્હેનોને ત્યાસ મળવા યોગ્ય છે, તેમ છતાં પ્રમાદવશાત્ અગર મતિ મંદતાર્થી અધ્યાસ ન કરી શકે તેઓઓએ પણ ત્યાસ કરીને એ ચાર વસ્તુ પળ આ ગ્રંથનું ઘોંચન મનન કરવાનો આવશ્યકતા છે.

આ વિષયને ઉપયોગી શ્રીમાન હરિમદ્ સુરિકૃત પૂજા પંચા-શક, ચૈત્યવંદન પંચાશક અને દીક્ષા પંચાશકના મુનિશ્રી 'કર્પૂ-રવિજયજી મહારાજના લેખેલા' ભાષાંતરો અમારા તરફથી પ્રગટ થયેલા માવ્યત્રયમ્મા ગુજરાતી પુસ્તકમાં આપેલાં છે, તે, તથા ' જૈનહિતવોધ'માં વિવિધ વિષય સંગ્રહના હૈદીંગ નીચે દશ-ત્રિક, પાંચ અધિગમ, ૬૩ આશાતના, દેવ ગુરુના અવગ્રહની મર્યાદા, અષ્ટ મકારી પૂજાના પવિત્ર હેતુ ઘેરે ઘાવતનો ઘળો

स्फुट सरळ उल्लेख उक्त मुनिर्भीए करेलो छे ते खास मनन करवा योग्य होबाथी तेने संपूर्ण वांचवा माटे खास भळामण करवामां आवे छे.

आ ग्रन्थनी पहेली आवृत्तिनी १२५० नकल 'श्रीमन्महो-
पाध्याय श्रीपद्मोविजयजी जैन संस्कृत पाठशाळा मेसाणा ' तर-
फथी छपाइ हती पण ते वर्षी युको यइ रहेबाथी आ धीजी
आवृत्ति अमोए छपावी छे.

धीमहेवेन्द्रसुरि कृत भाष्य उपर ' श्री ज्ञानत्रिमळसुरि-
ए बनाबेला 'टवा' अने 'सोमसुंदर सुरिकृत अबचूरिनी' जुनी
प्रतौना आधारे आ आवृत्तिमां मूळ तेमन वाळावबोधमां केट-
छोक सुधारो कयों छे जेथी प्रथम आवृत्ति करतां आ आवृत्ति
सर्षे कोइने विशेष आवकार दायक यइ पट्टे.

आ ग्रन्थ छपाववामां धी कच्छ-मळीआ निवासी श्रेष्ठ
शारजी लुंभाना घणीयाणी वाइ दीकावाइ तरफथी रु. ५०)
तथा धी लोदरा निवासी श्रेष्ठ जेचंद खीमचंद तरफथी रु. ५०)
मळी रु. १००) नी अमोने मदद मळी छे जेथी मुनिमहाराजा-
ओने आ ग्रन्थ भेट दाखल आपी शकामे.

छेवटे द्रव्य सहाय आपनारा सद् गृहस्थोःनो अंतःकरण-
यो आमार पानी, ग्रन्थ छपाववामां मातिपंदताथी, के द्रष्टि दोष-
यो जे भूळो रई होय तेने माटे त्रिविध मिच्छाभि दुषटं आ-
पी, विद्वानोने सुधारीने वांचवानी बीनंति करी विरमीए छी-
ए. इतिशुम्. छी० मसिद्ध कर्त्ता.



श्रीदेवदेवसूरिचरितं चेत्रवंदनादिज्ञाप्यत्रयम्

बालावबोधसहितं प्रारभ्यते.

तत्र प्रथमं

श्रीचित्तवंदनज्ञाप्यं प्रारंभोऽयं

ग्रन्थकर्ता मंगलाचरणं माटे गाथा कहे ठे.

वंदित्तु वंदणिज्जे, सधे चिह्वंदणाइ-सु-
वियारं ॥ बहु-वित्ति-ज्ञास-बुएणी-सुयाणुसारे-
ण-बुझामि ॥ १ ॥

बालावबोध कर्तानुं मंगलाचरणं कहे ठे.

प्रणम्य प्रणतानंद-कारकं विघ्नवारकं ॥

श्रीमद्दिग्गजदेवाहं, लसल्लावण्यधारकम् ॥ १ ॥-

देववन्दन ज्ञाप्य अर्घसहित. ३

के०) श्रुतने अनुसारे (बुधामि के०) कही-
श. परंतु महारी मतिकल्पनाये नहीं कही-
श. एटले धर्मरुचि जीवने पंचांगी सम्मन
चैत्यवन्दनादिकनो विधि कहीश. कारण के
समकितनुं चीज तो शुः देव, शुः गुरु अने
शुः धर्मनुं स्वरूप जाणवुं, अने सदृष्टुं ते ठे.
माटे प्रथम अठार दोष रहित, निष्कलंक
एवा जे श्रीअरिहंत ते शुः देव ठे. तेना
स्थापनादिक चारे निक्षेपा वांदवा योग्य ठे, तां
इहां चैत्यशब्दे श्रीअरिहंत तथा श्रीअरिहंतनी
प्रतिमा जाणवी. तेनी जे वंदना करवी. ते विधि
सहित करवी; ते विधि कहीश ॥ इति ॥ १ ॥

द्वे ते चैत्यवन्दननो विधि मूल तां घोषीश
छारे सचवाय ठे, ते चार्थीराना वली उत्तर जेद
२०७४ थाय ठे. माटे घोषीश छारनां नाम, प्र
त्येक छारना उत्तर जेदनी संग्या सहित चार
गाथाये करी कहे ठे.

दक्षिण अक्षिण-२०७४, इति तिहु-

४ देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

गृह तिहा उ वंदणया ॥ पणियाय-नमुकारा,
वष्ठा सोल-सय-सीयाला ॥ २ ॥ इगसीइ
सयं तु पया, सगनउइ संपयाउं पणदंभा
॥ वार अहिगार चउवं,-दणिक सरणिक चउ-
ह जिणा ॥ ३ ॥ चउरो धुइ निमित्तछ, वारह
हेऊ अ सोल आगारा ॥ गुणवीस दोस उस्स-
गमाण थुत्तं च सगवेला ॥ ४ ॥ दसआसा
यणवाउं, सवं चिइवंदणाइ ठाणाइं ॥ चउ-
वीस उवारेहिं, उतहस्सा हुंति चउसयरा ॥५॥
इति दारगाहा ॥

अर्थ-प्रथम देव वांदतां नेपेधिकी आदि
(दहतिग के०) दश त्रिक साचववा जोइये,
तेनुं छार कहीश, वीजुं (अहिगमपणगं के०)
अजिगमपंचक एटले पांच अजिगमनुं छार
कहीश, धीजुं देव वंदन करतां म्नीने कयी दि
शाये अने पुरुपने कयी दिशाये उजा रदेवुं
जोइये, ते (उदिसि के०) छिदिशि एटले धे
दिगाउंनुं छार कहीश, चाथुं जघन्य, मध्यम

देववन्दन ज्ञाप्य अर्घसहित. ५

अने उत्कृष्ट एवा (तिजगद्द के०) ग्रण प्रकार
ना अश्वमेहनं छार कहीश, पांचमुं (तिहा उ
वंदणया के०) त्रिधा तु वंदनया एटले ग्रण प्रकारे
वली चैत्पवंदना करवी. तेनुं छार कहीश, ठहुं
पंचांग एटले पांच अंगे (पण्णिवाय के०) प्रणि-
पात करवो, तेनुं छार कहीश, सातमुं (नमु-
कारा के०) नमस्कार करवानुं छार कहीश.
आठमुं देववंदनना अधिकारे जे नवकार प्रमुख
नव सूत्रो आवे ठे. तेना (वसा के०) वर्ण एटले
अक्षर ते (सोलसयसीपासा के०) सोससो ने
सुम्तालीश घाय. तेने गणी देखामवानुं छार
कहीश ॥ २ ॥

नवमुं देववंदनना अधिकारे नवकार प्रमुख
नव सूत्रोनां (इगसीइसयं के०) एकसोने ए
क्यासी (तु के०) वली (पया के०) पदो घाय
ठे ते देखामवानुं छार कहीश, दशमुं एज नव सू-
त्रोनां (सगनउइ के०) सतनवति एटले सत्ताणुं
(संपयाउ के०) संपदाउ घाय ठे, ते देखामवानं

देववन्दन ज्ञाप्य श्रधसहित. 9

उगणीन दोष उपजे तेनुं छार कहीरा, एकवीसमुं
(उम्सग्गमाण के०) काउस्सग्गना प्रमाणनु छार
कहीरा. चावीसमुं श्रीश्रीतरागनुं (घुत्तं के०)
स्तवन केवा प्रकार करवुं? तेनुं छार कहीरा, त्रे-
यीसमुं (श्र के०) बली दिन प्रत्ये चैत्यवन्दन
(सगवेला के०) सात बेला करवुं. तेनुं छार
कहीरा ॥ ४ ॥

चोवीसमुं देववन्दन फरतां देरासरमां तांबूल
प्रमुव (दसश्रासायणचाठ के०) दश श्राशात-
नानां त्याग करवां, तेनुं छार कहीरा, एम (सवे
के०) मवे (विइवंदणाइ वाणाइ के०) चैत्यवन्द-
ननां स्थानक ते (चउवीसपुवारेहिं के०) चो
वीरा छारे करीने (पुसहस्ता के०) वे हजारनी
ऊपर (चउसयरा के०) चुम्मोत्तेर (हुंति के०)
थाय ॥ ५ ॥ (दारगाहा के०) ए छारनी गाथाठ
चार जाणवी ॥

चोवीस छारनां उत्तरजेदसहित यंत्रनी स्थापना,
श्रंक.मूलछारनां नाम,उत्तरजेदनी संख्या, सरवालो

६ देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहितं.

छार कहीश, अगीशरमुं नमुवृणादिक (पणदंमा के०) पांच दंरुक्रनुं छार कहीश, वारमुं चैत्यवं-
दनने त्रिपे पांच दंरुक्रमां (वार अहिगार के०)
वार अधिकार थावे ठे, तेनु छार कहीश, तेरमुं
(चउ वंदणिज्जा के०) चार वांदवा योग्य तेनुं छार
कहीश, चौदमुं उपद्रव टालवा निमित्ते एक (स-
रणिज्जा के०) स्मरण करवा योग्य जे सम्यग्दृष्टि
देवो तेमनुं छार कहीश, पन्नरमुं नाम स्थापना-
दिक (चउह जिणा के०) चार प्रकारना जिननु
छार कहीश ॥ ३ ॥

सोखमुं (चउरो थुइ के०) चार स्तुति कहे-
वानुं छार कहीश, सत्तरमुं देव वांदवामां पापह-
पणादिक (निमित्तह के०) निमित्त थाठ ठे,
तेनुं छार कहीश, अठारमुं फल साधवा निमित्ते
(यारहेज के०) वार हेतुनुं छार कहीश, (अ
के०) बखी लैगणीशमुं अपवादे काउस्सग्गना
(सोखथागाग के०) सोख थागारनुं छार क
हीश, वीजमुं काउस्सग्गमां (गुणवीमदोस के०)

देववेदन ज्ञाप्य अर्घसहित. ९

२३ चार वेदनीपनुं छार.	४	१९९१
२४ स्मरण करवा योगनुं छार.	१	१९९२
२५ नामादि चार प्रकारे भिननुं छार.	४	१९९६
२६ चार शुद्ध कहेवानुं छार.	४	२०००
२७ देव वांदवाना श्रान्त निमित्तनुं छार.	७	२००७
२८ देव वांदवाना चार हेतुनुं छार.	१२	२०२०
२९ काउस्सग्गना सोल श्रागारनुं छार.	१६	२०३६
३० काउस्सग्गना उंगणीश दोपनुं		
छार.	१९	२०५५
३१ काउस्सग्गना प्रमाणनुं छार.	१	२०५६
३२ स्तवन केम करवुं? तेनुं छार.	१	२०५७
३३ मान चार चैत्पवेदन करवानुं छार.	७	२०६४
३४ दश श्राशातना त्यागवानुं छार.	१०	२०७४

द्वे ए चोवीशे छारना उत्तर जेदनुं स्वरूप
 अनुक्रमे देखाऊतो थकां प्रथम दश त्रिकोनुं
 छार कहंतो ठतो वे गाथाये करी दश त्रिकोना
 नाम कहें ठे.

तिन्नि निसीही तिन्नि उ, पयाहिणा तिन्नि

जोबुं, अने शेष (तिदिसिनिरक्षणविरई के०)
 अण दिशिनी सन्मुख जोवानुं विरमण करबुं,
 सातमी (पयजूमिपमज्जाणं के०) पग मूकवानी
 जूमिनुं प्रमार्जान ते (च के०) वली (तिस्कृतो
 के०) अण वार करबुं, आठमी (वजाईतियं
 के०) वर्णादिकना आलंघन अण कहेशे (च
 के०) वली नवमी (मुहतियं के०) अण मुद्रा
 कहेशे, दशमी (तिविहं के०) अण प्रकारें
 (च के०) वली (पणिहाणं के०) प्रणिधान
 कहेशे. जे अण बोलनो समुदाय तेने त्रिक क-
 हीये, ए दश त्रिकनां नाम कह्यां ॥ ७ ॥

हवे प्रथम निसीहि अण कये कये स्थानके
 करवी ? ते कहे ठे.

घर-जिणहर-जिणपूया-शवारचायलु नि-
 सीहि-तिगं ॥ अगगदारे मज्जे, तइया विइ-वं-
 दणा-समए ॥ ८ ॥

अर्थ-जे सावय व्यापारनो मन, बचन
 अने कायाये करी निपेध करवो, तेने निसीहि

१० देववन्दन भाष्य अर्थसहित.

चेव य पणामा ॥ तिविद्वा पूया य तहा, श्रव-
व-तिय-जावणं चेव ॥ ६ ॥ तिदिसि-निरक्क-
ण-विस्ई, पयत्तमि-पमज्जाणं च तिसुत्तो ॥ व-
नाइ- तियं मुहा, -तियं च तिविहं च पणि-
हाणं ॥ ७ ॥

अर्थ-प्रथम देरासरे जातां (तिननिनीसी-
ही के०) त्रणवार नेपेधिकी कहंवी, वीजी देरा-
सरे (तिननि उ के०) त्रण वली (पयाहिणा-
के०) प्रदक्षिणा देवी, त्रीजी (तिननि के०)
त्रण वार (चेवय के०) ए निर्धार वाचक श-
ब्द ठे (पणामा के०) प्रणाम करीध, चोथी
(तिविद्वा के०) त्रण प्रकारनी श्रंगपूजादिक
पूया के०) पूजा करवी, पांचमी (य के०)
वली (तहा के०) तथा प्रजुनी पिरुस्यावस्था-
दिक [श्रववतियजावणं के०] श्रवस्थात्रयनुं
जाववुं (चेव के०) निश्चे जाणवुं. ॥

ठठी चार दिशिमांथी मात्र जगवान् जे
दिशिपे चेठेजा होय, तेज एक दिशिनी सामुं

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहितः ११

जोबुं, अने शेष (तिदिसिनिरक्षणविरई के०)
 त्रण दिशिनी सन्मुख जोवानुं विरमण करबुं,
 सातमी (पयजूमिपमङ्गणं के०) पग मूकवानी
 जूमिनुं प्रमाङ्गन ते (च के०) वली (तिरकुतो
 के०) त्रण वार करबुं, आठमी (वजाईतियं
 के०) वर्णादिकना आलंवन त्रण कदेशे (च
 के०) वळी नवमी (मुइतियं के०) त्रण मुद्रा
 कदेशे, दशमी (तिविहं के०) त्रण प्रकारें
 (च के०) वळी (पणिहाणं के०) प्रणिधान
 कदेशे. जे त्रण बोलने/ समुदाय तेने त्रिक क-
 हीये, ए दश त्रिकनां नाम कथां ॥ ७ ॥

हवे प्रथम निसीहि त्रण कये कये स्थानके
 करवी ? ते कहें ठे.

घर-जिणहर-जिणपूया-त्रावारबायलुं नि-
 सीहि-तिगं ॥ अगगदारे मङ्गे, तइया त्रिइ-वं-
 दणा-समए ॥ ८ ॥

अर्थ-जे सावथ व्यापारनो मन, वचन
 अने कायाये करी निषेध करवो, तेने निसीहि,

कहीये, ते एक पोताना (घर के०) घरनां वीजी
 (जिणहर के०) जिनघर ते देरासरनां, वीजी
 (जिणपूआ के०) श्री जिनेश्वरनी पूजानां जे
 (वावार के०) व्यापार एटले ए. व्रणनां जे
 व्यापार तेने (चायठ के०) त्यागवायकी नि-
 सीहितिगं के०) नेपेधिकीत्रिकथाय ! तेमां प्र-
 थम निसीहि ते पोताना घर, हाट, परिवारा-
 दिक संबंधी जे सावद्य व्यापार ते सर्व निव-
 र्त्ताववा माटे श्री जिनमंदिरने (अग्गदारे के०)
 अग्रदारे कहे. एटले देरासरनां मूल चारणे
 दरवाजामां पेसतांज कहे, पण इहां श्रीजिनघरने
 पुंजवा समारवा संबंधि तथा पूजा संबंधि सर्व
 व्यापार आदरे. तथा वीजी निसीहि ते जिनघर
 संबंधी व्यापारथी निवर्त्तवा रूप देरासरनी
 (मज्जे के०) मध्य गजारामां पेसतां कहे,
 तिहां देरासरपद्मया आखमयानी चिंतानो तथा
 देरासरमां पुंजवादिकनो त्याग करीने अव्य
 पूजादिकनो प्रारंभ करे; एम सर्व प्रकारनी पूजा

विधिसहित साचवी रक्षा पठी (तइया के०)
 श्रीजी निसीहि जे जिनपूजा संबंधि व्यापारना
 त्याग रूप ठे, ते (चिइवंदणासमए के०)
 चेत्यवंदन करवाना अवसरे कहे. इहां उच्यपूजा
 व्यापार सर्व निवर्तावीने केवळ ज्ञाप्यपूजारूप
 चेत्यवंदन स्तवनादिकनो एकाम चित्ते करी पाठ
 करे, ए रीते अण निसीहि साचवे.

अथवा मन, वचन अने कायाये करी घर
 संबंधी व्यापार निषेधवारूप अण निसीहि देरास-
 रना अग्रद्वारमां कहेवी. अने तेज प्रमाणे मना-
 दिक अणयोगे देरासर संबंधी व्यापार त्यागवा
 आश्रयी अण निसीहि गज्जारामां कहेवी; तथा
 वसी चेत्यवंदनादि कहेवाने अवसरे पण मन,
 वचन, कायाये करी जिनपूजा व्यापार त्यागरूप
 अण निसीहि कहेवी. ए रीते दरेक वखते मन,
 वचन अने कायाना योगे करी अण अण निसीहि
 कहेवी. अथवा दरेक वखते एकज निसीहि क-
 हेवी. परंतु घर संबंधी. देरा संबंधी अने जिन

१४ देवबंधन ज्ञाप्य अर्थसहितं.

पूजा संबंधी व्यापार निषेध करीये ठीये, एम सम-
जीने देरासरमां पेसतांज त्रणे निसीहि कही
देवी नहीं, ए तात्पर्य ठे. पौपधमां दर्शन करवा
जतां देहेरासरमां प्रवेश करतां अने चैत्यवंदन
अवसरे एम वे निसीहि कहेवी, केमके ड्रव्य
पूजा करवानी नथी. ए प्रथम निसीहि त्रिक
कह्युं. ॥ ७ ॥

हवे वीजुं प्रदक्षिणात्रिकनुं नाम प्रथम
सामान्ये ठही गाथामां कहेबुं ठे, तेनो प्रगट
अर्थ ठे, माटे जूडुं चखाण्युं नथी. तथापि चै-
त्यना दक्षिण जागथी त्रण प्रदक्षिणा देवी, एटसे
संसारना जवत्रमण टालवारूप जावनाये श्री
प्रतिमात्री महाराजनी जमणी वाजुथी अनुक्रमे
ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनीथाराधनारूप त्रण
फेरा फरवा, ए वीजुं प्रदक्षिणात्रिक जाणवु.

हवे वीजुं प्रणामत्रिक कहे ठे.

अंजलि वदो अदो, - एतुं अ पंचंगत

देववन्दन जाप्य अर्घसहित. १५

तिपणामा ॥ सब्ब वा तिवारं, सिराइनमणे
पणाम-तियं ॥ ए ॥

अर्घ-ध्रीजिन प्रतिमा देखी घे हाथ जो-
नी ललाटे लगानी प्रणाम करीये ते प्रथम (अं-
जलिवद्धो के०) अंजलिवंध प्रणाम कहीये,
तथा कटिदेशयी उपरखुं अर्धु शरीर तेने लगारेक
नमाभी प्रणाम करीये, अथवा ऊर्ध्वादि स्थानके
रक्षां घकां कांश्च शिर नमाभीये, तथा शिर-
करादिके करी जूमिका पादादिकनुं फरसखुं ते
वीजो (अद्धोणुं के०) अर्द्धावनत प्रणाम
कहीये, तथा (अ के०) वली घे जानु, घे कर
अने पांचमुं उत्तमांग ते मस्तक, ए पांच अंग
नमानी खमासमण आपीये, ते त्रीजुं (पंचंगुं
के०) पंचांग प्रणाम जाणवो. ए (तिपणामा
के०) त्रण प्रणाम जाणवा.

(वा के०) अथवा (सब्ब के) सर्वत्र
प्रणाम करवासमये (तिवारं के०) त्रण वार
(सिराइनमणे के०) मस्तकादिक नमानवे करी

१६ देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

एटले शिर, कर अंजली प्रमुखे करी जे प्रण
चार नमन आवर्त्त करवुं ते (पणामतियंके०)
प्रणामत्रिक जाणवुं. ए त्रीजुं प्रणामत्रिक कहुं.

हवे चोथुं पूजात्रिक कहे छे.

अंगगजावजेया, पुष्पाहार-धुइहिं पूय-
तिगं ॥ पंचेवयारा अठो-वयार सषोवयारा
वा ॥ १० ॥

अर्थ-(अंगग के०) अंगने अग्र एटले
पहेली अंगपूजा अने बीजी आगल ढोवारूप
अग्रपूजा तथा त्रीजी चैत्यवंदनरूप(जावके०)
जावपूजा ए त्रण (जेया के०] जेदथकी
अनुक्रमे (पुष्पाहारधुइहिं के०) पुष्पाहारस्तु-
तिजिः एटले पहेली पुष्प केसरादिक अने बीजी
आहार फलादि ढोकवे तथा त्रीजी स्तुति करवे
करीने (पूयतिगं के०) पूजा त्रिक थाय ठे.

तेमां प्रथम अंगपूजा ते श्रीवीतरागनी
पूजा अवसरे मनःशुद्धि, वचनशुद्धि, कायशुद्धि,
वस्त्रशुद्धि, नीतिनुं धन, पूजाना उपकरणनी

शुद्धि अने नूनिशुद्धि. ए सात वानां शुद्ध करी
 धवल निर्मल सुपोत धोतीयां पुरुष पहेरे, अने
 जेनो आठपमो मुखकोश थाय, एहबुं एक-
 सानी उत्तरासंग धारण करे, एवी रीते पुरुषे पूजा
 अवसरे वे वस्त्र राखवां, अने स्त्रीने तो विशेष
 वस्त्रादिकनी शोजा जोश्ये, तथापि ह्रमणा सं-
 प्रदाये अण वस्त्र पहेरी पूजा करे, ए रीते वस्त्र
 पहेरी आशातना टाळतो थको प्रथम मोरपीठीए
 करी धीजिन विंचने पुंजे, पुंजवाची मांकी न्हवण,
 अंगलूहणां धरतो, विलेपन, नूपण, अंगरचना
 करतो, पुष्प चमावतो, जिनहस्तमां नाखिकेरां-
 दिक स्थापतो, धूपाक्षेप, सुगंधवासक्षेपणादिक
 करतो पूजा करे; ए सर्व अंगपूजा जाणवी.

धीजी अग्रपूजा; तेमां धूप, दीप, नैवद्यादि
 शब्दे आहार ढोकन, पुष्प प्रकर-गंधिम, वेढिम,
 पूरिम, संघातिमादि जेद, जल-खवणोत्तारण,
 आरती, मंगलदीपक, अष्टमंगलाज्ञरण ए सर्व
 धीजी अग्रपूजा जाणवी.

त्रीजी ज्ञावपूजामध्ये—गीत, गान, नाटक, ठत्र, चामर, विंजवादि तथा देवद्रव्य वधारवा प्रमुख सर्व ज्ञावपूजा जाणवी. ए पूजात्रिक कहुं. अथवा करवा, कराववा थने अनुमोदवारूप ए पण त्रिविध पूजा जाणवी.

अथवा एक विघ्नोपशामिनी, वीजी अभ्युदय साधिनी, त्रीजी निवृत्तिदायिनी, ए पूजात्रिक जाणवुं. यदुक्तं ॥ विघ्नोवसामिगेगा, अप्नुदयसाहृणि जवे वीया ॥ निव्वुझकरणी तश्या, फखयाउ जहृठ नामेहिं ॥१॥ इत्यावश्यकनिर्युक्तिवचनात् ॥

(वा के०) अथवा (पंचोपचारा के०) पंचोपचारा पूजा ते १ गंध, २ माल्य, ३ अधिवास, ४ भूप, ५ दीप. अथवा १ कुसुम, २ अह्न, ३ गंध, ४ भूप, ५ दीप ए पांच प्रकारे एत प्रथम श्रंगपूजा जाणवी.

वीजी (अष्टोपचार के०) अष्टोपचार एतज्जे १ कुसुम २ रत्न ३ गंध ४ पश्व, ५ धूप ६ नै-

वेङ्कः ७ जल ८ फलोद्दिं पुणो ॥ अष्टविद् कम्म-
मदणी. अष्टुवयारा हवइ पूया ॥ १ ॥ इति आ-
वश्यकनिर्युक्तिवचनं, एथाठ प्रकारे पूजा जाणवी.

त्रीजी (सव्वोवयारा के०) सर्वोपचारा
एटले सर्वोपचारपणे पूजा ते प्रणाममात्रादिक
सर्व लोकोपचार विनय ते सर्व पूजा जाणवी.
अथवा जेटली वस्तु मले तेणे करीने पूजा करवी,
ते सर्वोपचार पूजा जाणवी. तिदां १ न्हवण, २
विलेपन, ३ देवदुप्यवस्त्र, तथा चक्रयुगल, ४ वास
पूजा, ५ फूलपगर, ६ फूलमाल, ७ छटां फूल, ८
चूर्ण-धनसारादि, तथा थांगी रचनादि, एध्वजा-
रोपण, १० आञ्जरण, ११ फूलघर, १२ फूलनो
मेघ, १३ अष्टमंगल रचना, १४ धूप दीप आरती
मंगल दीपादिक नैवेद्य ठोकन, १५ गीतगान, १६
नाटक, १७ वाजित्र. ए सत्तर प्रकारे पूजा, तथा
वली २१ प्रकारे पूजा, तेनां नाम कहे ठे. १ ग्नात्र,
२ विलेपन, ३ चूपण, ४ फल, ५ वास, ६ धूप,
७ दीप, ८ फूल, ९ तंडुल, १० पत्र, ११ पूगी;

३२ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

करनारा पूजक पुरुषोत्तमे (जिणस्त के०) श्रीजिने-
श्वरनी (ठठमठवठ के०) ठठस्थायस्थाने जाववी.
ते ठठस्थायस्थाना त्रण जेद ठे, एक जन्मावस्था,
धीजी राज्यावस्था अने त्रीजी श्रमणावस्था. तेमा
प्रभुने न्दवण अर्चादिक प्रहालन करतां जन्मा-
वस्था जाववी, अने मेरुपर्वतनी उपर जे जन्म
महोत्सव जावयो ते पण जन्मावस्थाज जाणवी.

तथा मासाधारादि, पुष्प, केशर, चंदन
अने श्लंकादि चढावतां राज्यावस्था जाववी.
वर्ती नगधंतना शिर्केश, उमश्रु कृर्च रदित
प्या मस्तकमुखादिक देधीने श्रमणावस्थानी
जावना भाववी. ए प्रथम ठठस्थायस्थाने त्रण
जेद विवर्तने कर्त.

तथा किंकर्ती (अशोकगृह), कुमुमशृष्टि
अने र्दलपलनि प्रमुग (पद्मिद्वारगेष्टि के०)
अनु मद्वाप्रानिद्रापिं करीने युक्त नगयानने
देधीने धीर्ती पद्मस्थायस्थाने (केयलियं के०)
केदर्यपतनी अथवस्था जाववी.

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित. १६

तथा (पलियंक के०) पर्यकासने करी स-
हित एटले पलोंगी वाळीने वेठा एवा (उस्तग्गेहि
के०) काउस्तग्गीयाने आकारे विंव देखवे
करीने (य के०) वली (जिणस्त के०) जिननी
(सि.हत्तं के०) सि.हत्त्व एटले सि.हपणानी अव-
स्था अर्थात् रूपातीतपणानी अवस्था (ज्ञा-
विज्जा के०) ज्ञाववी. केम के ? केटलाएक तीर्थ-
करो पर्यकासने काउस्तग्ग मुद्राये मुक्ति गया ठे,
माटे ज्योतिरूप अवगाहना ज्ञाववी. आ गाथामां
ज्ञाविज्जा ए क्रियापद सर्वत्र संगत करवुं. ए पां-
चमुं अवस्थात्रिक कहुं ॥ १२ ॥

हवे ठहुं त्रण दिशी जोवाची निवर्त्तवानुं
त्रिक कहे ठे.

उद्गाहो तिश्चाणं, तिदिसाण निरक्कणं
चइज्जाहवा ॥ पष्ठिम दाहिण वामण, जिणमुह-
नत्य-दिठि-जुउं ॥ १३ ॥

अर्थ-श्रीजिनप्रतिमा जुहारतां प्रजु उपर
एकांत ध्यान राखवा निमित्ते एक (उद्गा के०)

२४ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

ऊर्ध्वदिशि, वीजी (अहो के०) अधोदिशि अने
त्रीजी (तिरिआण के) तीर्ती दिशि ते आरुं अ
वसुं, ए (तिदिसाण के०) त्रणदिशिनुं (निर-
स्कणं के०) जोवुं (चङ्गा के०) ठंरुं एटखे
वर्जन करवुं. (अहवा के०) अथवा (पश्चिम
के०) पाठली पूठनी दिशिये (दाहिण के०) ज-
मणी दिशिये तथा (वामण के०) मावी दिशिये
एटखे जे दिशाये श्रीजगवंतनी प्रतिमा होय, ते
दिशि टाळीने शेष पूठनी वाजु तथा जमणी
वाजु अने मावी वाजु, ए त्रण दिशाये जोवानुं
वर्जन करवुं, मात्र (जिणमुह के०) श्री जिने-
श्वरना मुखने विषे पोतानी (दिष्टि के०) दृष्टिने
(नष्ट के०) न्यस्त एटखे स्थापी राखेली होय
तेणे करी (जुठ के०) युक्त एटखे सहित एवो
थको वंदन करे. एटखे जिनप्रतिमा उपर पोता-
नां खोचन थापी एकाग्र मन करे, परंतु आरुं
अवसुं अरहुं परहुं जूवे नहीं. ए ठहुं त्रण दिशि
निरीक्षण वर्ज्यानुं त्रिक कसुं ॥ १३ ॥

देववन्दन जाप्य अर्थसहित. १५

इवे सातमुं पदभूमिप्रमार्जनत्रिक कहे ठे, ते आवी रीते के—श्रीजिनवन्दनाये इरियावहि पडिकमतां तथा चैत्यवन्दन करतां जीवयलाने अर्थे रूमेप्रकारे दृष्टिवमे जोझेने पद स्थापवानी भूमि घण वार पुंजवी. तिदां गृहस्थ होय तो वस्त्रांचले करी पुंजे, अने साधु होय तो रजोदरणे करी पुंजे. ए सातमुं त्रिक थयुं.

इवे आठमुं आखंडनत्रिक अने नवमुं मुद्रात्रिकनुं स्वरूप कहे ठे.

वन्नतियं वन्नञ्जा,—खंडणमाखंडणं तु प-
निमाई ॥ जोग जिण मुत्तसुत्ती, मुद्दाजेण
मुद्दतियं ॥ १४ ॥

अर्थ—(वन्नतियं के०) वर्णत्रिक कयुं ते कहे ठे. (वन्नञ्जाखंडणं के०) वर्णार्थाखंडनं एटखे एक वर्णाखंडन, वीजुं अर्थाखंडन, तिदां नमुहुणादिक सूत्र जणतां तेमां आवेला जे दखवा जारे अहर ते न्यूनाधिकरहितपणे यथास्थित बोखवा, तथा संपदा प्रमुखनुं घरावर चिंतन राखवुं, ते प्रथम

२६ देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

वर्णालंबन जाणवुं, अने जे नमुवृणं प्रमुख सू-
त्रो ज्ञेतां तेना अर्थ हृदयमां जाववा, ते वीजुं
अर्थालंबन जाणवुं, तथा (श्यालंबणं तु के०)
श्यालंबन ते वली (पद्मिमाई के०) प्रति-
मादि एटले जिनप्रतिमा तथा आदि शब्द
थकी जाव अरिहंतादिकनुं तथा स्थापनादिकनुं
पण ग्रहण करवुं, तेनुं जे स्वरूप-श्यालंबन धारवुं,
ते वीजुं प्रतिमालंबन जाणवुं. ए आठमुं श्यालं-
वनत्रिक कह्युं.

हवे नवमुं मुद्रात्रिक कहे ठे. एक (जोग
के०] योगमुद्रा, वीजी (जिण के०) जिनमुद्रा
अने वीजी (मुत्तसुती के०) मुक्ताशुक्ति मुद्रा,
ए (मुद्धानेएण के०) योग मुद्रादिकना जेदे करी
ने (मुद्दतियं के०) मुद्रात्रिक जाणवुं ॥ १४ ॥

हवे प्रथम योगमुद्रानुं स्वरूप कहे ठे:

अश्रुर्षतश्चिं गुलि, कोसागारेहिं दोहिं
दृश्येहिं ॥ पिष्टोवरि कुप्परि सं, - विएहिं तह
जोगमुद्दत्ति ॥ १५ ॥

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित. १७

अर्थ--(अनुसन्तरिअंगुलिके०)अन्योन्यांतरितांगुलि एटले वे हाथनी दशे अंगुलिने अन्योन्य ते मांहोमाहे अंतरित करी ठे जिहां एवी अने (कोसागारेहिं के०) कमलना मोमाने आकारे जोनीने कीधा एवा (दोहिं द्दोहिं के०) वे हाथे करीने, ते वेहु हाथ केदवा ? तो के (पिट्टोवरि के०) पेट उपर (कुप्परि के०) कोणी ते (संट्टिएहिं के०) संस्थित एटले रही ठे जेनी एवा प्रकारे रहेवे करी (जोगमुदति के०) योगमुद्रा इति एटले योग मुद्रा एम होय. ए पहेली योगमुद्रानुं स्वरूप कायुं ॥ १५ ॥

हवे धीजी जिनमुद्रानुं लक्षण कहे ठे.

चत्तारि अंगुलाइं, पुरठं ऊणाइं जठ पष्ठिमठं ॥ पायाणं उस्सग्गो, एसा पुण होइ जिणमुद्रा ॥ १६ ॥

अर्थ--(जठ के०) यत्र एटले जिहां (पायाणके०) पगनाजे (पुरठं के०) आगु लनाथं-

१७ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

खिनी वाजु तरफता पद्दोंचाने मांदोमाहे (चत्तारि अंगुलाइं के०) चार आंगुलनो आंतरो राख्यो होय, अने पगना (पछिमठ के०) पाठखनी पानीनी वाजुना ज्ञागमां मांदोमांहे चार आंगुलथी कांडक (ऊणाइं के०) ऊणो आंतरो राख्यो होय ए रीते पग राखीने (उस्सगो के०) काउस्सग करीये (एसा के०) ए प्रकारे (पुण के०) वखी (जिणमुदा के०) जिनमुद्रा (होइ के०) होय ॥

इवे श्रीजो मुक्ताशुक्तिमुद्रा कहे ठे.

मुक्ताशुक्तीमुद्रा, जठ समा दोवि ग-
प्रिश्था दृष्टा ॥ ते पुण निलाम्देसे, लग्गा
अने अलग्ग ति ॥ १७ ॥

अर्थः—(जठ के०) जिहां (दोवि के०)
वेहु पण (दृष्टा के०) हाथ ते (समा के०)
सरखा दरावर (गप्रिश्था के०) गर्जितपणे
राखी (ते के०) ते वे हस्त (पुण के०) वखी
(निलाम्देसे के०) खलाटना देश एटखे खला-
टनां मध्य ज्ञागने विषे (लग्गा के०) खगाम्या

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित. २९

होय, वली (अक्षे के०) अन्य एटले बीजां
केटलाएक आचार्यों कहे ठे के (अलगगति
के०) अलगाड्या होय एटले खलाटदेशथी
दूर राख्या होय. इति एटले ए प्रकारे (मु-
त्तासुत्तीमुद्दा के०) मुक्ताशुक्तिनामे मुद्रा क
हीये. एमां अंगुलिना छिद्र विना जेममोतीना
ठीपनो जोको मल्लेलो होय, तेवा आकारे हाथ
राखवा, ए मुद्रानुं ए लक्षण ठे ॥ २७ ॥

हवे ए त्रण मुद्रा मांहेली कइ मुद्राये कइ
क्रिया करवी ते कहे ठे.

पंचंगो पणिवारुं, थयपाढो होइ जोग-
मुद्दाए ॥ वंदण जिणमुद्दाए पणिहाणं मु-
त्तसुत्तीए ॥ १८ ॥

अर्थ-एक इष्टामि खमासमणनो पाठ तेने
(पंचंगो पणिवारुं के०) पंचांग प्रणिपात कही
ये. बीजो (थयपाढो के०) स्तवपाठ ते श्रीजिने-
श्वरना गुणनी स्तुति ते स्तवनादिनो पाठ करवो
ते (जोगमुद्दाए के०) योगमुद्राये करीने (होइ

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित. ३१

गाथा (चेष्ट्य के०) चैत्यवांदवा रूप ते प्रथम
प्रणिधान जाणवुं. तथा जावंत केवि साहू ए गा-
था (मुणिवंदण के०) मुनि वांदवा रूप, ते वी-
जुं प्रणिधान जाणवुं. तथा जयवीयरायश्चात्तव-
मखंता पर्यंत ए गाथा (पञ्चणासरुखं के०) प्रा-
र्थनास्वरूप ते त्रीजुं प्रणिधान जाणवुं. (वा के०)
अथवा एक (मण के०) मननुं वीजुं (वय
के०) वचननुं अने त्रीजुं (काय के०) कायानुं
(एगत्ते के०) एकत्व एटले एकाग्रपणुं ते ण
प्रणिधानत्रिक कहीये. इहां शिष्य पूठे ठे के चै-
त्यवंदनाये प्रणिधान आवे ठे, अने वीजी शेष
वंदना तो प्रणिधान विनाज थाय ठे, तिहां ए
बोळ सचवाता नथी ते केम ? तेने गुरु कहे ठे
के, तिहां मन, वचन अने कायानी एकाग्रता ठे ए
मुख्य प्रणिधान ठे, ए दशमुं प्रणिधानत्रिक कहुं.
हवे (नेत्त के०) शेष रत्ता जे (तिय के०)
त्रिक एटले अर्ही गाथाये करी जेनुं स्वरूप नही
वाखाग्युं एयुं वीजुं अने सातमुं त्रिक, तेनो (अ-

३३ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

ओ के०) अर्थ ते (उ के०) वली (पयकुत्ति के०)
प्रकट ठे. माटेतेनुं स्वरूप मूल गाथामां लख्युं
नथी, एम जाणवुं. तथापि वालावबोधकर्ताए ते
त्रिकोना अनुक्रमे संक्षेप अर्थ ते ते स्थानके ल-
ख्या ठे, एटले दशत्रिकनुं ए मूलद्वार प्रथम थयुं
अने उत्तर बोल त्रीश थया ॥ १९ ॥

हवे वीजुं पांच प्रकारना अग्निगमनुं द्वार कहे ठे.

सचित्तदवमुज्जाण, -मचित्त-मणुज्जाणं मण-
गतं ॥ इगसान्निज्जतरासं, -ग अंजलि सिरसि
जिणं दिट्ठे ॥ २० ॥

अर्थ-चैत्यादिकने विषे प्रवेश करवानो वि-
धि तेने अग्निगम कहीये. ते पांच प्रकारे ठे. ति
हां देहरे जातां (सचित्तदव्वं के०) सचित्तद्रव्य
जे पोताना अंगआश्रित कुसुमादिक, फलादिक
होय, तेनुं (उज्जाणं के०) ठाम्बुं, ते प्रथम अ-
ग्निगम, तथा (अचित्तं के०) अचित्त पदार्थ जे
द्रव्यनाणादिक तथा आन्नरणादिक, वस्त्रादिक व-
स्तु तेनुं (अणुज्जाणं के०) अणुठाम्बुं एटले पो-

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित. ३३

तानी पास राखवानी अनुज्ञा ते वीजो अग्नि-
गम. तथा (मण्येगत्तं के०) मननुं एकाग्रपणुं
करवुं, ते वीजो अग्निगम. तथा (इगसाकि
के०) एकपमुं वस्त्र ए वेहु ठेमाये सहित होय
तेनो (उत्तरासंग के०) उत्तरासंग करवो. ते
चोघो अग्निगम. तथा (जिणदिष्ठे के०) श्री
जिनेश्वरने दूर थकी नजरे दीठे थके (अंजलि
के०) वे हाथ जोमीने (सिरति के०) मस्त-
कने विपे लगान्वा एटले अंजलिवरु प्रणाम
करवो, ते पांचमो अग्निगम जाणवो ॥ २० ॥

इय पंचविहाजिगमो, अहवा मुञ्चंति राय-
चिण्हाइं ॥ खगं ठतोवाणह, मज्जमं चमरे अ
पंचमए ॥ २१ ॥ दारं ॥ २ ॥

अर्थ—(इय के०) पूर्वही गाथामां क्हा
जे (पंचविहाजिगमो के०) पांच प्रकारे अ-
ग्निगम ते देव तथा गुरु पास आवतां साचवव
(अहवा के०) अथवा वंदना करनार आवव
जो पोते राजादिक होय तो ते ए पांच अग्नि

३४ देववंदन भाष्य अर्थसहित.

गम साचवे, अने वली वीजां (रायचिण्हाईं
के०) राजानां पांच चिह्न ठे ते प्रत्ये (मुञ्चति
के०) मूके एटले ठांमे तेनां नाम कहे ठे, एक
(खग्गं के०) खड्ग, वीजुं (ठत्त के०) ठत्त
त्रीजुं (उवाणह के०) उपानह एटले पगनी
मोजनी, चोथो माथानो (मज्जं के०) मुकुट
अने (पंचमए के०) पांचमुं (चमरे अ के०)
चामर, ए पण पांच अजिगम जाणवा ॥२१॥
एटले पांच अजिगमनुं वीजुं छार पूर्ण थयुं,
उत्तर वोल पांथीश थया.

द्वे वे दिशिनुं वीजुं छार, तथा त्रण अथग्र-
तनुं चोथुं छार कहे ठे ॥

वंदंति जिणे दाहिण, -दिसिष्ठिआ पूरिस
वामदिसि नारी ॥ दारं ॥ ३ ॥ नवकर जह्हु
सटि, -कर जिट मज्जुग्गहो सेसो ॥२२॥ दारं ॥४॥

अर्थ- (जिणे के०) श्रीजिनने (दाहिण-
दिमिष्ठिआ के०) दक्षिणदिशिस्थिता एटले
मूळ नायकनी जमणी दिशाये रखा थका (५-

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित. ३५

रिस के०) पुरुषो (वंदंति के०) वांटे एटले
चैत्यवन्दना करे, अने मूल नायकने (वामदिसि
के०) मावे पासे रही थकी (नारी के०) स्त्री
वांटे एटले चैत्यवन्दना करे. इहां चैत्यवन्दना
पूजाना अधिकार माटे प्रसंगथी जमणी वाजु
दीपक थापवो, अने डावी वाजु धूपादिक, नाणुं,
फलादिक, जिन आगले तथा हस्ते थापीये. ए
वे दिशिनुं त्रीजुं छार थयुं अने उत्तर घोल
साम्प्रीश थया.

हवे त्रण अवग्रहनुं चोथुं छार कहे ठे.
तिहां जगवंतथकी (नवकर के०) नव हाथ
वेगला रहिने चैत्यवन्दना करवी, ते प्रथम
(जहन्नु के०) जघन्य अवग्रह जाणवो, तथा
जगवंतथकी (सठिकर के०) पठिकर एटले
साठ हाथ वेगला रहिने चैत्यवन्दना करवी.
ते बीजो (जिष्ठ के०) ज्येष्ठ एटले उत्कृष्ट अ-
वग्रह जाणवो, अने (सेसो के०) शेष जे
नव हाथथी उपर अने साठ हाथनी अंदर



३६ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

एटली वेगलार्शये रही चैत्यवन्दना करवी, ते
सर्व त्रीजुं (मद्युग्गहो के०) मध्यम श्रवप्रह
जाणवां. तथा केटलाएक आचार्य वार प्रका-
रना श्रवप्रह कहे ठे के ॥ उफोस सछि पत्ता,
चना तीसा दसठ पणदसगं ॥ दस नव ति ड
एगहं, जिणुग्गहं वारस वि ज्ञेयं ॥१॥ एटले ६०,
५०, ४०, ३०, २०, १५, १०, ९, ३, २, १, ० ॥ ए
वार श्रवप्रह श्रया एटले अर्था. हाथथी मांकीने
सान दाय पर्यंत श्रीजिनगृहे तथा गृह चैत्यादिके
शास्त्रोद्यामादि आशातना वर्जवा निमित्त ए
श्रवप्रह जाणवां ॥ २२ ॥ ए चोथुं प्रण अ-
प्रहंनुं छार कथुं, इहा सुधी सर्व मली उतर
पांत्र ४० श्रया ॥ २२ ॥

इवे प्रण प्रकारे चैत्यवन्दना करवी, नेतुं
पांचमुं छार कहे ठे,

नमुघोण जदना, चिद्वंदण मय दंरु
शुद्धइयत्ता ॥ पण दंरु शुद्ध-चवत्तग, थप-
एण्डाएदि टठोमा ॥ २३ ॥

देववन्दनं ज्ञाप्य श्रयसहितं. ३७

अर्थ—(नमुष्कारेण के०) एक नमस्कार श्लोकादिक रूप तथा नमो श्ररिहंताणं कहीने अथवा हाथं जोमी मस्तक नमाम्बे करी अथवा नमो जिनाय कही नमवे करी अथवा एक श्लोकादि कहेवे करी अथवा ह्मणां देदरे चैत्यवन्दन फंहिये ठेये, इत्यादि रूपे सर्व प्रथम (जह्मना के०) जघन्य (चिश्चंदण के०) चैत्यवन्दन जाणयुं, तथा (दंम्युइजुअला के०) दंमकयुगल ते श्ररिहंत चेश्याणंनुं युगल तथा स्तुतियुगल ते चार धुइ एटले एक नमस्कार श्लोकादिरूप कही, शक्रस्तव कही, उजा घइ, श्ररिहंत चेश्याणं कही काउरसगं फरी, धुइ फदेवी, ते वीजी (मंथ के०) मध्यम चैत्यवन्दना जाणवी. तथा (पणदंम के०) पांच नमुष्णं रूप पांच दंगके करी अने (धुइचउगग के०) स्तुति शतुष्क एटले आठ धुइये फरीने, (थय के०) स्तवने फरीने तथा जावंति चेश्याइ, जावंत केवि साहू अने जयवीवराय, ए अण (पणिला-

४० देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

श्रंग जिहां खमासमण आपतां चूमिये लागे.
ते पंचांग प्रणिपात कहीये. एणे करी "इठामि
खमासमणो वंदितुं जावणिद्याए निमीहियाए
मन्त्रएण वंदामि" ए पाठ कहे. ए ठवुं प्रणिपात
छार कहुं. उत्तर वोख चुम्माखीश थया. ॥

द्वे सानमुं नमस्कार छार कहे ठे (सु के०)
जला एवा (महन्न के०) अत्यंत महोटा गहन
अर्थ ठे जेहना एटले जक्ति, ज्ञान, वेराग्य व.
शाना दीपक एवा (नमुकारा के०) नमस्कार
एटले प्रभुना गुणोत्कीर्त्तनरूप श्लोक, दि कहेवा
ने (इग के०) एक तथा (दुग के०) दो,
तथा (तिगके०) प्रणथी मांडाने (जाव अष्टमयं
के०) यावन एकशो ने श्राव पर्यंत कहे. ए
सानमुं नमस्कार छार कहुं. उत्तर वोख पी
म्नाखीश थया. ॥

द्वे देववन्दनना अधिकारे जे नवकार प्र-
मुख नव मूत्रो थावे ठे, तेमने एक वारनां
दृष्टी दृष्टवां तथा नारे मर्त्तने सर्व गणीये

तेवारे १६४७ अक्षरे थायं अने १७१ पदं थाय
 तथा ए७ संपदा थाय, ए अक्षर, पदं तथा
 संपदा मली त्रणे छार एकठां कहे ठे. तेनी साथे
 संपदानां नाम तथा अर्थ पण कहेशे. यद्यपि
 इमामि खमासमणो तथा जेअ अर्इयासिद्धा ए
 गाथां तथा तस्स उत्तरी, अन्नठ, इत्यादि अपर
 ग्रंथांतरे तो ए सूत्रमां संकलित नथी, तथापि
 ज्ञाप्यमांहेला देववंदनाधिकारं बोल्या ठे, अ-
 न्यथा जे पूर्वे उत्तरछार कल्यां, ते पूर्ण न थाय,
 तेमाटे ते सर्व छार एकठां कहे ठे.

अमृतसिद्धि अठवीसा, नवनलयसयं च दुसय-
 सगंनलया ॥ दोगुणनीस दुसठा, दुसोल अम-
 नलयसय दुवन्नसयं ॥ २६ ॥

अर्थ—१ प्रथम “ पंचमंगलमहासुयस्कं-
 ध ” एह्युं नाम नवकारनुं ठे, तेनां अक्षर
 (अमृतसिद्धि के०) अमृतसठ ते हवइ मंगलं एवो
 पाठं जणतां थाय, केम के श्रीमहानिशीय-सू-
 त्रमध्ये प्रकटाक्षरे हवइ मंगलं एहवो पाठ ठे ॥

४२ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

यद्भुक्तं ॥ पंचपयाणं पणतिस, वसुचूलाइं वसु
तितीसं ॥ एवं समे समप्पइ, फुन्-मस्कर-
मठसठीए ॥ इति ॥ १ ॥ ते माटे जो नम-
स्कारनो एक अक्षर उठो करे, तो चोशठ
विधाने नमस्कार साधवो ते न्यून थाय, तेथी
ज्ञाननी आशातनानां अतिचार लागे, एवं श्री
जडवाहुस्वामीये नमस्कारकल्पे प्रकाशुं ठे,
माटे 'हवइ भंगलं' एवो पाठ कहेवो.

२ वीजुं " प्रणिपात " एवं नाम इहामि-
खमासमणनुं ठे, ते थोन्नसूत्रमां गुरुवन्दनाधि-
कारे वांदणामां आवशे, पण इहां चैत्यवन्दन
माटे जेखुं कखुं ठे. तेना अक्षर (अठवीसा
के०) अठवीश ठे.

३ त्रीजुं " पम्किमणा सुयस्कंध " एवं नाम
इरियावहियानुं ठे, ते सूत्रना इहामि पम्कि-
मिठं इहांथी मांकीने यावत् ठामि काजस्समां
खगे अक्षर (सयं च के०) एकशाने वली उपर
नवनठय के०) नवाणुं ठे.

देववन्दन ज्ञाप्य अर्घसहित. ४३

४ चौथुं " शक्रस्तव " एवं नाम नमुत्पु-
ण्णुं ठे. तेना अक्षर (दुसयसगनउया के०)
वशें ने सत्ताणुं जाणवा.

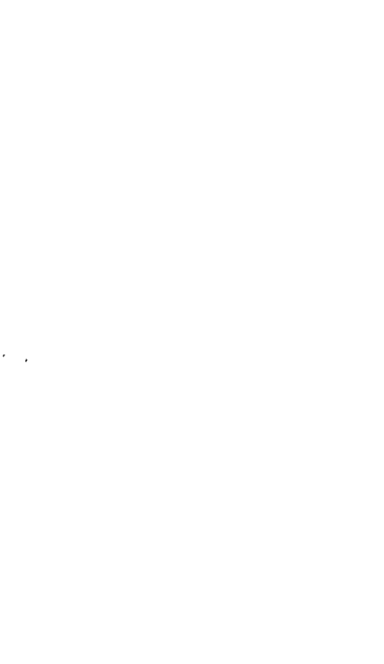
५ पांचमुं " चैत्यस्तव " एवं नाम अरि-
द्वंत चेश्याण्णुं ठे. तेना अक्षर (दोगुणतीस
के०) वशें ने उंगणत्रीश ठे.

६ ठवुं " नामस्तव " एवं नाम लोगस्तनुं
ठे, वर्तमान जिन चौवीशीना नामनुं गुणोत्की
र्त्तरूप तेना अक्षर (दुसठा के०) वशें ने
साठ ठे.

७ सातमुं " श्रुतस्तव " एवं नाम पुरकरव-
रदीनुं ठे तेना अक्षर (दुसोस के०) वशेंने सोस ठे.

८ आठमुं " सिद्धस्तव " एवं नाम सि-
द्धाणं बुद्धाण्णुं ठे तेना अक्षर (अरुनउयसय
के०) एकशो ने अठाणुं ठे.

९ नवमुं " प्रणिधानत्रिक " एवं नाम
जावंति चेश्याइं, जावंत केवि साहू अने सेवणा
आज्जवमखंता पर्यंत जयवीपराय ए त्रणेनुं ठे.



देवयंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. ४५

गराणं, संतिगराणं, सम्मदिष्ठिसमादिगराणं
सर्गे १९७, ए सर्व मल्ली पांच दंरुकना
१२०० अक्षर घया, तथा १५२ अक्षर जा-
वंति चेद्दृश्याडं, जायंत केवि साहू अने जयवीप-
राय सेवणा आन्नवमखंका लगे ए त्रण (पणि-
दाणेसु के०) प्रणिधानने विपे जाणवा. ए रीते
ए नव सूत्रोना अक्षरो एकठा करिये त्यारे
(अष्टुरुक्त के०) अष्टिरुक्त एटले वीजीवार
अणउच्चरथा एवा (वन्ना के०) वर्ण एटले
अक्षर ते सर्व मल्ली (सोलसयसीयाखा के०)
सोखशे ने सुमतालीश धाय ॥ २७ ॥

हवे पदसंख्या कहे ठे.

नव वत्तीस तिच्चीसा, तिचत्त अम्वीस सो-
ल वीस पया ॥ मंगल-श्रिया-सक, -व्याशु
श्रासीश्रियं ॥ २८ ॥

अर्थ-नवकारनां (नव के०) नव पद ठे,
श्रियावद्दिनां (वत्तीस के०) वत्तीश पद, न-
मुत्पुणंनां (तिच्चीसा के०) तेत्तीश पद, अरिहंत-



संपदा. तथा इरियापदिनी (अष्ट के०) आठ
संपदा. तथा नमुग्धुणांनी (नव के०) नव संपदा,
तथा अर्द्धित धेइयाणांनी (अष्ट के०) आठ
संपदा. (य के०) बली लोगम्मनी (अष्टवीस
के०) अष्टावीस संपदा, तथा पुस्करवरदीनी
(सोलस के०) सोलस संपदा, (य के०) बली
विद्धानंबुद्धानांनी (वीस के०) वीस संपदा जा-
णरी. लगारेक रदेवानुं स्थान तथा अर्थनो
(वीसामा के०) वीसामां लेवानुं स्थान तेने
संपदा पाटीये. ते (कमसो के०) अनुक्रमे
(मंगल के०) नवकारने विपे, (इरिया के०)
इरियापदिनेविपे अने (सकथयाईसु के०)
शप्रस्तयादिक पांच दंभकने विपे ए सर्व मली
मात मूत्रोनें विपे सर्व संपदा (सगनउई के०)
सप्तनवती षट्से सत्ताणुं थाय ॥ २९ ॥

एवे नवकारना अक्षर तथा पद अने सं-
पदा विवरी देखामे ठे.

वण्टसदि नव पय, नवकारे अठ संपया

संपदा तथा "एतो पंच नमुकारो, सवपावप्पणा-
सणो" ए (हुपय के०) वे पदनी अने सोल
अक्षरनी (ठठी के०) ठठी संपदा जाणवी ॥३०॥

इचे प्रणिपात खमासमणना अक्षर तथा
पद अने संपदा विवरी देखाने ठे.

पणिवाय अकराई अठावीसं तथा य
इरियाए ॥ नवनउथमस्करस्तयं, हुतीस पय
संपया अठ ॥ ३१ ॥

अर्थ-(पणिवाय के०) प्रणिपात दंडकने
विपे (अठावीसं के०) अठावीस (अकराई
के०) अक्षर ठे, (तथा य के०) तथा च एटले
तेमज वली (इरियाए के०) इरियावहिने विपे
(नवनउथमस्करस्तयं के०) नवनवति अक्षरज्ञतं
एटले नयाणुये अधिक एकशो अक्षर जागवा
अर्थात् एकशोने नवाणु अक्षर जाणवा, तथा
(हुतीस के०) वतीस (पय के०) पद जाणवां
अने (संपया के०) संपदा (अठ के०) अठ
जाणवी ॥ ३१ ॥

देवबंदन नाम्न्य अर्थसहित. ४९

संपदा तथा "एसो पंच नमुकारो, सबपावप्पणा-
सणो" ए (डुपय के०) ये पदनी अने सोल
अक्षरनी (ठष्ठी के०) ठष्ठी संपदा जाणवी ॥३०॥

ह्वे प्रणिपात खमासमणना अक्षर तथा
पद अने संपदा विवरी देखामे ठे.

पणिवाय अकराईं अछावीसं तथा य
इरियाए ॥ नवनउअमकरसयं, डुतीस पय
संपया अछ ॥ ३१ ॥

अर्थ—(पणिवाय के०) प्रणिपात दंडकने
विपे (अछावीसं के०) अछावीस (अकराईं
के०) अक्षर ठे, (तथा य के०) तथा च एटले
तेमज बली (इरियाए के०) इरियावहिने विपे
(नवनउअमकरसयं के०) नवनवति अक्षरसतं
एटले नवाणुये अधिक एकशो अक्षर जागवा
अर्थात् एकशोने नवाणु अक्षर जाणवा, तथा
(डुतीस के०) वतीस (पय के०) पद जाणवा
अने (संपया के०) संपदा (अछ के०) अछ
जाणवी ॥ ३१ ॥

४८ देववन्दन ज्ञान्य अर्थसहित.

तत्र ॥ सग संपय पयतुह्ला, सतरकर अठमी
डुपया ॥ ३० ॥ “ नवकर अठमी डुपय ठी”
क्षयन्ये

अर्थ—(नवकारे के०) नवकारने विपे
(वषष्ठसठि के०) अरुशठ वर्ण होय, तथा
नमोअरिहंताणं आदिक (पय के०) पद ते
(नव के०) नव होय, अने (संपया के०)
संपदा तो (अठ के०) आठ होय, (तत्र के०)
तिहां ते आठ संपदामांहे प्रथमनी “सवपाव-
प्पणासणो ” सुधीनी जे (सगसंपय के०) सात
संपदा ठे, ते तो (पयतुह्ला के०) पदने तुल्य
जाणवी एटले जेटला पद तेटली संपदा पण
जाणवी. तथा (अठमी के०) आठमी संपदा
तो “ मंगलाणं च सवेसिं पढमं ह्वइ मंगलं ”
ए वे पदने एकठां कहीये माटे ए (डुपया
के०) वे पदनी जाणवी, तथा अन्य केटलाएक
आचार्य एम कहे ठे, के “पढमं ह्वइ मंगलं”
ए (नवकरअठमी के०) नव अक्षरनी आठमी

संपदा तथा “एसो पंच नमुकारो, सबपावप्पणा-
सणो” ए (ड्रुपय के०) ये पदनी अने सोख
अक्षरनी (ठठी के०) ठठी संपदा जाणवी॥३०॥

इचे प्रणिपात समासमणना अक्षर तथा
पद अने संपदा विवरी देखामे ठे.

पणिवाय अकराईं अछावीसं तहा य
इरियाए ॥ नवनउअमकरसयं, ड्रुतीस पय
संपया अछ ॥ ३१ ॥

अर्थ—(पणिवाय के०) प्रणिपात दंडकने
वेपे (अछावीसं के०) अछावीश (अकराईं
के०) अक्षर ठे, (तहा य के०) तथा च एटले
मज वली (इरियाए के०) इरियावहिने विपे
नवनउअमकरसयं के०) नवनवति अक्षरदांतं
टले नवाणुये अधिक एकशो अक्षर जागवा
र्थात् एकशोने नवाणु अक्षर जाणवा, तथा
ड्रुतीस के०) वत्रीश (पय के०) पद जाणवां
रे (संपया के०) संपदा (अछ के०) अठ
णवी ॥ ३१ ॥

के०) गमनागमणे ए श्रीजी संपदानुं पदेष्टुं
 पद, (पाणा के०) पाणग्रामणे ए घोश्री संपदानुं
 पदेष्टुं पद, (जे मे के०) जे मे जीया चि॥हिश्चा
 ए पांचमी संपदानुं पदेष्टुं पद, (एगिदि के०)
 एगिदिया ए ठठी संपदानुं पदेष्टुं पद, (अनिके०)
 अनिकया ए मातमी संपदानुं पदेष्टुं पद, (तरस
 के०) तरस उत्तरीकरणेणं ए आठमी संपदानुं पदेष्टुं
 पद जाणवुं ॥ ३२ ॥ हवे ए डरियावदिनी आठ
 संपदानां नाम वदे ठे.

अप्रवगमो निमित्तं, उद्वेष्ट्राहेतु-संगहे
 पंच ॥ जीवविराहण पद्मि-कमण जेयत्त तिन्नि
 च्छ्राए ॥ ३३ ॥

अर्थ-अभ्युपगम एटखे अंगीकार करवुं ते-
 अर्ही पापना ह्यनुं जे आलोचना लक्षण कार्य.
 तेनो अंगीकार करवो ते स्वरूप. एटला माटे
 छामि पद्मि. मिउं ए वे पदनी प्रथम (अप्रु-
 वगमो-के०) अभ्युपगम संपदा जाणवी.

२ ते अंगीकारकृत वस्तुने उपजाववाना.

५२ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

कारणरूप इरियावहियाए, विराहणाए, ए वे पदनी
वीजी (निमित्तं के०) निमित्त संपदा जाणवी.

३ सामान्य प्रकारे प्रायश्चित उपजाववारूप
गमणागमणे ए एक पदनी वीजी (उह के०)
उध उटले सामान्य हेतु संपदा जाणवी. ए जीव
हिंसा उपजाववानो सामान्य हेतु गमना-
गमन ठे.

४ जीवहिंमना विशेष हेतुरूप एटले वि-
शेषणें प्राण वीजारिक आक्रमणरूप ते पाण
क्रमणे, वीयक्रमणे, हरियक्रमणे, उमाउत्तिग-
पणगदगमटीमककासंताणामंक्रमणे, ए चार प-
दनी चौथी (इत्थरहेउ के०) इतरहेतु एटले
विशेष हेतु संपदा जाणवी. जे मामा यधी इतर
ते विशेष होय; माटे विशेष हेतु एवुं नाम जाणवुं.

५ समस्त जीवना परितापरूप जीवविरा-
धनासंपदरूप ते 'जेमे जीवा विराहिया' ए ए-
कपदनी (पंच के०) पांचमी [संगहे के०]
संपद संपदा जाणवी.

देवयंदन जाप्य अर्घसहित. ५३

६ एकेंद्रियादिक पांच प्रकारना जीवने देग्नाग्वारूप, जीवज्जेंद ५६३ प्रमुग्य कथनरूप एगिंदिया, वेइंदिया, तेइंदिया, चउरिंदिया, पंचिंदिया, ए पांच पदनी ठठी (जीव के०) जीव संपदा जाणवी.

७ ते जीरादिक जेदने परितापना-विराधनाग्रूप ते अजिदयाची मांभीने तस्त मिछामि छुषकं पर्यंत अगीयार पदनी सातमी (विरादण के०) विराधना संपदा जाणवी.

८ प्रायश्चितविशोधनकरणरूप ते तस्त उत्तरीकरणेणवी मांभीने टामि काउस्तगं लगे ठ पदनी आठमी (पम्किमण के०) प्रतिक्रमण संपदा जाणवी.

(जेयल के०) ए जेदथकी. ए मांहे प्रथमनी पांच संपदा ते इरियावहिनी मूल संपदा जाणवी, अने पाठखनी (तिन्नि के०) अण संपदा ते इरियावहिनी (चूलाण के०) चूखिकारूप जाणवी ॥३३॥

५२ देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

कारणरूप इरियावहियाए, विराहणाए, ए वे पदनी
बीजी (निमित्तं के०) निमित्त संपदा जाणवी.

३ सामान्य प्रकारे प्रायश्चित्त उपजाववारूप
गमणागमणे ए एक पदनी बीजी (उंह के०)
उंघ उटले सामान्य हेतु संपदा जाणवी. ए जीव
हिंसा उपजाववानो सामान्य हेतु गमना-
गमन ठे.

४ जीवहिंसाना विशेष हेतुरूप एटले वि-
शेषणें प्राण बीजादिक आक्रमणरूप ते पाण
क्रमणें, बीयक्रमणें, हरियक्रमणें, उंसाउत्तिग
पणगदगमटीमकमासंताणासंकमणें, ए चार प
दनी चौथी (इत्थरहेउ के०) इतरहेतु एटले
विशेष हेतु संपदा जाणवी. जे सामान्यथी इत
ते विशेष होय; माटे विशेष हेतु एवुं नाम जाणवुं

५ समस्त जीवना परित्तापरूप जीवविरा
धनासंग्रहरूप ते 'जेमे जीवा विराहिया' ए ए
कपदनी (पंच के०) पांचमी [संगहे के०]
संग्रह संपदा जाणवी.

देववन्दन ज्ञाप्य श्रधसहित. ५३

६ एकैन्द्रियादिक पांच प्रकारना जीवने देव्याग्नारूप, जीवन्द ५६३ प्रमुख कथनरूप एगिन्द्रिया, वेदन्द्रिया, नेदन्द्रिया, चठरिन्द्रिया, पंचिन्द्रिया. ए पांच पदनी ठही (जीव के०) जीव संपदा जाणवी.

७ ते जीवदिक जेदने परितापना-विराध-नाल्प ते श्रद्धिदयावी मांभीने तम्न मिछामि छुषनं पर्यंत श्रगीयार पदनी सानमी (विराहए के०) विराधना संपदा जाणवी.

८ प्रायश्चित्तविरोधनकरणरूप ते तस्त उत्तरीकरणेणवी मांभीने टामि काठस्तागं सगें ठ पदनी श्रःठमी (पश्चिमाण के०) प्रतिश्र-मण संपदा जाणवी.

(जेचठ के०) ए जेदयकी. ए मांदि प्रथ-मनी पांच संपदा ते इरियावहिनी मूल संपदा जाणवी, श्रने पाठखनी (तिथि के०) श्रण सं-पदा ते इरियावहिनी (चूलाए के०) चूलिका-रूप जाणवी ॥३३॥

५४ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसंहित.

ह्रस्वे नमुद्युणंती प्रत्येक संपदाना पदनी संख्या
तथा आदिपद कहे वे.

हु-ति-चउ-पण-पण-रण-हु-च, -उं-तिपयं
सकथय-संपयाइपया ॥ नमु आइग पुरिसो
लो, -ग अजय धम्मण्य जिण सवं ॥ ३४ ॥

अर्थ-पहेलो (हु के०) वे पदनी, बीजी
(ति के०) त्रण पदनी, त्रीजी (चउ के०) चार
पदनी, चौथी (पण के०) पांच पदनी, पांचमी
(पण के०) पांच पदनी, ठठी (पण के०) गंव
पदनी, सातमी (हु के०) वे पदनी, आठमी
(चउ के०) चार पदनी अने नवमी (तिपय
के०) त्रण पदनी, ए (सकथय के०) नमुद्युणंते विपे
संपदानां पद कख्यां, ते सर्व मली तेत्रीश जाणवों.

ह्रस्वे नमुद्युणंती (संपया के०) संपदाना
(आइपया के०) आदिना एटले पहेला (हु
रियां) पद कहे वे. (नमु के०) नमुद्युणं
पहेली संपदानुं प्रथम पद जाणवुं, (आइग के०)
आइगराणं ए बीजी संपदानुं प्रथम पद, (पुरिसो

५६ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

आङ्गराण्यी मांकीने सयंसंबुद्धाणं लगे व्रण
पदनी वीजी (उह के०) उध एटले सामान्य-
हेतु संपदा जाणवी, पठी ए वीजी संपदाना अ-
र्थने विशेषे दीपावे तेमाटे सामान्यहेतुथी (इ-
यरहेज के०) इतरहेतु ते विशेष हेतुरूप वीज
संपदा जाणवी, पठी आद्य संपदाना अर्थने
विशेषे दीपावे एटले सामान्य स्तवनानो उप-
योग तेनुं कहेवुं ते चोथी (उवजग के०) उ-
पयोग संपदा जाणवी. पठी ए उपयोग संपदा-
नाज अर्थने हेतु सज्जावे करी दीपावे ते पां-
चमी (तडेज के०) तत् हेतु संपदा जाणवी,
अथवा उपयोग हेतु संपदा जाणवी, पठी एज
उपयोग हेतु संपदाना अर्थ गुण दीपाववा नि-
मित्ते अर्थ विशेषे जणावे एटले कारण सहित
स्तववा योग्यनुं स्वरूप कहेवुं ते ठठी (सवि-
सेमुवजग के०) सविशेष उपयोग हेतु संपदा
जाणवी, पठी यथार्थ पोताना स्वरूपनुं हेतु
प्रकार्य देवामवा रूप सातमी (सरुवहेउ

देववन्दन जाप्य अर्थसहित. ९७

के०) स्वरूप हेतु संपदा जाणवी, तथा पोताने समान फलदायक प्रकटार्थ रूप एटले स्तवना करनारने श्यापतुन्य करे एवा परम फलदायक एटले पोतानी समान परने फलनुं करण एटला माटे श्याठमी (नियसमफल्य के०) निज समफलदनाभे संपदा जाणवी, तथा मोक्ष स्वरूप प्रकटार्थ रूप मोक्षपदनुं स्वरूप प्रगट ठे एटला माटे नचमी (मुखे के०) मोक्ष संपदा जाणवी. जे माटे कायुं ठे के " सध्वन्तूथाइं पढमो, वीठं सिधमयलमाइ आलायो ॥ तइठं नमो जिणाणं, जियजपाणं तन्निदिठो ॥ ३ ॥ इत्यावश्यके ॥ ३५ ॥

हवे नमुच्छुणंना श्यक्षरादिकनी एकंदर सरवाले संख्या कहे ठे.

दोसगनजुआ वणा, नचसंपय पयतितीस सफःयए ॥ चेइयथयछ संपय, तिचत्त पय वण डुसयगुणतीसा ॥ ३६ ॥

अर्थ—(सफःयए के०) शक्रस्तव जे नमुच्छुणं

१५७ देववन्दन भाष्य श्रयसहित.

तेने विषे सर्व मळीने (दोसगनज्या के०)
'वशे'ने सत्ताणुं (वणा के०) वर्ण जाणवा थने
'(नवसंपय के०) नव संपदा जाणवी, तथा
(पयतितीत के०) पद तेत्रीश जाणवां.

हवे (चेश्यथय के०) चैत्यस्तव 'एटवे
अरिहंतचेइयाणने विषे सर्व मळी (अठसंपय
के०) आठ संपदा जाणवी थने (तिचत्तपय
के०) तेंतालीश पद जाणवां, तथा (वस के०)
'वर्ण एटवे अक्षर ते (दुसयगुणतीता के०)
'वशे'ने उगणत्रीश जाणवां. ॥३६॥

हवे चैत्यस्तव जे अरिहंतचेइयाणं तेनी प्रत्येक
संपदाना पदनुं मान तथा प्रत्येक संपदाना
आदिपद कहे ठे.

ड ठ सग नव तिय ठ चउ, ठप्पय विश
संपया पया पट्टमा ॥ अरिहं वंदण सद्धा, अन्न
'सुद्धम एव जा ताव ॥ ३७ ॥

अर्थ-पहेली (ड के०) वे पदनी बीजी
) ठ पदनी, त्रीजी (संग के०) सात

द्वयवदन जाप्य अर्धसहित. ५९

पदनी, घोषी (नव के०) नव पदनी, पांचमी (तिस्र के०) त्रण पदनी, ठही [ठ के०) ठ पदनी, ग्नातमी (चउ के०) चार पदनी, आठमी (षष्पय के०) ष पदनी जाणयी.

एये ए (चिइ के०) चैत्यस्तयनी प्रत्येक (संख्या के०) संपदानां (पदमा के०) प्रथमना एटले आदिनां (पया के०) पद कदे ठे. तिदां (अरिदं के०) अरिदंतथेइयाणं ए पदेसी संपदानुं प्रथम पद (यंदण के०) यंदण-पसियाण ए बीजी संपदानुं प्रथम पद (सदाए के०) सदाए ए श्रीजी संपदानुं प्रथम पद, (अरु के०) अरुअथ उरससिणणं ए घोषी संपदानुं प्रथम पद, (सुहुम के०) सुहुमेहिं अंगसंचा-लेहिं ए पांचमी संपदानुं प्रथम पद, (एव के०) एवमाइएहिं आगारेहिं ए छही संपदानुं प्रथम पद, (जा के०) जाव अरिहंताणं ए सातमी संपदानुं प्रथम पद, (ताव के०) तावकार्यं ए आठमी संपदानुं प्रथम पद ॥ ३७ ॥

५७ देववन्दन भाष्य अर्थसहित.

तेने विषे सर्व मलीने (दासगनजत्रा के०)
'वशे'ने सत्ताणुं (वशा के०) वर्ण जाणवा थने
'(नवसंपय के०) नव संपदा जाणवी, तथा
'(पयतितीस के०) पद तेत्रीरा जाणवां.

हवे (चेश्यथय के०) चैत्यस्तव एटवे
'अरिहंतचेश्याणने विषे सर्व मली (अठसंपय
'के०) आठ संपदा जाणवी थने (तिचत्तपय
'के०) तेंतालीश पद जाणवां, तथा (वस् के०)
'वर्ण एटले अक्षर ते (डुसयगुणतीसा के०)
'वशे'ने उगणत्रीश जाणवां. ॥ ३६ ॥

हवे चैत्यस्तव जे अरिहंतचेश्याणं तेनी प्रत्येक
संपदाना पदनुं मान तथा प्रत्येक संपदाना
आदिपद कहे ठे.

डु ठ सग नव तिय ठ चउ, ठप्पय विश
'संपया पया पढमा ॥ अरिहं वंदण सध्दा, अत्त
'सुहुम एव जा ताव ॥ ३७ ॥

अर्थ-पहेली (डु के०) वे पदनी बीजी
'(ठ के०) ठ पदनी, बीजी (संग के०) सात

देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. ६२

मात्र आदिके करी पांचमी (बहुवयंत आगारा के०) बहुवचनांत आगार संपदा जाणवी. इहां आगारा पद घेहुने जोखुं, तथा एक सहज धीजो अल्पबाहुल्य एटले एवमाइएहिं एणे करी अग्निस्पर्श, पंचेंद्रिय वेदन, चौरादिजय, सर्पादि कदाचित् आवा मले तो इत्यादि आगार कक्षां, माटे बहु हेतु आगंतुक जावरूप अथवा अग्न्यादिक उपघातरूप ठही (आगंतुग आगारा के०) आगंतुगागार संपदा जाणवी. तथा जाव अरिहंताणं इत्यादिक काठस्तग्गतो अविधि मर्यादारूप जे संपदा, ते सातमी (उस्तग्गावहि के०) कायोत्सर्गाविधि संपदा जाणवी, तथा कायोत्सर्गनुं यथावस्थारूप स्वरूप ते आठमी (सरूव के०) स्वरूप संपदा जाणवी. ए (अठ के०) आठ संपदानां तान कक्षां ॥ ह्ये नामस्तय एटले खोगस्तादिकने विपे पद आदिकनी संख्यादिक कहे वे.

नामथयाइसु संपय, पयसम अमनीस सो

६० देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

हृवे ए चेत्यस्तवनी संपदाउना नाम कहे वे.

अप्सुवगमो निमित्तं, हेउ इग-बहु-वयंत
आगारा ॥ आगंतुग आगारा, उस्सग्गावहि
सरूवठ ॥ ३७ ॥

अर्थ-जे अंगीकार करवुं तेने अभ्युपगम
कहीये माटे इहां अरिहंत वांदवाना अंगीकार
रूप प्रथम (अप्सुवगमो के०) अभ्युपगम संपदा
जाणवी, तथा काउस्सग्ग कया निमित्ते करी
करीये ? ते वीजी (निमित्तं के०) निमित्त संपदा
जाणवी, तथा श्रद्धादिक हेतु वधते वधते करी
करिये, केमके श्रद्धादिक कारण विना निष्पन्न
थ.य माटे वीजी (हेउ के०) हेतु संपदा जाण
वी, तथा आगार राग्या विना निरतिचारणे
काउस्सग्ग न थाय, एटला माटे आगार राख-
वानी अन्नश्च जलस्निग्गणं इत्यादि उच्छ्वासादिकने
करये करी चौथी (इगवयंत के०) एकवचनांत
आगार संपदा जाणवी. तथा “ सुहुमेहिं अंग-
संचावेहिं ” एटले सूक्ष्म नेत्रादिक फरकवादि

एटले अक्षर जाणवा. तथा पुस्करवरदीना
 'सुश्रस्त जगवर्ज' पर्यंत (दुसयसोल के०) वशें
 ने सांख अक्षर जाणवा, अने सि.दाणं बु.दाणंता
 करेभि वाजस्सगं पर्यंत (अछनदुश्रस्तयं के०)
 एकशो ने अछाणुं अक्षर जाणवा ॥ ३९ ॥

पणिहाण दुवन्नसयं, कमेण सग ति चउ-
 वीस तिचीसा ॥ गुणतीस अठवीसा, चउतीसिग-
 तीस वार गुरु वणा ॥ ४० ॥ दारं ॥ ७ ॥ ॥ ९ ॥ १० ॥

अर्थ—हवे जावतिचेइयाइं तथा जावंत
 केवि साहू. अने सेवणा आनवमखंका लगे जय-
 वीयराय ए व्रण (पणिहाण के०) प्रणिधान
 सूत्र ठे, तेने विपे (दुवन्नसयं के०) एकशो ने,
 वाचन अक्षर जाणवा.

हवे (कमेण के०) अन्तुक्रमे संयोगीया
 गुरु एटले. जारे अक्षर सर्व सूत्रोनां कहे वे.
 तिहां प्रथम नवकारने विपे डा, प्रा, व, फा,
 व, प्प, वे (सग के०) सात अक्षर गुरु एटले

६२ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहितः

वीस-कमा ॥ अष्टरुत-वण दोसठ, दुसय-
सोल-ठनउअसयं ॥ ३९ ॥

अर्थ-(नामथयाइसु के०) नामस्तवादिक्-
ने विपे एटले नामस्तव ते लोगस्त तथा आ-
दिशब्दथकी पुस्करवरदी ते श्रुतस्तव जाणवुं-
अने सिद्धस्तव ते सिद्धाणं बुद्धाणं जाणवुं, ए
त्रण सूत्रने विपे (पयसम के०) पद समात-
(संपय के०) संपदा जाणवी. एटले जेटलां ए,
सूत्रोनां पद ठे, तेटलां विसामानां स्यानक-
जाणवां. तिहां लोगस्तनां पद (अरुवीस के०)
अष्टावीश अने संपदा पण अष्टावीश जाणवी.
अने पुस्करवरदीनां पद (सोल के०) सोल
अने संपदा पण सोल जाणवी. तथा सिद्धाणं
बुद्धाणंना पद (वीस के०) वीश अने संपदा
पण वीश जाणवी. ए (कमा के०) अनुक्रमे-
संपदा तथा पद कहेवां, तथा लोगस्तने विपे-
(अष्टरुत के०) वीजी वार अणउच्चरथा एवा,
(दोसठ के०) वशें ने साठ (वण के०) वर्ष

६६ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

स्स, जि, खा, स्स, म्म, क्क, टिं, ठ, ता, ठ;
वी, ठ, ठि, ठा, द्दा, टिं, घ, म्म, दि, ठि,
स्स, गं; ए (इगतीस के०) एकत्रीश अक्षर
गुरु छे.

तथा प्रणिधान त्रिकने विपे छे, वा, व, वे,
वे, ग्गा, ट्ट, ट्ठि, छ्छ, च्चा, व, ए (चार गुरुवर्णा
के०) चार गुरुवर्ण एटले चारे अक्षर जाणवा॥

ए प्रमाणे वर्ण संख्या, पद संख्या अने
संपदा मली त्रण छार कहां, तेनी साथे पूर्वे
कहेलां सात छार मेलवतां मूल दश छार कहे-
वाणां, अने उत्तर जेद १९७० थया. ए सूत्रोना
अर्थ सर्व श्री आवश्यक निर्युक्तिनी वृत्तिथी
जाणजो. इहां घणो ग्रंथ वधे माटे अर्थ ल-
ख्यो नथी ॥ ४० ॥



सूत्र.	सूत्रानां नाम.	पदसंख्या.	संपदा	सर्वाक्षर.	गुरुथ्य	लघुथ्य
नवकार.	पंचमंगलसुथ्य०	ए	७	६८	७	६१
इष्टामिथमासम०	प्रणिपातशोऽसूत्र		०	२७	३	२५
इरियोचहि	पञ्चमर्णसूत्र.	३२	८	१९९	२४	१७५
नमुरसुणं.	शक्रस्तव.	३३	ए	२९७	३३	२६४
अरिदंतचेइयाणं.	त्रैल्यस्तवाध्ययन.	४३	७	२२९	२९	२००
लौंगस्त.	नामस्तव.	२७	२७	२६०	२८	२३२
पुरकरंवरदीवद्वे.	श्रुतस्तव.	१६	१६	२१६	२४	१८२
सिद्धाणंबुद्धाणं.	सिद्धस्तव.	२०	२०	२९७	३१	१६७
जावंतिचेइयाइ.						
जावंतेकेविसाहू.	प्रणिधानत्रिक.	अनुक्रमे.	अनु०	१५२	१२	१४०
जयवीयराय.					
सर्वमथी सरवाले	१७१	ए७	१६४७	२०२	१४४६

६८ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

इरियावहिनी संपदा.	पद संख्या. धुरिया पद.
१ अभ्युपगमसंपदा.	२ इष्टामि.
२ निमित्तसंपदा.	२ इरियावहियाए.
३ उघसंपदा.	१ गमणागमणे.
४ इतरहेतुसंपदा.	४ पाणकमणे.
५ संग्रहसंपदा.	१ जे मे जीवा विराहिया.
६ जीवसंपदा.	५ एगिंदिया.
७ विराधनासंपदा.	११ अजिहया.
८ पनिकमणसंपदा.	६ तस उत्तरिकरणेणं.
चेत्यस्तवनीसंपदा.	पद संख्या. धुरिया पद.
१ अभ्युपगमसंपदा.	२ अरिहंतचेइयाणं.
२ निमित्तसंपदा.	६ वंदणवत्तिआए.
३ हेतुसंपदा.	७ सद्धाए.
४ एकवचनांतसंपदा.	९ अन्नउ उत्तसिएणं.
५ बहुवचनांतसंपदा.	३ सुद्धमेहिं . . .
६ थार्गनुगागारसंपदा.	६ एवमाइएहिं थार्गारा.
७ कायेत्सर्गावधिसंपदा.	४ जाव अरिहंताणं.
८ स्वयंपसंपदा.	६ तावकायं.

शक्रस्तवनी संपदा.	पद संख्या. धुरिया पद.
१ स्तोतव्य संपदा.	२ नमुद्ध्युणं अरिहंताणं
२ उंघसंपदा.	३ आङ्गराणं.
३ इतरहेतुसंपदा.	४ पुरिसुत्तमाणं.
४ उपयोगसंपदा.	५ लोगुत्तमाणं.
५ तहेतुसंपदा.	५ अन्नपदयाणं.
६ सविशेषोपयोगसंपदा.	५ धम्मदेसयाणं.
७ स्वरूपहेतुसंपदा.	२ अत्पफिद्दयवर०
८ निजसमफलदसंपदा.	४ जिणाणं जावयाणं.
९ मोक्षसंपदा.	३ सबन्नृणं०

हेवे अगीशारमुं पांच दंरुकनुं छार अने वारमुं
 पांच दंरुकने विपे देव वांदवाना जे वार
 अधिकार ठे, तेनुं छार कहे ठे.

पणदंन्ना सकळय, चेइय नाम सुअ सिद्ध-
 ष्य इव ॥ दारं ॥ ११ ॥ दो इग दो दो पंच
 य, अहिगारा वारस कमेण ॥ ४१ ॥

अर्थ-पणदंन्ना के०) पांच दंरुकनां नाम
 कहे ठे. तेमां पहेलुं नमुद्ध्युणंने (सकळय के०)

६८ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

श्रियावहिनी संपदा.	पद संख्या. घुरिया पद.
१ अभ्युपगमसंपदा.	२ इष्टामि.
२ निमित्तसंपदा.	२ श्रियावहियाए.
३ उचसंपदा.	१ गमणागमणे.
४ इतरहेतुसंपदा.	४ पाणकमणे.
५ संग्रहसंपदा.	१ जे मे जीवा विराहिय
६ जीवसंपदा.	५ एगिंदिया.
७ विराधनासंपदा.	११ अजिहया.
८ पनिकमणसंपदा.	६ तामस उत्तरिकरणे
चैत्यस्तवनीसंपदा.	पद संख्या. घुरिया पद
१ अभ्युपगमसंपदा.	२ अरिहंतचे श्याणं.
२ निमित्तसंपदा.	६ वंदणवत्तिथ्याए.
३ हेतुसंपदा.	७ सद्धाए.
४ एकवचनांतसंपदा.	८ अन्नञ्ज उत्ससिएणं.
५ बहुवचनांतसंपदा.	३ सुहुमोहिं
६ आगंतुगागारसंपदा.	६ वनाइए आगार
७ कायोत्सर्गावधिसंपदा.	४ जाव अरिहंताणं.
८ स्वरूपसंपदा.	६ तावकायं.

चैत्यवन्दनने विषे (वारस अहिगारा के०)
बार अधिकारो ठे ॥ ४१ ॥

हवे ए वार अधिकारनां धुरियां पद एटखे
आधनां पद कहे छे.

नमु जेइथ अरिहं लो,ग सव पुस्क तम
सिद्ध जो देवा ॥ उज्जि चत्ता वेथ्य, -वच्चग
अरिहार पदम पया ॥ ४२ ॥

अर्थ-(नमु के०) नमुवुणं ए पहेला
अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (जेइथ के०)
जेअ अइथा सिद्धा ए वीजा अधिकारनुं प्रथम
पद जाणवुं, तथा (अरिहं के०) अरिहंत चे-
इयाणं ए त्रीजा अधिकारनुं प्रथम पद जाण-
वुं, (सोग के०) सोगस उज्जोअगरे ए चोथा
अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (सव के०)
सवसोए अरिहंतचेइयाणं ए पांचमा अधिका-
रनुं प्रथम पद जाणवुं, (पुस्क के०) पुस्करव-
रदीवहे ए ठठा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं,

५० देववंदन भाष्य अर्थसहितं.

शक्रस्तव दंरुक कहिये. वीजुं अरिहंत चेइयाण-
णे (चेइअ के०) चेत्यस्तव दंरुक कहिये,
त्रीजुं लोगस्सने (नाम के०) नामस्तव दंरुक
कहिये. चोथुं पुंकरवरदीने (सुअ के०) श्रुत-
स्तव दंरुक कहिये. पांचमुं सिद्धाणंउद्धाणने
(सिद्धअथय के०) सिद्धस्तव दंडक कहिये. ए
पांच दंरुकना नामनुं अगीयारमुं छार कह्युं:
सर्व मली उत्तर वोळ १ए७५ तथा ॥ हवे (इह
के०) ए पांच दंडकने विषे देव वांदवाना
वार अधिकार ठे, तेमनुं वारमुं छार कहे ठे.

तिहां प्रथम शक्रस्तव मध्ये (दो के०)
वे अधिकार ठे, तथा वीजा अरिहंतचेइयाण-
रूप चेत्यस्तवमध्ये (इग के०) एक अधिकार
ठे, तथा त्रीजा नामस्तव एटले लोगस्सने विषे
(दो के०) वे अधिकार ठे, तथा चोथा श्रुतस्तव
मध्ये (दोके०) वे अधिकार ठे, अने पांचमा सिद्ध-
स्तव मध्ये (पांच य के०) पांच अधिकार ठे.
ए (कमेण के०) अनुक्रमे कहेवा. सर्व मली

देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित. ३३

अर्थ-नमुत्पुण्ठी मांजीने जियजयाणं प-
र्यंत(पढमअहिगारे के०)पहेला अधिकारने विपे
जे तीर्थंकर थदा, केवलज्ञान पाम्या ठे; एवा
(जावजिणे के०) जावजिनने एटखे जावतीर्थंकर-
रने(बंदे के०)हुं वांडुं तुं, तथा जे अ अइथा सि-
द्धा ए गाथायं (धीयए उके०)वीजो अधिकार
ठे, तेने विपे वली जे आगल थाशे एवा (दव
जिणे के०) अव्यजिनने हुं वांडुं लुं. ए वे
अधिकार नमुत्पुण्ठीना जाणवा. तथा (तइय के०)
श्रीजा अधिकारे (इगचेइयठवणजिणे के०)
एक चैत्यना स्थापनाजिनने हुं वांडुं लुं, एटखे
एक देरासरमांहेली सर्व प्रतिमाउने वंदन करवुं
ए अरिदंत चेइयाणंने पाठे जाणवो. ए सूत्रोमां
एकज अधिकार ठे. तथा लोगस्स उज्जोअगरे
रूप (चलुधंमि के०) चोथा अधिकारने विपे
(नामजिणे के) श्रीरूपजादिक नामजिनने
हुं वांडुं लुं. ॥ ४३ ॥

तिहुअण-ठवणजिणे पुण, पंचमए विह-

७२ देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

(तम के०) तमतिमिरपमृतविदंसणस्त ए
 सातमा अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं, (सिद्ध
 के०) सिद्धाणं बुद्धाणं ए आठमा अधिकारनुं
 प्रथम पद जाणवुं, (जो देवा के०) जो देवाण
 विदेवो ए नवमा अधिकारनुं प्रथम पद जा
 णवुं, (उज्जित के०) उज्जितसेलसिद्धरे ए दशमा
 अधिकारनुं प्रथम पद जाणवुं (चत्ता के०)
 चत्तारि अट्ट दस दो य, ए अगीयारमा अधि-
 कारनुं प्रथम पद जाणवुं, (वेश्रावच्चग के०)
 वेश्रावच्चगराणं ए वारमा अधिकारनुं प्रथम
 पद जाणवुं, ए वार (अहिगार के०) अधि-
 कारोना (पढमपया के०) पहेलां पद एट्ठे
 थादिनां पद (धुरियां) जाणवां ॥ ४२ ॥

ए वार अधिकार मांहेलां कया अधिकारे कोने
 वांदवा ? ते कहे वे.

पढम-अहिगारे वंदे, ज्ञावजिणे वीयए उ
 दवजिणे ॥ इगचेइय-ठवणजिणे, तइय च
 लवमि नामजिणे ॥ ४३ ॥

देववन्दन ज्ञाप्य अर्घसहित. ३३

अर्घ-नमुत्थुण्ठी मांतीने जियजयाणं प-
र्यत(पढमअदिगारे के०)पहेला अधिकारने विपे
जे तीर्थकर घटा, केवलज्ञान पाम्या ठे; एवा
(जावजिणे के०) जावजिनने एटले जावतीर्थक-
रने(वंदे के०)हुं वांडुं लुं, तथा जे अ अईआ सि-
द्धा ए गाथाये (वीयए उ के०) वीजो अधिकार
ठे, तेने विपे वली जे आगल थाशे एवा (स्व
जिणे के०) उव्यजिनने हुं वांडुं लुं. ए वे
अधिकार नमुत्थुण्ठीना जाणवा. तथा (तइय के०)
श्रीजा अधिकारे (इगचेइयठवणजिणे के०)
एक चैत्यना स्थापनाजिनने हुं वांडुं लुं, एटले
एक देरासरमांहेली सर्व प्रतिमाठने वंदन करवुं
ए अरिदंत चेश्याणने पाठे जाणवो. ए सूत्रोमां
एकज अधिकार ठे. तथा लोगत्स उज्जोअगरे
रूप (चनुय्थमि के०) चोथा अधिकारने विपे
(नामजिणे के) श्रीरूपजादिक नामजिनने
हुं वांडुं लुं. ॥ ४३ ॥

तिहुअण-उवणजिणे पुण, पंचमए विद्-

७४ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

रमाण-जिण ठठे ॥ सत्तमए सुयनारण, अठम
संवसिद्ध-थुई ॥ ४४ ॥

अर्थ-(पुण के०) वली सबलोए अरि-
हंतचेइयाणंरूप (पंधमए के०) पांचमा अर्थि-
कारने विपे स्वर्ग, मृत्यु अने पाताल रूप
(तिहुअण के०) अण जुवनने विपे जे शाश्वता
अने अशाश्वता एवा (टवणजिणे के०) स्या-
पना जिन ठे ते प्रत्ये हुं वांडुं. तथा पुस्करव-
दीवहेनी पहेली गाथा रूप (ठठे के०) ठठा
अधिकारने विपे अदीहीपमध्ये श्रीसीमंधर
स्वाम्यादि (विहरमाणजिण के०) विवरता
ज्ञाव जिनप्रत्ये वांडुं लुं. तथा तमतिमिरपण्ड
इहांयी मांमीनं सुथस्स जगवठ पर्यंत (सत्त-
मए के०) सातमा अधिकारने विपे (सुथनाण
के०) श्रीश्रुतज्ञानप्रत्ये हुं वांडुं. तथा सिद्धाणं
बुद्धाणं ए गाथा रूप (अठमए के०) आठमा
अधिकारने विपे तीर्य अतीर्यादिक पत्तर जेइ-

७६ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

स्तुति जाणवी. तथा वेयावच्चगराणं ए गाथारूप
(चरिमे के०) ठेला वारमा अधिकारने विपे
(सुदिठि के०) सम्यगदृष्टि (सुर के०)
देवताने (समरणा के०) स्मरवारूप स्तुति
जाणवी. ॥ ४५ ॥

आ ठेकाणे अगीयारमा अधिकारने विपे
चत्तारि अठ दस इत्यादि गाथामां घणा प्रकारे
देव वांधा ठे ते मांहेला केटला एक इहां लखीये
ठीए. संज्ञवादिक चार जिन दक्षिण दिशे, तथा
सुपार्श्वदिक आठ जिन पश्चिमदिशे, तथा ध-
र्मादि दश जिन उत्तरदिशे, तथा श्रीरूपज्ञ अने
अजित ए वे जिन पूर्वदिशे. एवं चोवीशजिनने
अष्टापदे वांधा ठे, तथा बीजे अर्थे प्रथमना
चारने आठ गुणा करीये तेवारे वत्रीश थाय,
अने वचला दशने वे गुणा करिये, त्वारे वीश
थाय. ए वे आंक मेलवीये तेवारे वावन चैत्य,
नंदीश्वरछीपे ठे, तेने वांधा छे.

तथा बीजे अर्थे (चत्त के०) ठांन्या ठे

देवदंन ज्ञाप्य अर्घसहित.

७७

(अरि के०) वैरी जेणे एवा अष्टदस एटले
अठार अने वे पाछला मेलवीये तारे वीश तीर्थ-
कर घाय ते श्रीसमेतशिखरे सिद्ध थया तेने
वांया, अथवा विचरता जिन उत्कृष्टे काले एक
समये जन्मघो वीश होय तेमने वांया.

तथा चोथे अर्घे आठने दश अठार घाय
तेनी साथे वीशनो चोथो ज्ञाग पांच घाय, ते
मेलवीये, तेंवारे त्रेवीश थया. ते एक श्रीनेमी-
श्वर विना त्रेवीश जिन श्रीशत्रुंजयं समवतरया
माटे तेने वांया.

पांचमे अर्घे दशने आठ गुणा करीये ते
एरांती घाय, तेने वमणा करतां एकशां नें
घाय, ते उत्कृष्टकाले पांच महाविदेहे
तेने वांया.

ठठे अर्घे आठ अने दश मली अठार
तेने चार गुणा करतां व्होंतेंर घाय. ए
कत्रणचोवीशी जरतादिकक्षेत्रनी वांशी.
आतमे अर्घे चारने आठ युक्त करीये, ते

७७ देववन्दन ज्ञाप्य श्रार्थसहित.

बार बार घाय तेने दश गुणा करीये, तेकरे
बजो ने घोश भाय, तेने यमणा करता बसो ने
जातीन घाय ते जरतादिक दश क्षेत्रनी न
घोरीनी यांरी.

प्राणमे श्रार्थे मृत्यु बार ते, तथा बली धा
मे ज्ञान गुणा करता घोशठ घाय, तथा दश
दश गुणा करता एकशो घाय, तेनी गाये प
बार ते मंतरना १७० जिन घाय, ते उष्ट
दश विद्याना जिनने यांया

मयां श्रार्थे शानुनर, योग्यक, विमानशायी
श्रार्थे शोशनी न बार श्रानक मुर्धायोने ते
विद्याने ने न तथा ज्ञान द्योतनविषय, एत
दश श्रार्थे, न शोशो कनो योग्य तथा मनुष्य शो
श्रार्थे न शोशनीयने श्रानाश्रुनी प्रविगा, एत
शोशक योग्य यांया, एत श्रार्थे न शोशनीयने
श्रार्थे न शोशनीयने श्रानाश्रुनी प्रविगा, एत
श्रार्थे न शोशनीयने श्रानाश्रुनी प्रविगा, एत
श्रार्थे न शोशनीयने श्रानाश्रुनी प्रविगा, एत
श्रार्थे न शोशनीयने श्रानाश्रुनी प्रविगा, एत

देववंदन ज्ञाप्य अर्घसहित.

७९

नव अहिगारा इह लक्षि, - अविठरा-वि-
-त्तिआइ अणुसारा ॥ तिणि सुयपरंपरया, वीयउ
-दसमो इगारसमो ॥ ४६ ॥

अर्घ-(इह के०) एधार अधिकारमांथो

रहेलो, त्रीजो, चोथो, पांचमो, ठठो, सातमो,
आठमो, नवमां, अने चारमो, ए (नव अहि-

गारा के०) नव अधिकार ते (लक्षिअविठरा

०) लक्षितविस्तरा नामे ज्ञाप्यनी (तिनि-

इ के०) वृत्ति आदिकना (अणुसारा के०)

सुसारथकी जाणवा. अने (वीयउ के०)

सो अधिकार, जे अ अर्घ्या सिद्धा तथा

(दसमो के०) दशमो अधिकार उज्जितभेख

ए गाथोक्त तथा (इगारसमो के०) अगी-

चारमो अधिकार चत्तारि अठ दस ए गाथांक्त

एटखे जे अ अर्घ्या, उज्जित अने चत्तारि, ए

(तिणि के०) अणु अधिकार, ते (सुयपरंपरया

०) श्रुतनी परंपराथी एटखे जेन सिद्धांतनुं

आख्यान ठे, तेम तथा गी.शार्थ संप्रदायथी

जाणवा ॥ ४६ ॥

श्रावस्तय-चुष्पीण, जं जणियं सेसया ज-
द्विष्ठाण ॥ तेषां उज्जिनाइवि, अहिगारा सुयमया
चेव ॥ ४७ ॥

अर्थ-(जं के०) जेम (श्रावस्तयचुष्पी-
ण के०) आवश्यक सूत्रनी चुष्पीने विपे तथा
प्रनिरुमण नूर्मिमध्ये (जणियं के०) कसुं ठे.
जे उज्जिनादिक (सेसया के०) शेष अधिकार
सं (जद्विष्ठाण के०) यथेष्टाय जाणवा. (तेषां
के०) ने कारण माटे ए (उज्जिनाइवि के०)
उज्जिनागेसगिद्धरे इत्यादिक गाथाये पण जे
(अहिगारा के०) अधिकारो ते सर्व (सुयम-
या के०) श्रुतमय जाणवा. (चेव के०) च-
कार परत्पूणार्थं ठे अने एव शब्द निश्चयवा-
चक ठे ॥ ४७ ॥

वीजं मुदवपाद, अत्रनुं वत्रिनुं नहिं नेव ॥
महवदंते पदिनुं, दव ग्दिरगरि पयद्वो ॥४८॥

अर्थ-अने "जे अत्रइथा मिहा जेअ न-
रिम्मंति" इत्यादि गाथाये जे इत्यन्तिन वं-

दन रूप (घीउं के०) बीजो अधिकार ते पण
 (सुयत्ययाड के०) श्रुतस्तवादि षट्क्षेत्रुतस्त-
 वनी आदिमां आवेली पुस्करवरदी नामनी गा-
 घाने विषे ठे ते (अछउं के०) अर्घ्यकी तो
 (तहिं के०) श्रीआवश्यक चूर्णिने विषे तं श्रु-
 तस्तव मांहेज (चेव के०) निश्चे (वन्निउं के०)
 वर्णितो षट्क्षेत्रुतस्तवो ठे. जेमके 'उक्त्तोसपणं
 सत्तरिणं जिणयरसयं जहद्वपणं वीसं तिष्ठ-
 यराए, एताय एगकालेणं जवंति अर्द्धा अ-
 णागया अणंता ते तिष्ठयरा नमंसाभित्ति ॥ ए पाठ
 ठे. अर्द्धी कोइ शंका करे, के त्यां जले तेम
 जणो, परंतु आंही लखेला पाठे करीने शुं ? तो
 त्यां कहे ठे, के (सकञ्चयंते के०) शक्रस्तव-
 ना अंतने विषे जे (पठिउं के०) पठितः ए-

? उत्कृष्टपदे एकसोसितेर जिनेश्वर जयन्त्यपदे बीस तीर्थकर
 षट्क्षेत्रुतस्तव एक काले (साथे) होय छे. अतित काले अनंता यया,
 अनागत काले अनंता यणे; ते तीर्थकरो (द्रव्यजिनो) ने नमुं
 छुं, ए प्रकारे.

देववंदन ज्ञाप्य अर्थसाहित. ७३

घारी नहीं होय (इति के०) एम (मद्यन्ता
के०) मध्यस्थ राग द्वेष रहित (असदाश्न
के०) अशठ पंक्ति, गीतार्थ पुरुषो तेषे जे
आचरी होय, तो तेवा गीतार्थनी करेली जे
(आचरणवि के०) आचरणा ते पण (हु
के०) निश्चेश्रीजगवंतनी (आण के०) आज्ञाज
कहीये (इति वयणठ के०) एवुं वचन ठे, ते
माटे (सु के०) सुष्टु एटले जला अथवा सु-
विहित अशठ गीतार्थनी करेली आचरणाने
पण (बहुमन्नति के०) बहुमानपूर्वक
माने छे. ॥ ४९ ॥

ए वार अधिकारनुं वारमुं छार कह्युं, इहां
सुधी उत्तर वोल १९७९ थया ॥

द्वे चार वांदवा योग्यनुं तेरमुं आदे देडने
बीजां पण छार कहे ठे.

चल वंदणिऊ जिण मुणि, सुय सिद्धा ॥
दारं ॥ १३ ॥ इह सुराइ सरणिऊ ॥

८४ देववन्दन ज्ञाप्य श्वर्यसहित.

॥ १४ ॥ चतुर्ह जिणा नाम उवण. दस जाव
जिणनेणुं ॥ ५० ॥

अर्थ—(चतुर्हजिण के०) चार वंदनीय
एवमे चार नांदरा योग्य कया थे. ते कया कया?
तेनां नाम कहे थे. एक (जिण के०) जिण
वीर्यरुह हरिदंत, भीजा (मुणि के०) मुनि-
भाव गानु. भीजां (सुय के०) श्रुत-सिद्धांत-
उदयन जाने योग्या (सिद्धा के०) सिद्ध ज-
कारण ते मोक्ष प्राप्त कया ते जाणया, ए चार
वन्दनीयानुं तेनां द्वारा कयां, उत्तर सोल १०७१
परा १ ३३ ॥

एव एक इतरया योग्यनुं चौदगुं द्वारा
कहे थे (इह के०) ए श्रीजिनशामनानी
इतरयादि. अरिअगिक (सुगाइ के०) वे
अननुं (इगिअला के०) इतरणीय ते एवमे
इतरया योग्य जाणया. ए इतरया योग्यनुं चौ-
दगुं द्वारा कयां. उत्तर सोल १०७१ पया ॥ १॥
एव चार इतरया जिणनुं पत्रामुं द्वारा कहे थे

देवयंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. ८५

(चतुर्हजिणा के०) चार प्रकारना जिन कथा ठे ते कहे ठे. एक (नाम के०) नामजिन, धीजा (ठवण के०) स्थापना जिन, ग्रीजा (दध के०) ड्रव्यजिन, चौथा (ज्ञाव के०) ज्ञावजिन ए चार (जिणजेणं के०) जिनना जेदे करीने चार जिन जाणवा ॥ ५० ॥

हवे ए चार प्रकारना जिननुं स्वरूप चार निक्षेपे कहे ठे.

नामजिणा जिणनामा, ठवणजिणा पुण जिणंदपम्माळ ॥ दधजिणा जिणजीवा, ज्ञावजिणा समवसरणहा ॥ ५१ ॥ दारं ॥१५॥

अर्थ-प्रथम (जिणनामा के०) श्रीरूप-ज्ञादिक जिननां जे नाम ठे तेमने ते ते नामे बोखावीये ठेये तेने (नामजिणा के०) नाम थकी जिन कहिये, (पुण के०) वली धीजा (जिणंद पम्माळ के०) श्रीजिनेडनी जे शाश्वती अशाश्वती प्रतिमाळं ठं तथा पगलां ठे ते सर्वने (ठवणजिणा के०) स्थापना जिन क-

७६ देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

हीये, त्रीजा जेणे तीर्थंकर नामकर्म वांध्युं ठे
एवा श्रीकृष्ण, श्रेणिकादिक ए सर्व तथाजे तेज
जवमां तीर्थंकर पदवी पामशे पण दीक्षा लइने
ज्यां सुधी केवल ज्ञान नथी पाम्या, त्यांसुधी
तेपण (जिणजीवा के०) जिनना जीव. कहे-
वाय, तेने (द्रवजिणा के०) द्रव्यथकी जिन
कहिये. जे तीर्थंकरो सिद्धि पदने वर्यां ठे ते
पण द्रव्य अरिहंत कहेवाय. चोथा जे केवल-
ज्ञान पाभीने (समवसरणठा के०) श्रीसमवस-
रणने विषे स्थित थया, वेठा थका धर्मोपदेश
आपे तेने (ज्ञावजिणा के०) ज्ञावथकी जिन
जाणवा ॥ ११ ॥ (दारं के०) ए चार प्रकारे
जिनना नामनुं पद्मरमुं द्वार कह्युं. उत्तर घोल
१९७६ थया ॥

द्वे चार थोयोनुं शोलमुं द्वार कहे ठे.

अद्दिगय-जिण-पदमथुई, वीया सद्याण त-
इथ नाणास्म ॥ वेयावधगगण ल, लयनुंगठं
चनुगथुई ॥ १२ ॥ दारं ॥ १६ ॥

अर्थ—जेनी आगल देव वांदीये एवी जे नामे मूलनायकनी प्रतिमा द्योय एटखे प्रस्तुत अंगीकरयो जे चावीश जिन मांहेलो कोइ श्रीरूपज्ञादिक एक जिन तेने (अहिगयजिण के०) अधिकृत जिन कहीये तेनी (पढमथुई के०) प्रथम स्तुति ते अमुक जिननीज जाणवी. तथा (चीया के०) वोजी स्तुति तो (सबाण के०) सर्व तीर्थंकरोनी साधारण ज्ञक्तिरूप जाणवी. तथा (तइअ के०) ग्रीजी स्तुति तेनाणस्स के०) ज्ञाननी एटखे श्रुत सिद्धांत प्रवचननी जाणवी. तथा श्रीजिनशासनना रखवाला (वेयावच्चगराण के०) वेयावृत्त्यना करनार एवा सम्यग्दृष्टि देवताउनी (उ के०) वली (उबलंगठं के०) उपयोग मनःस्मरणने अर्थे (चउन्नथुई के०) चाथी स्तुति जाणवी ॥ ५२ ॥ ए चार थुइनुं सोलमुं छार कह्युं ॥ उत्तर धोल २००० थया ॥

द्वे आठ निमित्तनुं सत्तरमुं छार कह्ये वे.

ए० देवयंदन ज्ञान्य अर्थसहित.

वारसगं ॥ १४ ॥ दारं ॥ १७ ॥

अर्थ—तिहां प्रथम देव वांदतां पाप टं
ठे (तस्स के०) ते पाप टालवाना (उत्तरी
करण के०) उत्तरीकरण (पमुह के०) प्रमुह
(चउ के०) चार हेतु ठे, ते कहे ठे. एक तस्स
उत्तरीकरणेणं एटले पापने आलोचनं करी
अर्थात् पापकर्म शोधी दूर करवे करी, बीजे
पायष्ठित्तकरणेणं एटले अजिहया पदथी उपन्
जे प्रायश्चित्त ते लेवे करी, त्रीजो विसोहिकर
णेणं एटले राग द्वेषनुं टालवुं—अतिचार टाल
वानी विशुद्धि करवे करी, चोथो विसल्लोकर
णेणं एटले माया मात्सर्यादि वर्जवे करी मन
वचन कायानी निःशल्यत्व, त्रिकाल अतीत
अनागत वर्तमानने विषे अरिहंतादिक पद
पद साथे पापकर्म टालवे काउस्सगनुं फल
आपे; ए चार उत्तरीकरणादि हेतु कहां.
तथा (सद्धाश्चा के०) श्रद्धादिक (य के०)
वली (पणहेउ के०) पांच हेतु ठे तेना नाम

१९२ .देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

थयुं अने उत्तर वोल २०२० थया ॥ ५४ ॥
हवे सोल आगारनुं उंगणीशमुं छार कहे ठे.

अन्नठ्याइ वारस, आगारा एवमाश्या व-
जरो ॥ अगणि पणिदिठिंदण, वोहीखोजाइ
म्कोय ॥ ५५ ॥ दारं ॥ १९ ॥

अर्थ—(अन्नठ्याइ वारस आगारा के०)
अन्नठादि वार आगार एटले अन्नठजस्तसिए-
णथी मांमीने सुहुमेहिं दिठिसंचालेहिं पर्यंत
वार आगार जाणवां. तेनां नाम कहे ठे. प-
हेखो उंचो श्वास लेवे, बीजुं नीचो श्वास लेवे,
त्रीजुं खांसी-ऊधस आवे, चोथुं ठोक आवे,
पांचमुं वगासुं आवे, ठठुं उंमकार ते ऊर्ध्वात
आवे, सातमुं अधोवात (वाडूट) आवे, आठमुं
जमरि आवे, नवमुं वमन पित्त मूर्छा आवे, दशमुं
सूक्ष्म थंगस्फुरकणथी, अगीयारमुं सूक्ष्म खेख-
सिघाण नामक मेल संचारथी, वारमुं दृष्टि
प्रमुख संचारथी काउस्तग्ग न जांगे.

एष देववन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

तेना जयथी अलगुं जवुं पडे, तेथी काउस्सग
जंग न थाय, ए सोल आगारुनुं उंगणीशमुं
छार थयुं उत्तर घोल २०३६ थया ॥ ५५ ॥

द्वे काउस्सगना उंगणीश दोष त्यागवा.

तेना नामनुं वीशमुं छार कहे ठे.

घोमग लय खंजाई, माबु-द्धी निअउ
मवगि वलिण वहु ॥ लंउत्तर थण संजइ, जस-
दंगुलि वायस कविठे ॥ ५६ ॥

अर्थ-प्रथम घोमानी पेठे एक पग उंगो
रागे, यांको पग रागे, ते (घोमग के०) घो-
टक दोष, श्रीजो जेम वायराथी वेसगी कपे
मेम शरीरने धृणाये, ते (लय के०) लता
दोष, श्रीजो यांजा प्रमुखने उठिंगे रहे, ते
(गनाई के०) म्नादि दोष, चौथो मंग
उरने मासे माथुं खगावी रहे ते (मास के०)
मास दोष, पांचमो गामानी उंधनी पेरे शं-
दुवा तथा रानी मेसथी पग रागे ते (उद्धी
के०) उधि दोष, षष्ठी नेउखमां पग नाग्या-

६६ देवबंदन भाष्य अर्थसहित.

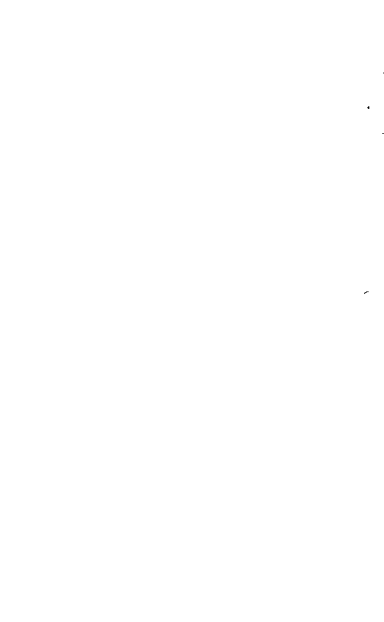
वाने श्रुत्ये संख्या करवाने अंगुली तथा पाप-
पना चाला करे, ते (जमुदंगुली के०) जमुदं-
गुली दोष. चउदमो वायस-कागमानी परे धा-
मना मोला फेरये, ते (वायस के०) वायस दोष.
दोदमो पहेमेलां नमने गुका तथा प्रपेदे फरी
मजिन पताना नपने क्षोधि कोठनी परे गोपरो
मने न (कविठ के०) कविठ्य दोष ॥ ५६ ॥

विमलय मूल्य वारणि, पेहृत्ति चहृत्ति दोम
शुभ्रयो ॥ सुंनाना यण मंजह, न दोग ममणी
ए मरु मरुण ॥ ५७ ॥ दारं ॥

पारं-मातमा गहानंजिननी परं मापु
वृत्त, न (विमलय के०) विमलयदोष. मज
मला सुपानी वा हृ हृ करे, ते (मूल्य के०)
मूल्य दोष. पदमो आतमा गणतो चको म
विमलय वा वनवकाट करे, ते (वारणि के०)
वारणि दोष. उंगणीजमां वानरनी परे धारं
पदं ३ ४. उंगणी चको, ते (पेहृ के०)
पेहृ दोष (उरि के०) ए प्रकां ए उंगणी

दोषार्द्रन ज्ञाप्य अर्घ्यगद्दिन. १७३

दोष न (उरुदग्गे षं०) काठस्तम्भने विपे
जाणवा. नने (चइरुा षं०) अंगे. ए उगणी-
दा दोषसां वेष्टसाण्य. जमृष्ट अने अंगुली पं
दृषा दोष गले ठे, मेघारे पीत घाय, तथा एक
(लंबुनर षं०) लंबुनर, पीजां (पण के०)
अन अने प्रीजां (मंजइ षं०) मंयनि ए अण
(दोष के०) दोष न (ममणीय के०) अम-
णी-आध्वीने (न षं०) न होय, पेमके एनुं यत्रा-
ष्टन शरीर होय, पण एटलं विमेष जे साथी
प्रतिप्रमणादि क्रिया करते मस्तक उपायुं राग्ये
एटले सोल दोष आध्वीने लागे, अने ए अण
दोषने (यष्टु षं०) यष्टु दोषे करी (स के०)
सहित करिये तैवारे लंबुनरादि चार दोष घाय.
तं (सहीणं षं०) आधिकाने न होय, दोष
पंदर दोष आधिकाने लागे; ए सर्व दोष टाखी
ने काठस्तम्भ करषो एटले काठस्तम्भना दो-
षनुं वीशमुं छार षं०. उत्तर षोड २०५५
धया ॥ ५७ ॥



चैत्यवंदन नाम्नात्प्रवर्धयति. १९९

मंथनी पेरं मंथनी प्रने (मट्टमण्डं के०) मथुर
मथुरं छे जिहं प्रने पली (मट्टजुनं के०)
मथा प्रवर्धयति. जति. ज्ञान. वेराग्य प्रने श्या-
मानंदादिदमायुज. गयुं धीरीतरागनुं (युनं
के०) मथुनं मथुनं मथुन (दयड के०) होय.
ए मथुनं जगदानुं पाथीरामुं हार मथुं. उत्तर
धोल २०५७ यथा ॥ ५७ ॥

एषे चैत्यवंदन एक दिवसमां फेटलीवार

करयुं ? नेनुं प्रेयीगमुं हार करे वे.

पन्धिकमणे चैत्य जिमण, चरिम पन्धिकमण
सुथ्यण पन्धिकोटे ॥ निश्चंदण इत्य जज्ञणो, स-
त्तत देला श्यहोरत्ते ॥ ५८ ॥

अर्थ-एक (पन्धिकमणे के०) प्रजातने
पन्धिकमणे पन्धिकमण करतां देव चांदवाने विपे
विशाखलोचन रूप चैत्यवंदन करे, पीजुं
(चैत्य के०) चैत्यमण्डमां जगवंत श्यागले
चैत्यवंदन करे, पीजुं (जिमण के०) जमती
वरत पन्धिकमण पारे, तेषार चैत्यवंदन करे,

पन्क्रिमिउ गिहिणोवि हु, सगवेला पंच-
 वेल इथरस्स ॥ पूथ्यासु तिसंजासु थ, होइ
 ति-वेला जहनेणं ॥ ६० ॥

अर्थ-एक प्रजाते थने वीजुं सांजे, ए-
 वेवार (पन्क्रिमिउ के०) पन्क्रिमणुं करता
 एवा (गिहिणोवि के०) गृहस्थने पण (हु
 के०) निश्चं यतिनी पेरे (सगवेला के०)
 सात वार चैत्यवन्दन थाय, तथा जे एक वार
 पन्क्रिमणुं करता होय एवा गृहस्थने (पंच-
 वेल के०) पांच वार चैत्यवन्दन थाय, तेमां एक
 संथारा पोरिसि सांजलतां, एक प्रतिक्रमणी
 क्रिया करतां थने व्रणवार देव वांदता मली पांच
 थाय, थने तेथी (इथरस्स के०) इतर एटखे जे
 पन्क्रिमणुं नथी करता एवा गृहस्थने तो प्रजात,
 सांज थने मघ्यान्दे ए (तिसंजासु थ के०) व्रण
 संघ्याये (पूथ्यासु के०) पूजाने विपे (जह-
 नेणं के०) ए जघन्यथी पण गृहस्थने माटे
 (तिबेला के०) व्रणवार चैत्यवन्दना (होइ के०)

उपर पग चमावीने वेत्ते, ३५ ठाणां थापे, ३६
 वस्त्र सुकवे, ३७ दास ढंडणीयादिक उगवे, ३८
 पापढ शालेवां करे, ३९ वनीध्यादि देइ कचर
 चीननी प्रमुख सर्व शाक जाति उगवे, ४०
 राजादिकना जयथी देरासर मध्ये नासीने
 रुपी रहें, ४१ शांकादिके रुदन आक्रंद करे ४२
 स्त्री, जक्त, राज्य, देशादिकनी विकथा करे,
 ४३ शर-वाण, तथा बीजा पण अधिकरण शस्त्र
 घडे, ४४ गाय, बलद प्रमुख थापे, ४५ टाढे
 सीम्यो अग्नि सेवे, ४६ अन्नादिकनुं रांधवुं करे,
 ४७ नाणादिक पारखे, ४८ अविधिये निसीहि
 कांसा विना प्रवेश करे, ४९ उग्र, ५० उपानह,
 ५१ शस्त्र, ५२ चामर न मूके. एटलें ए चार
 वानां साथे लइ प्रवेश करे, ५३ मननी एका-
 ग्रता न करे, ५४ अभ्यंग एटलें शरीरे तैलादिक
 चोपने, ५५ सचित पुष्पफलादिक न मूके, ५६
 अजीव वस्तु जे द्वार मुद्रादिक वखादिक ते
 घाटेंर मूकी कुशोन्नावंत थइ देरासरमां प्रवेश

पे, ७४ वर्षाफाखादिकने विषे प्रणालीधी पाणी
संपदे, अंधोल स्नान करे, तथा पाणी पीवाना
जाजन मूके, ए उत्कृष्टधी चोराशी आशातना
जिनजुवनमां वर्जवी.

द्वे मध्यम बदेताखीश आशातना वर्जवी
तेनां नाम कदं ठे. १ मूत्र, २ पुरीष, (विष्टा), ३ पाणी,
४ उपानद्, ५ शयन, ६ अशन, ७ स्त्री प्रसंग, ८
तंगोल, ९ धुकुंबुं, १० जूवटुं रमबुं, ११ जूवटादि-
कनुं जोबुं, १२ पक्षांठी वासवी, १३ पग पसार-
वा, १४ परस्पर विवाद, १५ परिहास, १६ मत्स-
र, १७ सिंहासन परिजोग, १८ केश शरीर वि-
ष्ट्या, १९ छत्र, २० खड्ग, २१ मुकुट, २२ चाम-
रुनुं राखबुं, २३ धरणुं करबुं, २४ दास्यादि वि-
लास परिहास, २५ विटसाथे प्रसंग करवो, २६
मुखकांश न करवो, २७ मलिन शरीर राखे,
२८ मलिन वस्त्र पहरे, २९ अविधिये पूजा
करे, ३० मननुं एकामपणुं न करे, ३१ सचित्त
द्रव्य घादिर न मूकी थावे, ३२ उत्तरासंग न



देववंदन नाम्न्य अर्थसहित. १०९

(अरिहंत के०) अरिहंत चेइयाणं कही काउ-
स्सग्ग करी एक तीर्थकरनी (थुइ के०) स्तुति
कहे. पठी (लांग के०) लोगस्स कहीये पठी
(सबथुइ के०) सबलोए अरिहंत चेइयाणं कही
काउस्सग्ग करी सर्व तीर्थकरनी वीजी स्तुति
कहीये, पठी (पुरक के०) पुरकरवरदी कही काउस्स-
ग्ग करी श्री सिद्धांतनी त्रीजो (थुइ के०)
स्तुति कहेवी पठी (सिद्धा के०) सिद्धाणं बु-
छाणं (वेअ्या के०) वेयावच्चगराणं इत्यादिक
कही काउस्सग्ग करी अधिष्ठायिक देवोनी
चोथी (थुइ के०) स्तुति कही पछी नीचे वे-
सोने (नमुट्टु के०) नमुट्टुणं संपूर्ण कहीने
(जावंति के०) जावंति चेइआइं, जावंत केवि
साहू कही नमोऽर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्व-
साधुभ्यः कही (थय के०) स्तवन कहीने, सं-
पूर्ण (जयवी के०) जयवीयराय कहीये, ए
देव वांदवानो विधि फल्लो ॥ ६२ ॥

इवे यद्यपि कोइ प्राणी एटला घोस तथा

युक्त फदीये ॥ २ ॥

सर्वोपाधि-विमुक्तं, ए० जो वंदए सया देवे ॥
देविंदिदि-मद्विश्यं, परमपयं पावइ खहुसो ॥६३॥

अर्थ-गम (सर्वोपाधिविमुक्तं के०)

सर्वोपाधि विशुद्ध जेम होय तेम (एवं के०) एम
एटले सर्व श्रीजिनधर्म संबंधिनी चिंता तेणे
करी निर्दोष प्रकारे शुद्ध श्रद्धाये करी (जो
के०) जे जव्य प्राणी (देवे के०) श्रीदेवाधि-
देवने (सया के०) सदा सर्वदा (वंदए के०)
वांदे, ते जव्य प्राणी जवजयरूप पद जिहां
नयी एवो (परमपयं के०) परमपदं एटले
मोक्षरूप पद ते प्रत्ये (खहुसो के०) शीघ्र
उतावलो (पावइ के०) पामे. ते परम पद
कहेबुं? तो के (देविंद के०) देवना इंद्र तेमना जे
(विंद के०) समूह एटले इंद्रोना समूहे जेने
(मद्वियं के०) आर्चतं एटले पूज्युं एबुं ठे.
एमा ग्रंथकर्ता श्रीदेवेंद्रसूरिये पोतानुं नाम
पण सूचव्युं ठे. ए श्रीचैत्यवन्दनज्ञाप्यनुं धार्त्तिक

११२ देववंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.
 संक्षेपथी कक्षुं, अने विस्तारथी तो श्रीधाव-
 श्यकनिर्युक्ति तथा प्रवचनसारोऽरनी घृत्वा-
 दिकथी जाणवुं. इति श्रेयः
 एवं श्रीजिनवंदन विधि कृतपुण्यादवाप्त जपः ।
 जवतु मृवि नविकलोकः स ज्ञानादिमल हृदयोऽयं ?
 ॥ इति श्रीदेववंदनज्ञाप्यं बालावबोधस-
 हित सपूर्णम् ॥ ६३ ॥

हवे ए श्रीदेवाधिदेवने विधिथी वांदवाना
 फलना कहवावाळा ते श्रीगुरु ठे माटे तेमने
 पण नकि विनये करी विधि पूर्वक वंदना क-
 र्वा थकी सकल आगमनां रहस्य पामीये. ए
 श्रीगुरुने गदवानां पण घणां फल आगममांहे
 कथा वे ॥ यदुक्तं ॥ वंदणगणं जने जीवे किं
 जगत् गांयमा! वंदणगणं जीवे नीयागोयं, मयेइ,
 तथागांय निबंधइ. मोहगंगणं अपडिसेहित
 आणाकल निविनेइ दाहिण जायं च जण
 इति ॥ ते माटे देववंदनानंतर गुरुवंदनाधिक
 हवे कहे वे.



श्रीगुरुवन्दन भाष्य प्रारंभः

गुरुवन्दन-मह तिविहं, तं फिट्टा छोज चार-
सावत्तं, सिरनमणाइसु पदमं, पुण्ण-खमासमण-
ग वीअं ॥ १ ॥

अर्थ-(अह के०) अथ शब्द ते मंगल
धिकारे ठे, तथा प्रथम प्रारंजने कारणे अ-
शब्दे करी चैत्यवन्दन ज्ञाप्य कस्या, पठी ह
गुरुवन्दन भाष्य कहिये ठये. (तं के०)
(गुरुवन्दन के०) गुरुवन्दन (तिविहं के०)
वन्दन प्रकारे ठे. तेमां पहेंजुं (फिट्टा के०) फिट्ट
वन्दन, वीजुं (छोज के०) छोजवन्दन, श्री
(चारसावत्तं के०) चारसावत्तं वन्दन, तिह
(सिरनमणाइसु के०) मस्तक नमाडवादिकं
विषे, आदि शब्द धकी अंजलिकरण ते हाए

हेत.

जोमवादिक जाणवा. ते (पढमं के०) पहलुं
 फेटा वंदन जाणवुं. तथा (पूष-खमासमण-
 दुगि के०) पूर्ण पंचांग वे खमासमण देवे
 करीने एटले वे हाथ, वे गोठण अने एक
 मस्तक ए पांच अंग नमाववा रूप ते (वीर्यं
 के०) वीजुं थोजवंदन जाणवुं ॥ १ ॥

इहां जिन्य पूठे ठे के थोजवंदने तथा
 छादशावर्त वंदने प्रथम एक वार वांदीने
 फरी वीत्री वार शे हेतुये वांदीये ठेये ? त्यां
 आचार्य उतर आपे ठे.

उद दनु गयाणां, नमिउं कज्जं निवेशं
 पद्म ॥ वीमज्जिनवि वंदिश्र, गमइ एमेव इत्य
 इमं ॥ २ ॥

अर्थ (उद दनु के०) जेम इत पुर्य
 वे २ गयाणां ३० गजाने (नमिउं के०)
 वीमज्जिन वि वंदिश्र के०) कार्य निवेद
 वे ३ ॥ ३ ॥) पात्रो राजाये (वी
 इति ॥ ३ ॥) तं थको पण (वंदि

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्घ्यसहित. ११५

के०) बांदीने (गच्छ के०) जाय (ए भव
के०) एनी परे (इत्य के०) इहां गुरुवंदनने
धिपे एण वंदननुं (हुमं के०) छिक. जाणवुं.
अने छादसायत्तं वंदने तो घेरु वांदणे
मलीने आचर्यक. आचर्यादि घोल नीपजे ठे.
ते माटे घेरु वांदणानी जोमीये एकज वंदन
करेयाय ठे ॥ २ ॥

एवे वांदणां देवानुं कारण शुं ? ते फहे ठे.

आचारस्सज मूलं. विणजं सो गुणवजं अ
पमिचती ॥ सा य विद्दि-वंदणानं. विद्दी इमां
वारसावत्ते ॥ ३ ॥

अर्थ-जे माटे श्रीसर्वज्ञप्रणीत जे (आ-
चारस्स के०) आचार तेना (ल के०) बली
(मूलं के०) मूल जे ठे, ते (विणजं के०)
विनय ठे (सो के०) ते विनय कोवी रीते
होय ? ते फहे ठे. (गुणवजं के०) गुणवंत
गुरुनी (अ के०) बली (पमिचती के०) प्र-
तिपत्ति एटले सेवा करवी, ते जाणवो (सा

११६ गुरुवंदन ज्ञाप्य श्रुत्सहित.
 के०) ने नक्ति (य के०) बली (विद्विबंद-
 णाउ के०) विधिये कगीने वांदवायकी थाप
 ने (विही के०) विधि (इमो के०) था
 आगल (वाग्मावने के०) छादशावर्त वंदने
 विधे कहेंगे ॥ ३ ॥

हो ए त्रींजु छादशावर्त वंदन केम होय ?
 ने कहेंगे.

तद्य तु उदण-दुगे, तत्र मिहो आश्रं
 मयत्तुमो ॥ तंय तु दमणीण य, पयधि.
 आण न तद्य तु ॥ ॥

अथ (तद्य के०) त्रींजुं छादशावर्त वं-
 दन ने (इ ए) वली (उदणदुगे के०) वं
 उदण इय कगीने हाय तद्ये ये वांदणां दे
 कगी थाय उदण उदण उदण वंदनवाचक ज
 तयो (तद्य के०) न प संक प्राण वादणां
 आश्रम + ... आश्रम ॥ तद्ये पदेसुं फेटा
 ने न. न माथु न. री. थायक थने आशि
 रूप चतुर्विध (मयत्तुमं के०) समस्त

पत्नी (मिहो पै०) मित्रः पृष्टं मांत्तोमांटे
 पश्यते नैवा नैवा प्रवृत्तने विपे करवुं हांय
 स्तारि प्राय, इने (धीर्य पै०) प्रीतुं जे प्रांन-
 वंदन ते, ते (तु पै०) निधे चली सुभापु
 पदा (संस्मरण पै०) दर्शनीयनेज एये होय,
 एते एव, महामत, दीजां अनुचोर्गी, प्रीतो
 अनियतपारी, चांपो शुभेदी, पांचमो प्रायुक्त
 जे संयममार्गमां साधधान एया शुभरत एतिने
 ए चांदणुं देवाय, तथा (ए पै०) चकारपी,
 तथा विधिविहित कार्थने विपे भिगमाप्रधारी
 एण जो स्वययवददर्शनयंत होय, तो ते पण
 योन्नयंते संदनीय होय, तथा (तश्य पै०)
 प्रीतुं हादशायनशंदन जे ते ते (तु पै०)
 पत्नी प्राचार्य, उपाध्याय, गुणवंत गीतार्थादिक
 एदा (षष्ठिप्राण पै०) पदप्रतिष्ठित जे
 होय नेमने (ष पै०) निधे होय.

एष ए चांदणांनां पांच नाम ते, ते वहे ते.

वंदण-चिद्-किद्-रम्मं, पूश्राकम्मं चवि-

११७ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

ण्यकर्मं च ॥ कायघं कस्त व के, - ए वावि
काहेव कइ खुत्तो ॥ ९ ॥

अर्थ-एक (वंदण के०) वंदन कर्म ते
अजिवादन स्तुतिरूप, अर्द्धावनत काय करवी,
ते शरीर मस्तकादिके अवनत तथा कर्मघरी
जसां कर्म वंधाय एटसा माटे वीजुं (निइ
के०) निनिकर्म, वीजुं (किइकम्मं के०) कृ-
निकर्म वांदणुं, (च के०) वली जसां मन, व-
चन अने कायानी चेष्टानुं जे कर्म करवुं, ते माटे
गांधुं (पुआकम्मं के०) पूजाकर्म कर्हिये,
तथा विनयनुं कर्नुं ते माटे पांचमुं (विणप-
कम्मं के०) विनयकर्म कर्हिये, ए पांच प्रकारं
बदन (च के०) वली (कायनं के०) करवुं
एटसे पांच प्रकारं वांदणां देयां ते (कम्म के०)
केने अर्ये देयां ? (व के०) वली (केणयादि
के०) कोणे वांदणां देयां ? अपि शब्द निध-
यार्थमां ने. (काहेव के०) केणारे वांदणां देयां
(कइवुनो के०) केटलीवार वांदणां

श्राध्रोत्र ? ॥ ५ ॥

क.इन्द्रणयं क.ध्रसिं, क.इहि व श्राध्रस्तण्हि
परिशुद्धे ॥ क.इन्द्रोत्तविष्पमुषं, कि.इयम्मं कीस
किरई वा ॥ ६ ॥

श्रध्र-पांदणानं विषे (क.इन्द्रणयं के०)
केटसा अचनन करवा, (क.इसिरं के०) केट-
लीगार मग्नवः नभाग्युं, (क.इहि के०) केटसा
(क. के०) यली (श्राध्रस्तण्हि के०) श्राध्रइय-
के यरीने (परिशुद्धं के०) परिशुद्ध धको तथा
(क.इन्द्रोत्तविष्पमुषं के०) केटसा दोषे करी
विप्रमुक्त एटखे रदित धके (कीस के०) शा-
माटे (कि.इयम्मं के०) श्रुत्तियम्मं (किरई के०)
परवुं, पांदणां दीजे ? या शब्द पुनर्वाचक
वे ॥ ६ ॥ ए पांचमी अने छठी वे गाथा श्रा-
ध्रयक निर्युक्तिमां कही वे ते इहां कही ॥

ह्वे ध्रण गाथाये करी वंदनानां पावीश

छार कहे छे,

मूलदार गद्दा ॥ पणनाम पणहरणा,

प्रापीये ? ॥ ५ ॥

कञ्जण्यं कञ्जसिरं, कञ्जहि व श्रावस्तर्हि
परिसुद्धं ॥ कञ्जदोसविष्पमुषं, किञ्कम्मं कीस
किरई वा ॥ ६ ॥

श्रुत—चांदणाने विषे (कञ्जण्यं के०)
केटला अवनत करवा, (कञ्जसिरं के०) केट-
लाधार मस्तक नमागुं, (कञ्जहि के०) केटला
(व के०) वली (श्रावस्तर्हि के०) श्रावश्य-
के करीने (परिसुद्धं के०) परिशुद्ध थको तथा
(कञ्जदोसविष्पमुषं के०) केटला दोषे करी
विप्रमुक्त एटले रहित थके (कीस के०) शा-
माटे (किञ्कम्मं के०) कृतिकर्म (किरई के०)
करवुं. चांदणां दीजे ? वा शब्द पुनर्वाचक
वे ॥ ६ ॥ ए पांचमी अने छठी वे गाथा श्रा-
वश्यक निर्युक्तिमां कही वे ते इहां कही ॥

द्वये श्रण गाथाये करी वंदनानां यावीश
छार कहे छे.

मूलदार गाहा ॥ पणनाम पणाहरणा,



चार वादणां देवतादीये मन्त्रा (अत्रुदाय के०)
 चार वादणां चत्वार कहेसे, सातमुं (पण-
 निमहा के०) पांच स्थानके वादणानो निषेध
 करयो पढसे वादणां न देयां ने कहेसे, आठमुं
 (अष्टमगिरेह के०) चार स्थानके वादणानो
 अतिनिषेध करयो पढसे चार स्थानके वादणां
 देयां ने कहेसे, नवमुं वादणां देवानां (अष्ट-
 पारणया के०) आठ कागज कहेसे ॥ ७ ॥

दशमुं वादणाने विषे (आठमस्तय के०)
 आषड्यक स्तानवयां, अग्यारमुं (मुहणंतय
 के०) अग्यनंतय, षट्खं मुहपत्तिनी पणितेहणा
 करयी, बारमुं (ताणुपेह के०) शरीरनी पणि-
 खेहणा करयी, ए अणे वानां (पणीम के०)
 पचीन पचीन काग्यां ने कहेसे, पणीस शब्द
 सर्वने जोगयो, तेरमुं वादणा देतां (दोसव-
 चीसा के०) चचीन दोष टालया ने कहेसे,
 चौदमुं वादणां देतां (ठ गुण के०) ठ गुण
 उपजे ते कहेसे, पन्धरमुं वादणां देवामा साक्षात्

पाने पांशुणां देवमशोवि एषा (पञ्चदाय के०)
 पार पांशुणांवा दातार फट्टे, एतन्मुं (पण-
 निभंहा के०) पांच स्थानके पांशुणानों निषेध
 करयो एट्टे पांशुणां न देवां ते फट्टे, श्राष्टमुं
 (पञ्चप्रतिभंहा के०) पार स्थानके पांशुणानों
 अनिषेध करयो एट्टे पार स्थानके पांशुणां
 देवां ते फट्टे, नवमुं पांशुणां देवानां (श्रु-
 क्ताश्रया के०) श्राठ कारण कहेशे ॥ ७ ॥

दशमुं पांशुणाने विपे (श्रावस्तय के०)

श्रावस्तयक शान्दयशां, श्रम्यारमुं (मुहणंतय
 के०) मुहणंतयक एट्टे मुहपनिनी पगित्तहणा
 कर्या, पारमुं (तणुपेह के०) शरीरनी पगि-
 छेहणा कर्या, ए प्रजे यानां (पणीस के०)
 पणीस पणीस कर्यां ते कहेशे, पणीस शब्द
 सर्वने जाग्यो, तेरमुं पांशुणा देतां (दोसय-
 चीना के०) पत्रीश दोष टाखया ते कहेशे,
 चौदमुं पांशुणां देतां (ठ गुण के०) ठ गुण
 उपजे ते कहेशे, पत्तरमुं पांशुणां देयामा साक्षात्

१२० गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

अजुग्गपण जुग्गपण चउअदाया ॥ चउदाय
पणनिसेहा, चउअणिसेह-ठकारणया ॥ ७ ॥
आवस्सय-मुहणंतय, -तणुपेह-पणीस दोस व-
त्तीसा ॥ ४ गुण गुरुवण उग्गह, उउवीसकर
गुरु पणीसा ॥ ८ ॥ पय अम्वन्न ठाणा, ठ
गुरुवयणा आसायणत्तीसं ॥ उविही उवी-
सदारे, -हिं चउसयावाणुइ ठाणा ॥ ९ ॥

अर्थ-(मूलदारगाहा के०) मूलधारनी
गाथाउं जाणवी. पहेछुं वांदणांनां (पणनाम
के०) पांच नाम कहेशे, वीजुं वांदणांनां (प-
णाहरणा के०) पांच आहरण एटले वांदणांनां
पांच उदाहरण दृष्टांत इव्य अने ज्ञावथी क-
हेशे; त्रीजुं वांदणां देवाने (अजुग्गपण के०)
अयोग्य एवा पांच पासठादिक कहेशे, चोथुं
वांदणां देवाने (जुग्गपण के०) योग्य एवा
आचार्यादिक पांच कहेशे, पांचमुं जेनी पास-
े न देवरावीये एवा (चउअदाया के०)
१२ जण वांदणांना अदाता कहेशे, छतुं जेनी

धाते पांशुणां देवमाश्रीते मन्वा (पञ्चदाय फे०)
 पाह पांशुणांता दान्ताह फहेने, सातमुं (पण-
 निमेहा फे०) पांशु श्चानके पांशुणांता निषेध
 करयो पटले पांशुणां न देवां न फहेने, ध्याठमुं
 (पल्लवगिमेह फे०) धार श्चानके पांशुणांता
 एनिषेध करयो पटले धार श्चानके पांशुणां
 देवां न फहेने, नक्षमुं पांशुणां देवानां (श्रह-
 कारणा फे०) ध्याठ कारण कहेसे ॥ ७ ॥

द्वयमुं पांशुणाने धिपे (ध्यावस्तय फे०)
 ध्यावस्तय म्नायपदां, ध्यावस्तयमुं (मुद्गणंतय
 फे०) ध्यावस्तय पटले मुद्गणंतय पन्निमेहा
 करयो, धारमुं (नाणुपेह फे०) शरीरनी पन्नि-
 मेहा करयो, ए प्रणे धानां (पणीत फे०)
 पणीत पणीत करयो न फहेसे, पणीत शब्द
 सर्वने जाण्वा, तेरमुं पांशुणां देतां (दोसव-
 नीता फे०) पणीत दोष टाखवा ते फहेसे,
 चौदमुं पांशुणां देतां (उ गुण फे०) उ गुण
 उपजे ते फहेसे, पत्तरमुं पांशुणां देवामा साक्षात्

१२० गुरुवंदन नाम्य अर्थसहित.

अजुग्गपण जुग्गपण चउअदाया ॥ चउदाय
पणनिसेहा, चउअणिसेह-ठकारणया ॥ ७ ॥
आवस्सय-मुहणंतय, -तणुपेह-पणीस दोस व-
त्तीसा ॥ ४ गुण गुरुवण जुग्गह, जुग्गीसकर
गुरु पणीसा ॥ ७ ॥ पय अन्वन्न ठाणा, ठ
गुरुवयणा आसायणत्तीसं ॥ जुविही जुवी
सदारे, -हिं चउसयावाणुइ ठाणा ॥ ९ ॥

अर्थ-(मूलदारगाहा के०) मूलधारनी
गाथाउं जाणवी. पहेलुं वांदणां (पणनाम
के०) पांच नाम कहेशे, वीजुं वांदणां (प-
णाहरणा के०) पांच आहरण एटले वांदणां
पांच उदाहरण दृष्टांत इव्य अने जावथी क-
हेशे; त्रीजुं वांदणां देवाने (अजुग्गपण के०)
अयोग्य एवा पांच पासठादिक कहेशे, चोथुं
वांदणां देवाने (जुग्गपण के०) योग्य एवा
आचार्यादिक पांच कहेशे, पांचमुं जेनी पासे
वांदणां न देवरावीये एवा (चउअदाया के०)
चार जण वांदणांना अदाता कहेशे, छतुं जेनी

पासे वांदणां देवरावीये एवा (चतुदाय के०)
 चार वांदणांना दातार कहेशे, सातमुं (पण-
 निसेहा के०) पांच स्थानके वांदणानो निपेध
 करवो एटले वांदणां न देवां ते कहेशे, आठमुं
 (चतुश्चण्डिसेह के) चार स्थानके वांदणानो
 अनिपेध करवो एटले चार स्थानके वांदणां
 देवां ते कहेशे, नवमुं वांदणां देवानां (अष्ट-
 कारण्या के०) आठ कारण कहेशे ॥ ७ ॥

दशमुं वांदणाने विपे (श्रावस्सय के०)
 श्रावश्यक साचववां, अग्यारमुं (मुद्दणंतय
 के०) मुखनंतक एटले मुहपत्तिनी पन्निसेहणा
 करवी, धारमुं (तणुपेह के०) शरीरनी पन्नि-
 सेहणा करवी, ए अणे वानां (पणीस के०)
 पचीश पचीश करवां ते कहेशे, पणीस शब्द
 सर्वने जोमवो. तेरमुं वांदणा देतां (दोसव-
 चीसा के०) घत्रीश दोष टालवा ते कहेशे,
 चौदमुं वांदणां देतां (ठ गुण के०) ठ गुण
 उपजे ते कहेशे, पन्नरमुं वांदणां देवामा सादात

१२० गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

अजुग्गपण जुग्गपण चउअदाया ॥ चउदाय
पणनिसेहा, चउअणिसेह-ठकारणया ॥ ७ ॥
आवस्सय-मुहणंतय,-तणुपेह-पणीस दोस व-
त्तीसा ॥ ४ गुण गुरुवण डुग्गह, डुअवीसकर
गुरु पणीसा ॥ ८ ॥ पय अम्वन्न ठाणा, ठ
गुरुवयणा आसायणत्तीसं ॥ डुविही डुवी-
सदारे,-हिं चउसयावाणुइ ठाणा ॥ ९ ॥

अर्थ-(मूलदारगाहा के०) मूलद्वारनी
गाथाउ जाणवी. पहेलुं वांदणांनां (पणनाम
के०) पांच नाम कहेशे, वीजुं वांदणांनां (प-
णाहरणा के०) पांच आहरण एटले वांदणांनां
पांच उदाहरण दृष्टांत ड्रव्य अने ज्ञावथी क-
हेशे; त्रीजुं वांदणां देवाने (अजुग्गपण के०)
अयोग्य एवा पांच पासठादिक कहेशे, चोथुं
वांदणां देवाने (जुग्गपण के०) योग्य एवा
आचार्यादिक पांच कहेशे, पांचमुं जेनी पासे
वांदणां न देवरावीये एवा (चउअदाया के०)
चार जण वांदणांना अदाता कहेशे, छतुं जेनी

पाते वांदणां देवरात्रीये एवा (चतुदाय के०)
 चार वांदणांना दातार कहेशे, सातमुं (पण-
 निसेहा के०) पांच स्थानके वांदणानो निषेध
 करवो षट्ते वांदणां न देवां ते कहेशे, आठमुं
 (चउअणितेह के) चार स्थानके वांदणानो
 अनिषेध करवो षट्ते चार स्थानके वांदणां
 देवां ते कहेशे, नवमुं वांदणां देवानां (अछ-
 कारण्या के०) आठ कारण कहेशे ॥ ७ ॥

दशमुं वांदणाने विषे (आचस्सय के०)
 आवश्यक साचववां, अग्यारमुं (मुहणंतय
 के०) मुखनंतक षट्ते मुहपत्तिनी पन्निसेहणा
 करवी, बारमुं (तणुपेह के०) शरीरनी पन्नि-
 सेहणा करवी, ण त्रणे वानां (पणीस के०)
 पचीश पचीश करवां ते कहेशे, पणीस शब्द
 सर्वने जोमयो. तेरमुं वांदणा देतां (दोसव-
 चीसा के०) घचीश दोप टाखवा ते कहेशे,
 चौदमुं वांदणां देतां (ठ गुण के०) ठ गुण
 उपजे ते कहेशे, पन्नरमुं वांदणां देवामा साक्षात्

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. १२३

रीने सर्व मन्त्री (चतसयावाणुइ ठाणा के०)

परशने वाणुं स्थानक थाय ॥ ए ॥

कं. मूलधारनां नाम. उत्तर जेद. सरवालो.

१	वंदननाम.	५	५
२	दृष्टांत.	५	१०
३	वांदवाने अयोग्य.	५	१५
४	वांदवाने योग्य.	५	२०
५	चांदणांना अदाता.	४	२४
६	चांदणांना दाता.	४	२६
७	निपेधनां स्थानक.	५	३३
८	अनिपेधनां स्थानक.	४	३७
९	चांदणांना कारण.	८	४५
१०	आवश्यक.	२५	७०
११	मुद्दपत्ति पहिलेहण.	२५	९५
१२	शरीर पहिलेहण.	२५	१२०
१३	चांदणांना दोष.	३२	१५२
१४	चांदणांना गुण.	६	१५८
१५	गुरु स्थापना.	१	१५९

१२४ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

१६	अवग्रह.	२	१६१
१७	अक्षरनी संख्या.	२२६	३७७
१८	पदनी संख्या.	५७	४४५
१९	स्थानक.	६	४५१
२०	वांदणांमां गुरुवचन.	६	४५७
२१	गुरुनी अशातना,	३३	४९०
२२	विधि.	२	४९२

इधे पुर्योक्त धात्रीश छारमां पद्देषु पाच
नामनुं छार कद्दे वे.

पद्दिदा गहा ॥ वंदणयं चिद्रुमं,
किद्रुमं विणयकम्म पुंश्रुमं ॥ गुरुवंदण-
पणनामा, दधे जाये इदोद्वेण ॥१०॥ दारं ॥१॥

अर्थ—(पद्दिदारगाहा के०) प्रतिछारनी
गाया कद्दे वे. अयम (वंदणयं के०) वंदनकर्म
ने अजिवादन इतुनि रूप जाणवुं धीवुं (चि-
द्रुमं के०) चितिकर्म ते रजोहरणादि उप-
करण विधि सहितरणे कृतायकर्मनुं करवुं, जाय-

गुरुवन्दन ज्ञाप्य अर्चसहित. १२५

दु. धीजुं (पित्र्यकर्म के०) कृतिकर्म ते शरीर
भस्त्रपादिके. अचनमन करुं. चोचुं (पुत्रकर्म
के०) पूजाकर्म ते प्रदस्त मन, वचन अने पाय
घेदा रूप जाणुं. पांचमुं (त्रिणयकर्म के०)
विनयकर्म ते पूर्वोक्त चार प्रकारे विशेष उचम-
पाणुं जाणुं. ग. (गुरुवन्दन के०) गुरु वांदणां
(पणनामा के०) पांच नाम ते वंदनानां पर्याय
जाणवा. ए (दशे ज्ञाये के०) एक अव्ययकी
वांदणां अने धीजां ज्ञाययकी वांदणां एम
(छुट्ट के०) घे प्रकारे (उद्देश के०) उद्देशेन
एटले सामान्यप्रकारे जाणवां ॥ १० ॥

द्वेषे पांच दृष्टान्तानुं धीजुं छार कहे ठे.

सीयलय गुरुण वी. - र कन्ह सेवग - छु पात्रण
संवे ॥ पंचे ए दिष्टता, किष्कमे दश-ज्ञावेहि
॥ ११ दारं ॥ २ ॥

अर्थ-प्रथम वंदनकर्मउपर अव्ययवन्दन
अने ज्ञाववन्दन आश्रयी (सीयलय के०) शी-
तलाचार्यनो दृष्टान्त, धीजा चितिकर्म उपर

१२४ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

१६	अवग्रह.	२	१६१
१७	अक्षरनी संख्या.	२२६	३७७
१८	पदनी संख्या.	५८	४४५
१९	स्थानक.	६	४५१
२०	वांदणांमां गुरुवचन.	६	४५७
२१	गुरुनी अशातना,	३३	४९०
२२	विधि.	२	४९२

इये पूर्वोक्त घात्रीश द्वारमां पद्मेभुं पाच
नामनुं द्वार कहे वे.

पद्मिदार गाहा ॥ वंदणयं चिद्रकर्म,
किद्रकर्मं विणयकर्म पुंश्रकर्म ॥ गुरुवंदण-
पणनामा, दवे नावे छुद्देहेण ॥१०॥ दारं ॥१॥

अर्थ—(पद्मिदारगाहा के०) प्रतिद्वारनी
गाथा कहे वे. अथम (वंदणयं के०) वंदनकर्म
ने अतिवादन म्नुति रूप जाणवुं चीनुं (चि-
द्रकर्मं के०) चिनिकर्म ते रजोहरणादि उप-
करण विधि सहितपणे कृशकर्मनुं करवुं जाण-

१२४ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

१६	श्रवणम्.	२	१६१
१७	श्रवणनी संख्या.	२२६	३७७
१८	पदनी संख्या.	५८	४४५
१९	म्यानक	६	४५१
२०	शरणामा शरणन	६	४५७
२१	शरणानना	३३	४८०
२२	विश्व	२	४८२

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. १२९

बुं. श्रीजुं (किङ्कर्म के०) कृतिकर्म ते शरीर
मस्तकादिके श्वनमन करवुं. चोशुं (पुत्रकर्म
के०) पूजाकर्म ते प्रशस्त मन, वचन अने काय
घेष्ट रूप जाणवुं. पांचमुं (विणयकर्म के०)
विनयकर्म ते पूर्वोक्त चार प्रकारे विशेष उद्यम-
पणुं जाणवुं. ए (गुरुवंदण के०) गुरु वांदणां
(पणनामा के०) पांच नाम ते वंदनां पर्याय
जाणवा. ए (दधे जाचे के०) एक अव्ययकी
वांदणां अने धीजां ज्ञाप्यकी वांदणां एम
(डुह के०) वे प्रकारे (उहेण के०) उधेन
एटके सामान्यप्रकारे जाणवां ॥ १० ॥

द्वे पांच दृष्टान्तोनुं धीजुं द्वार कहे वे.

सीयलय खुम् ए वी, -२ कन्ह सेवग-डु पाखए
संवे ॥ पंचे ए दिष्टता, किङ्कमे दध-जावेहि
॥ ११ दारं ॥ २ ॥

अर्थ-प्रथम वंदनकर्मउपर अव्यवंदन
अने ज्ञाप्यवंदन आश्रयी (सीयलय के०) शी-
तलाचार्यनो दृष्टांत, धीजा चितिकर्म उ

गुरुवंदन जाप्य अर्थसहित. १२९

बुं, व्रीजुं (किष्कम्भं के०) कृतिकर्म ते शरीर
मस्तकादिके श्वनमन करवुं. चोद्युं (पुथकम्भं
के०) पूजाकर्म ते प्रशस्त मन, वचन श्वने काय
वेष्टा रूप जाणवुं. पांचमुं (त्रिणयकम्भ के०)
विनयकर्म ते पूर्वोक्त चार प्रकारे विशेष उद्यम-
पणुं जाणवुं. ए (गुरुवंदण के०) गुरु वांदणांनां
(पणनामा के०) पांच नाम ते वंदनांनां पर्याय
जाणवा. ए (दधे जावे के०) एक इत्यथकी
वांदणां श्वने वीजां जावथकी वांदणां एम
(डुह के०) वे प्रकारे (उहेण के०) उधेन
एटले सामान्यप्रकारे जाणशां ॥ २० ॥

हवे पांच दृष्टांतोनुं वीजुं छार कहे ठे.

सीयलय खुहए वी.—१ कन्ह सेवग—डु पाळए
संवे ॥ पंचे ए दिछंता, किष्कम्भे दध—जावेहिं
॥ ११ दारं ॥ ३ ॥

अर्थ—प्रथम वंदनकर्मउपर इत्यवंदन
श्वने जाववंदन आश्रयो (सीयलय के०) शी-
तलाचार्यनो दृष्टांत, वीजा चित्तिकर्म उपर



आचार्यपद पाग्या. हवे तेनी जगिनीने चार
 पुत्र मकलकलामां निपुण घया जाणी, तेमनी
 माता निरंतर पोताना पुत्र प्रागल जाइनी प्र-
 दांता वरे अने वहे के धन्य कृतपुण्य पृथिवी-
 मांहे एक तमारो मातुल ठे, के जेणे राजजार
 ठांमी दीदा लोधी ! एवी प्रदांता सांजली ते
 वारे पुत्र संवेगपणुं पाग्या. पढी स्वविरपासे
 दीदा लइ पदुशुन पइ गुरुने पूढी पोताना
 मामा शीतलाचार्यने एक पुरे थाव्या सांजली
 तेने वांदवाने अर्थे गया. तिदां जातां विकाल
 वेलाये गाम वाहेर एक देवलमां रखा. मांहे
 पेसतां एक धावकने जणाव्युं के थमारा मा-
 तुलने कहेजो जे ज्ञाणेज साधु थाव्या ठे. हवे
 ते वारे ज्ञाणेजने राते शुभ्रध्यानपी केवलज्ञान
 उपड्युं. प्रभाते तेमनुं थनागमन जाणी मातुल
 थाव्या, तेहने थनादर करता जाणी कपाय
 दंन्यमां थावते दंन्य थापी इरियापधिका
 प्रतिक्रमी अर्घ्यथी वंदन कीधुं; ते वारे ते बोड्या

तथा एक देशी बीजो सर्वथी मली (डुग के०) वे जेद उस्तमाना, तथा ज्ञानकुशील, दर्शनकुशील अने चारित्रकुशील मली (ति के०) प्रण जेद कुशीलीयाना, तथा संक़्लिष्ट-चित्त अने असंक़्लिष्ट चित्त मली (डुग के०) वे जेद संसक्तना, तथा (अण्णगविहा के०) अनेक प्रकार, अहाठंशना जाणवा, एण्णे यथाठंदा अनेक जेदना थाय ठे. ए पासठादिक पांच जे कथा ते (जिणमयंमि के०) श्रीजिनमतने विपे (अवंदणिज्जा के०) अवंदनीय जाणवा।।२२।।

इवे ए पांचनुं कांश्क विशेष स्वरूप स-
न्वीये ठेये. तिहां मिथ्यात्वादिक बंध हेतुरूप
पाश तेने विपे जे रहे, तेने पासठो कहीये.
अथवा ज्ञानादिकने पोतानी पासे कती मि-
थ्यात्वादिक पाशमां रहे एटले ज्ञानादिकने
पासे राखे पण सेवे नहि अथवा पाशनी पेरे
पोतानुं पाहुं मखिन राखे ते पासठो कहीये
तेना वे जेद ठेः—एक देश पासठो अने बीजं

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. १३५

आहारनी लाखचे मुखे कहे. तिहां निमित्त दोष न होय, सूजतो होय ते माटे. तथा सूर्य प्राथमता उगताथी मांमी जमे, मांम्लीये आहार न करे, सन्निधि राखे, पोतानी निश्चाये औषधादिक अस्त्रगु गृहस्थने घरे मृकाचे, इत्यादिक सहित विचरे, तथा ज्ञान इत्यादिक सिपे करी स्वनिश्चाये ज्ञानादि जंमारनां नाम लेई पुस्तकादि संग्रहे, इत्यादि सहित विचरे, मुखे कहे थमे निर्यय ठेये, पूर्व साधु समान गर्व राखे. इत्यादिक अनेक प्रकारे साधु लक्षणधी विपरीत होय ते दंड पासठो जाणवो.

तथा जे सर्वथा ज्ञान, दर्शन थने चारित्र्यधी अस्त्रगो रहे, केवल लिंगधारी, वेपकिंकरक, गृहस्थाचारधारी होय, ते सर्वधी पासठो जाणवो.

बीजो जे क्रियामार्गने विपे शिथिलता करे, अथवा खेद पामे तेने उस्तवो कहीये; तेना वं जेद ठे. एक देशधी अस्त्रगो थने

१३६ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

वीजो सर्वथी श्रवसन्नो. तिहां जे श्यासक,
प्रतिक्रमण, देववंदनादि, सज्जाय ते पठन पा-
ठनादि पस्त्रिहण, मुग्धवस्त्रिका, वस्त्रपात्रादि,
तिहा ने गोवरी कात्यादि, ध्यान ने धर्मस्था-
नादि अन्नकार्य ने तप नियम अग्निप्रदादि,
प्रागमन ने चाहेस्थो उपाश्रयमां प्रवेशसङ्ग,
निर्वाहिया ने एग पुजवादि, निगमन ते प्रयो-
ग, विना उपाश्रयथो चाहेर निकसरा सङ्ग,
न्याय १ कायोत्मगादि, निर्पोवन ने येसां,
प्राग, २ न श्यगुरतेन एटसे शयन इत्यादि,
३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २०
२१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४०
४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६०
६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८०
८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

अने शुद्धचरी अनेदानी तो घोमासा
दिना शेषकाले पाट, पाजोट, निष्कारण संघारे,
संघे, स्थापनादि जमे, संघागे पापर्यो राखे,
प्राभूतिकादि दोषे जमे, इत्यादिक लक्षणें सर्व
शुद्धचरी लक्षणें.

प्रोजो जेनुं कुरियत, निदनीष मातुं शीघ्र
पटले आचार हांय, नेने कुशीत फटीये. तेना
प्रण जेद ठे, ज्ञानकुशीत, दर्शनकुशीत अने
पारित्रकुशीत, निहां ज्ञानकुशीत ते अकारण,
अधिनय, अयतुमान, गुमनिनायता, योग उप-
धानहीन मूत्र. अर्प अने नष्टुजय हीत, इ-
त्यादिक आशातना युक्त अको ज्ञान जथे तथा
आजीविकाहेते पठन पाठन संज्ञावाचुं, सखचुं,
संग्राहचुं, जंगार करावया, नंदी समारथादि
अर्थाना उपदेश देया, तथा आजीविका हेते
धर्मकथा पढे, जणे, घर घर धर्म संज्ञावाचवा
जाय, पोताना अर्थाने हेते स्त्रीवाचकादिकने
जणाये, अनेरा ज्ञानना जंगार उंजवे, ज्ञानने

व्रता धरे, निष्कारण अथवादपद सङ्ग्रहण माग प्रकाशे, तथा सेवे, इत्यादिक खदाणे चारित्र-कुशील जाणवो.

चोथो संसक्त, ते पासठा अथवा संवि-ज्ञादिक जन जेवानी साथे मले त्यां तेवो थइ प्रवर्त्ते, अथवा मूलोत्तर गुण दोप सर्व एकठा प्रवर्त्तावे, जेम गायनी आगल सुंमसो मूकयो होय तेमां सरस, नीरस, कपाशिया, खोल, वृत्त, दुग्धादिक एकठुं मेळ्ळुं होय तो ते सर्व-ने एकटांज खाई जाय पण तेनुं विवेचन न करे; तेम ए पण गुण अने दोप सर्वने एकठा प्रवर्त्तावी देखामे तेने संसक्तो कहिये. ते एक संक्लिष्टचित्त संसक्तो अने बीजो अस्क्लिष्ट चित्तसंसक्तो एवा वे जेदे जाणवो.

तिहां जे प्राणातिपातादिक पांच आश्रवनो सेवनार, इन्द्रिगारव, रसगारव अने शातागारव ए प्राण गारवे करी सहित, स्त्रीएहादिक सेव-नने विषे प्रसक्त, अथघ्यानशील, परगुणमत्सरो,

१४६ गुरुवंदन भाष्य अर्थसहित.

वांदणां देवराववानुं (न कारिजा के०) न करावे. ए विधि साधुने जाणवो, अने गृहस्थ पासे तो वंदन देवरावे. ए पांचमुं छार थुं. उत्तर वोल चोवीश थया ॥

तथा (चउसमणाई के०) चार श्रमणादिक एटले साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका ए चार जण ते कृतिकर्मने (पुणो के०) वसी (कुणंति के०) करे एटले ए चार जन वांदणां आपे. ए ठहुं वांदणां देवा योग्य चार जण तेनुं छार थुं. उत्तर वोल अछावीश थया ॥

द्वे पांच स्थानके वांदणां न देवां. तेनुं सातमुं छार कहे ठे.

वस्तु पराहुत्ते, पमत्ते मा कयाइ वंदिजा ॥ आहारं नीहारं, कुणमाणे काउ कामे थ ॥ १५ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थ—एक (वस्तु के०) व्याक्षित गुरुयके एटले जेचारे धर्मकथा करवामां व्यग्र होय, धीनो कार्यादिके करीने (पराहुत्ते

के०) पराद् मुख होय एटले सन्मुख घेठा न होय पग उपरांठा बेठा होय, प्रीजुं (पमत्ते के०) प्रमारी चका होय एटले श्रोधादिके अथवा संधारवादिके प्रमाद सेवता होय, नि-
 ज्ञाहु चका होय, चांधुं (आहारं के०) आ-
 हार पांचमुं (नीहारं के०) नीहार एटले स-
 घुनीति अथवा घनीनीति प्रत्ये (कुणमाणे के०)
 करता होय, अथवा (काठ के०) करवानी
 (कामे के०) कामना एटले बांठना करता
 होय (अ के०) बली करवा जता होय एटले
 स्थानके (कयाइ के०) केवारे पग गुरुने
 (मा बंदिजा के०) बांदवा नही. अहीं मा-
 शब्द निषेधवाचक ठे ॥ १५ ॥ ए सातमुं छार
 थयुं. उत्तर घोल तेत्रीश थया ॥ ३३ ॥

हवे चार स्थानके बांदणां देवां, तेनुं

आठमुं छार कहे ठे.

पसंते आसणठे अ, उवसंते उवटिए ॥

१४६ गुरुवंदन भाष्य अर्थसहित.

वांदणां देवराववानुं (न कारिजा के०) न क-
रावे. ए विधि साधुने जाणवो, अने एहस्थ
पासे तो वंदन देवरावे. ए पांचमुं छार थयुं.
उत्तर बोल चोवीश थया ॥

तथा (चउसमणार्ई के०) चार श्रमणा-
दिक एटले साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका
ए चार जण ते कृतिकर्मने (पुणो के०) बसी
(कुणंति के०) करे एटले ए चार जन वांदणां
थापे. ए ठहुं वांदणां देवा योग्य चार जण
तेनुं छार थयुं. उत्तर बोल अष्टावीश थया ॥
हवे पांच म्यानके वांदणां न देवां, तेनुं
सातमुं छार कहे वे.

वक्किन पगहुत्ते, पमत्ते मा कयाइ बंदि-
जा ॥ आट्टं नीडारं, कृणमाणे काउ कामे
थ ॥ ११ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थ-एक (वक्किन के०) व्याक्षिप्त पु-
स्यके एटले जेवारे धर्मकथा करवामां व्यप-
चिन होय, यीजो कार्यादिके करीने (पराहुत्ते

गुरुचंदन ज्ञाप्य अर्घ्यसहित. १४९

इये श्राद्ध कारणे वांदणां देवां, तेनुं नयमुं
छार कहे ठे.

पत्तिकमणे सज्जाण, काठस्तग्गा-बराह
पाहुण्ण ॥ श्राद्धोपणसंवरणे, उत्तमठे य
वंदणाय ॥ १३ ॥ दारं ॥ ९ ॥

अर्घ-गफ (पत्तिकमणे के०) पत्तिकम-
णने विपे सामान्य प्रकारे वांदणां देवाय, वीजा
(सज्जाण के०) स्वाध्याय-वाचनादिप्रकृत
सुधा सज्जाय पढावधाने विपे विधि वांदणां
देवाय, प्रोजा (काठस्तग्ग के०) पत्रस्काण
करवाना कापोत्सर्गने विपे एटले श्राचाभ्लादि
योगादि पारणे परिमित विगय विसर्जामणी
विगयपरिजोगनी श्राद्धा रूपे वांदणां देवाय,
घोधा (थ्यबराह के०) थ्यपराध एटले गुरुनो
विनय उल्लंघना रूप पोतानो अपराध स्वमायतां
वांदणां देवाय, पांचमा (पाहुण्ण के०) पाहुणो
महोठो यति श्रावे तेवारे तेमने वां
एटले महोठाना समागमे वाय.

१४८ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

आणुत्रिवि तु मेहावी, किष्कम्भं पनुंजई ॥१६॥

॥ दां ॥ ७ ॥

अर्थ—एक (पमने के०) प्रजानचिन एटले
व्याक्रेपरहित गुरु होय. वीजुं (आमणत्रे के०)
आमनमथ एटले पानाने आमनं चेटा होय.
(अ के०) वली वीजुं (उवमने के०) उ-
पजानचिन एटले कं-यादिके गहित होय.
चोथं . उवहित के . उपस्थित होय एटले
उदणं व्यादिके कंदेयाने ममृग उवमास
थया होय एता गुरु यादिकेन रादणां
येयाना (आणुत्रिवि के०) अनृजा मागान तु
के .) यथा एतत्तु इयाना विरिणा एत एता
ममृगाने ममृग एता पमित्तनती ने
किष्कम्भं क .) किष्कम्भं (एता इया
मथ (एता क .) प्रजानचिन उवम के
॥ १६ ॥ ए उवम इय एता एता एता
थीया एता ॥

एते प्रातः कारणे वांश्यां देवां, संतु नयमुं
 द्वार कहे उ.

पत्तिकरणे सज्जाण, काउससग्गा-बराह
 पाहुण्ण ॥ श्यालोपणसंवरणे, उचमठं य
 संदण्णं ॥ १७ ॥ दारं ॥ ९ ॥

अर्घ-गक (पट्टिकरणे के०) प्रतिक्रम-
 णने विषे सामान्य प्रकारे वांश्यां देवाय, प्रीजा
 (सज्जाण के०) म्वाप्याय-वाचनादिसक्षण
 तथा सज्जाय पटावधाने विषे विधि वांश्यां
 देवाय, प्रीजा (काउससग्ग के०) पञ्चखाण
 करवाना कापोत्सर्गने विषे षट्खे श्याचाम्झादि
 योगादि पारणे परिमित विगय विसज्जांमगी
 विगयपरिनोगनी श्याङ्गा रूपे वांश्यां देवाय,
 बोया (अचराह के०) अपराध षट्खे गुरुनो
 विनय उषंपवा रूप पोतानो अपराध स्वमावतां
 वाश्यां देवाय, पांचमा (पाहुण्ण के०) प्राहुण्णो
 महोटी यति श्याये तैवारे तैमने वांश्यां देवाय
 षट्खे महोटाना समागमे वांश्यां देवाय.

जाने विषे जाणवां एटसे वे चार उपरितन
 शरीर जाग नमाग्यो. तिहां एक तो जेवारे
 " इष्टामि खमासमणो वंदितं जावणिज्जाए
 निसीदिश्याए " एम कहीने नमे तेवारे वंदेण-
 नो अणुजाणह एटसे श्याहा मागतो शरीरनो
 उपरितन जाग नमां त्वारे गुरु वंदेण कहे.
 ए एक अवनत घयुं, एम वीजी वार वांदणां
 देतां धीजुं अवनत थाय. ए वे अवनत रूप वे
 आवश्यक थयां.

तथा (अदाजाय के०) एक यथाजात
 एटसे जे रूपे दीक्षानो जन्म थयां हतो अर्थात्
 रजोहरण, मुहपत्ति चोखपट्टमात्रपणे अमण
 थयो हतो तेवीज मुद्राए हाथ जोमे अ-
 थवा योनिथी वाखक निकसते जेम रचितकर-
 संपुट ह्याय तेम करसंपुट कस्या हाथ जोडेलानें
 खलाटे लगामे ते यथाजात कहीये, एम वे अ-
 वनत अने वीजुं यथाजात मली वण आव-
 श्यक थयां.

१५० गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

ठठा गुरुनी पासे (आलोचना के०) आलोचना
लेवाने अर्थे एटले आलोचना विहारादि स-
माचारी पद जिन्न हुंते थके वांदणां देवाय,
सातमा पञ्चस्काण करतां अथवा मासखमणा-
दिक विशेष तपरूप (संवरणे के०) संवरने
विषे वांदणां देवाय, आठमा (उत्तमठे के०)
उत्तमार्थे एटले अंतसमये अनशन करवाने
विषे संलेपणाने विषे (य के०) वली वांदणां
देवाय, अथवा वांदवुं थाय. ए आठ कारणे
(वंदणयं के०) वांदणां देवाय, तेनुं नवमुं
छार थयुं. उत्तर वांल पिस्तालीश थया ॥१७॥
ह्वे अथय साचववा माटे आवश्यक कहीयं,

ते वांदणां देतां पञ्चीश आवश्यक सच-
वाय, तेनुं दशमुं छार कहे ठे.

दोवणय-महाजाय, आवत्ता वार चउत्तिर
तिगुत्तं ॥ छुपवेसिग निष्कमणं, पणवीसावसय
कि.इ.कम्मे ॥ १७ ॥

अर्थ-(दोवणयं के०) वे अवनत वांद-

एतान् विषे जाणवां एतले वे वार उपरितन शरीर ज्ञाग नमारुवो. तिहां एक तो जेवारे “ इहामि खमासमणो वंदितुं जावणिल्लाए निसीहिथ्याए ” एम कहीने नमे तेवारे ठंदेण-नो अणुजाणह एतले थ्याज्ञा मागतो शरीरनो उपरितन ज्ञाग नमारुं त्वारे गुरु ठंदेण कहे. ए एक अवनत थयुं, एम वीजी वार वांदणं देतां वीजुं अवनत थाय. ए वे अवनत रूप वे आवश्यक थयां.

तथा (अहाजाय के०) एक यथाजात एतले जे रूपे दीक्षानो जन्म थयां हतो अर्थात् रजोहरण, मुहुपत्ति चोखपट्टमात्रपणे भ्रमण थयो हतो तेवीज मुद्राए हाथ जोमे अथवा योनिधी वालक निकलते जेम रचितकर-संपुट होय तेम करसंपुट करुया हाथ जोडेखाने खळाटे लगामे ते यथाजात कहीये, एम वे अवनत अने वीजुं यथाजात मली प्रण थाव-श्यक थयां.

नमाडे. ए रीते ए प्रथम वांदणे ठ आवर्त्त
 थयां तेम वली बीजे वांदणे पण एज रीते ठ
 आवर्त्त थाय, वे वार मली वार आवर्त्तरूप वार
 आवश्यक थाय. सर्व मली पंदर थयां. थद्दो
 ववे थद्दरना आवर्त्तमां पहेलो थक्षर अनुदात्त
 थने बीजो थद्दर उदात्त बोलवानो ठे थने
 अण थद्दरना आवर्त्तमां पहेलो थक्षर अनुदात्त
 बीजो स्वस्ति थने बीजो उदात्त बोलवानो ठे.

तथा (चतुस्रि के०) चतुःशिरः षट्के
 चार वार शिर नमाडवुं. तिद्दां पहेले वांदणे वे-
 वार मस्तक नमाडवुं अने बीजे वांदणे पण वे
 वार मस्तक नमाडवुं, मली चार वार शिर न-
 मन थाय, एवं उगगीश आवश्यक थयां.

तथा (त्रिगुणं के०) अण गुप्ति ते मन, व-
 चने थने काया ए अणने थन्य व्यापारथी गोपवी
 राखे, ए अणने इव्यथी तथा जावघी अयत्नाये
 न प्रवर्त्तवे, एवं वावीश आवश्यक थयां.

तथा (छुपवेश के०) छिप्रवेश षट्के वे वार

१५४ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

आवश्यक वे वार गुरुनी आज्ञा मागी अवग्रह मांहे प्रवेश करवा रूप वे आवश्यक अने (इग निस्कमणं के०) एक वार अवग्रहथी वाहेर निकले एटले पहेले वांदणे आज्ञा मागी निसी-हि कहंतो पग पुंजतो थको एकवार अवग्रह मांहे प्रवेश करे अने पठी आवस्सियाए कहंतो पाठल पुंजतो एकवार पहेले वांदणे अवग्रहथी वाहेर निकले, अने बीजा वांदणामां प्रवेश करे पण फरो पाठो वाहेर निकले नहि, माटे वे वार पेसवुं अने एकवार निकलवुं मली त्रण आवश्यक थयां. ते पूर्वोक्त वावीश साथे मेलवतां (पणवीसा के०) पच्चीश (आवसय के०) आवश्यक ते (किष्कम्मे के०) कृतिकर्म एटले वांदणाने विपे थाय ॥ १७ ॥

किष्कम्भंपि कुणंतो, न होइ किष्कम्भ-
निज्जराजागी ॥ पणवीसामन्नयरं साहू छाणं
विराहतो ॥१९॥दारां॥१०॥

अर्थ—द्वे ए (पणवीसां के०) पच्चीश

प्रायश्चित्तकं जं जं, तैमां (अक्षयं के०) अनेकं
 एक पाण (हाणं के०) स्थानक प्राये (पिरा-
 हंतै के०) पिराधनो एयो जं (स्वाहू के०)
 साधु नेमज्ज भाष्यी भायक, भायिका ह्योय, ते
 (किङ्कम्मंवि कुण्ठो के०) कृतिकर्मने फरतो
 ठतो पण एट्ठे चांदणां देतो ठतो पण (किङ्-
 कम्म के०) कृति कर्म थकी जे कर्मपरिशाट-
 नरूप (निज्जारा के०) निज्जारा थाय तेतो
 (ज्ञागी के०) संविज्ञागी (न होइ के०)
 न थाय एट्ठे ते चांदणांनुं जे निज्जारा रूप
 फल, ते न पामे ॥ १९ ॥ ए दशमुं छार थयुं
 उत्तर पोन्न सिनेर थया ॥

यंत्र स्थापना.

अवनन	व्याजान	आवर्ण.	शिरो	गुप्त.	परंत	निवम्बु.
नपुं	मुद्रा.		नपन.			
२	१	१०	४	१	२	१

हवे मुदपनिनी पथीत पम्बिदेहणानुं
 थगीपारमुं छार कहे ठे.

दिधि-पम्बिदेह एमा, ठ उद्वपकोड ति।

प्रायश्चित्तक जे ते, तेमां (व्यस्यरं के०) श्रवणं
 एव (ज्ञानं के०) श्रवणक श्रवणे (विरा-
 हंतो के०) विगधतो एवो जे (साहू के०)
 म्नाथु नेमज श्रावणी श्रावक, श्राविका होय, ते
 (किष्कम्भंषि कृष्णो के०) कृत्तिकर्मने फारतो
 उतो पण पट्टले वांदणां देतो उतो पण (किष्-
 कम्भ के०) कृत्तिकर्म घकी जे कर्मपरिशाट-
 नरूप (निर्झरा के०) निर्झरा घाय तेतो
 (ज्ञानी के०) संविज्ञानी (न होइ के०)
 न घाय पट्टले ते वांदणांनुं जे निर्झरा रूप
 पाव, ते न पामे ॥ १९ ॥ ए दशमुं छार वसुं
 उत्तर दोल तिनैर थया ॥

यंत्र स्थापना.

अवनत	वयाज्ञान	आवस.	शिरो	गुप्त.	मधुश	निराशुं.
मधुं	कुश.		नयन.			
२	१	११	४	१	२	१

हवे मुद्रपतिनी पक्षीत पम्बिदृष्टानुं
 थगीवारमुं छार कहे ठे.

दिशि-पम्बिदृष्ट एगा, व लहपफोड तिग

तेवार पत्नी (त्रिग के०) प्रण (अस्कोम
 के०) अस्कोमा श्रने (त्रिग के०) प्रण (पमङ्गा-
 णया के०) प्रमाङ्गना षट्छे पुंजयुं ते अनुक्रमे
 एक पीला केमे प्रणवार (श्रंतरिआ के०) एके-
 यने अंतरे करवा षट्छे मुहपत्तिये एक परवा-
 ली मुट्पत्तिना प्रण वधूटक करी जमणा हा-
 यनी अंगुलीना श्रंतरानी वचमां नरावीने प्रण
 श्रस्कोमा पसखी नरीये तेम प्रणवार मुहपत्ति लुंची
 राखी नाया हायना तखाने श्रण लागते खंखेरी
 ये पण हायने तखे खगागीये नहीं; पठीप्रण प्र-
 माङ्गना पशखीमांदेशी घसी कादाडीये एम ए-
 केवने श्रातरे प्रण वार प्रण प्रण श्रस्कोमा क-
 रवा अने प्रण वार प्रण प्रण प्रमाङ्गना करवी. एवी
 रीते प्रण वार करतां (नव के०) नव श्रस्कोमा
 खंखेरवा रूप थाय. श्रने (नव के०) नव प-
 प्कोमा प्रमाङ्गना षट्छे पुंजवा रूप थाय, मखी
 श्रदार पग्गिरेदणा थाय, तेनी साथे पूर्वोक्त सात
 मेलवीये, तेवारे सर्व मखी (मुहपत्ति के०) मु-

नापिक कर्त्तौ लोप लोपण मन्वाखे पत्रीण प्रं-
 हुल लोहमे, म् पत्रीण पग्निहेहणा स्त्री पुरुष पे-
 हुग पत्नी. म् अग्नीयाग्नुं हार प्रभुं. अने उत्तर
 धोन् पद्धानुं पया ॥

एषे शरीरनी पदीन पग्निहेहणानुं पारमुं
 हार करे छे.

पायाहिणेण तिश्य तिश्य. वामेत्थर बाहु
 सीम मुह दिश्य ॥ श्रंभुमाहो पिछे. चउ ऋषय
 देह-पणवीता ॥ ५१ ॥

शर्पे—(पायाहिणेण के०) प्रदक्षिणाये
 एटले प्रदक्षिणावर्त्ते पत्नी एक (पामके०) गाथे
 (बाहु के०) बाहुये श्रने धीनुं (इत्थर के०)
 इतर ते जमणे बाहुये तथा श्रीनुं (सीस के०)
 मन्नेके, प्वायुं (मुह के०) मुग्ने श्रने पांनमुं
 (दिश्य के०) हंयाने विषे ए पांच ठामे
 (तिश्य तिश्य के०) प्रग प्रण पार पग्निहेहणा
 करवी एटले मुहपतिने क्यूटकनी पेरे प्रदण
 करीने पामनुजादिफ पांच स्थानके फेरववी ते-

कन्यानां व्यसहार ठे माटे तेने मस्तकनी घण
परिलेहणा होय, शेष सात न होय; बाकी अ-
दार पहिलेहणा होय.

ए पहिलेहणा जे ठे, ते वयपि जीवरक्षानी
कारणरुत ज्ञव्य जीवने ठे एम तीर्थकनी आ-
ज्ञा ठे, तो पण मनरूप मांकाने नियंत्रया सारु
पोत्र धारीये. ते वयपि आयदयकृति तथा प्र-
चननारोद्धारादि ग्रंथे कर्तुं नथी, तोपण अल्प-
मनिने मन स्थिर रागया माटे " सुत्तठ तत्त-
दिष्टि " इत्यादि पांच गाथानुं कुक्षक कर्तुं ठे,
ते इहां वांदणामां अधिकार नथी तोपण ते
पांच गाथानो अर्थ लखीये ठेये.

जमणा फेरथी मुद्दपत्तिने चधूटकनी पेरे
ग्रहण करीने पहिलेहण करीये ते फहे ठे. हावा
हाथनी जुजाये घण वार पुंजिये त्यां हारय,
रति अने अरति, ए घण परिहरूं, एम चित्त-
वीये. जमणा हाथनी भुजाए घण वार पुंजीये
त्यां जय, शोक अने हुगंठा, ए घण परिहरूं,

१६४ गुरुवंदन नाम्न्य अर्थमहित.

के०) उपयुक्त थको एटले शुद्ध उपयोगी थयां
थको एकाग्रचित्त नृतो (कुण्ड के०) करे (न-
हतह के०) नेम नेम (मे के०) ने उद्यम
करनार पुरुषने (निज्जग होई के०) विशेषे
कर्मोनी निर्जग थाय थने जां अविधिषे प्र-
तिलेखनाटिक करे तो ने ठ कायनां विगधक
कथो ठे. एटले पडिलेहणानुं वारमु छार थयुं
उत्तर वोल एकमो वीश थया ॥ २२ ॥

हवे चार गाथाये करी वत्राश टोप त्यागवानुं
नेरमुं छार कहे ठे.

दोस अण्णाद्विश्य थद्विश्य, -पविष्ट परिपे-
न्निथं च दालगइं ॥ अंकुस कञ्जरिगिथ,
मधुवत्तं मणपुठं ॥ २३ ॥ वेइयवद्ध जयंतं,
जय गाग्व मित्त कारणा तिन्नं ॥ पन्निणीय रुठ
तज्जिथ, सद्व हीलियं विपलियचिथयं ॥ २४ ॥
दिठमदिठं मिगं, कर तम्मोअण अण्णिद्वणा-
लिठं ॥ ऊणं उत्तर चूलिथ, मूथं दहर बुद्ध-
लियं च ॥ २५ ॥ वत्तीसदोस-परिसुठं, किश्-

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्घसहित. १६५

कर्मं जो पलंजई गुरुणं ॥ सो पावइ निषाणं,
अचिरेण विमाणवासं वा ॥ २६ ॥ दारं ॥ १३ ॥

अर्थ—जे अनादर पणे संभ्रांत घको वांदे,
ते पदेसो (अणाहिय के०) अनादृत (दोस के०)
दोष. तथा जे जात्यादिके करी धीठो थ-
को स्तब्धपणुं राखतो वांदे, अथवा डब्य ज्ञावा-
दिक चलनंगीये करी स्तब्ध घको वांदे ते बीजो
(घट्टिअ के०) स्तब्ध दोष, तथा जे वांदणां आ-
पतो जामुतनी पेरे तुरत नासे, अथवा वांदणां
देतो अरहो परहो फरे ते त्रोजो (अपविद्ध के०)
अपविद्ध दोष. तथा जे घणा साधु प्रत्ये एकज
वांदणे वांदे अथवा आवर्त्त, व्यंजन, अने आलाप
ए सर्व एकठा करे, ते चोथो (परिपिंडियं के०)
परिपिंडित दोष. (च के०) बली जे तीडनी
पेरे उठसतो एटले उपनी उपडी विसंभुल वांदे,
ते पांचमो (ढोसगइं के०) ढोसगति दोष. तथा
जे अंकुशानी पेरे रजोहरणने वे हाथे ग्रहोने वांदे
ते षष्ठो (अंकुस के०) अंकुश दोष. तथा जे

१६६ गुरुर्नन्दन नाम्ना वर्णमङ्गित.

कान्तवानी श्रे गिगता गिगता वादे, मे सातमा
(क. न. न. गिगता क. न. गिगता गिगता वादे. तथा
ने उना यत्तु चर्माते स्वमादेसा मान्तवानी श्रे
एकने वादीन मुनायने वृषा करी श्रीजाने वादे,
अथवा पाठ प्रउन्न क. न. गिगता गिगता वादे अनुसो-
म प्रनित्याम वादे. ने 'पाठमा' मद्युननं के०)
मन्वयोद्धते वादे तथा सोऽ माधु पोताथी एकाद
गुण हीन वादे ने वापने मनमा चिन्तवतो ईर्ष्या
सहित थको वादे. ने नयमा (मणपउष्टं के०)
मन प्रदुष्ट वादे ज्ञाणयो ॥ २३ ॥

तथा जे वे टीचणनी उपर तथा हेठे हाथ
राखीने अथवा वे हाथ विचाले वे टीचण राखी
ने अथवा वे हाथनी वचमा एक टीचण राखीने
अथवा म्बाले हाथ मूकीने वादे. ने दशमो (वैश्य-
वद्ध के०) वेदिकावद्ध वादे ज्ञाणयो. तथा ए कां-
डक अमने जजशे एटले विद्यामंत्रादिक शील-
वशे श्रुत्यादिक लालचनी बुढिये वादे, अथवा न
ही वादीश तो रीसे करशे एवुं जाणीने वादे, ते

अग्नीषात्मानो (ज्येष्ठं के०) भजंत दोष जाणवो, तथा एमने नदी चांदीन तो मुळने गछादिकची पाहिर पाळी मूयामे, ग्रथवा शावादिक आक्रोश करणे, द्रव्यादिक ज्ये करी चांदे, ते धारमो (ज्येष्ठं के०) ज्येष्ठोप जाणवो, तथा जो हुं जखी रीते पांदीश तो सर्व एम जाणशे जे ए सामाचा-रीमां कुसल ठे, मायो ठे, विधिप्रविण ठे, एवी रीते जाणपणाना गारये करी पांदे, ते तेरमो (गारय के०) गारय दोष जाणवो, तथा एमनी स्वा-चे मरारे पूयें मित्राइ ठे, एवुं जाणी मित्रादिक नी अन्वुष्टितिये चांदे, ते चांदमो (मित्र के०) मित्रदोष जाणवो, तथा जे ज्ञानदर्शनादिक का-रण विना बीजा अन्व्य कारण जे धर्यादिक पदा-दिका मुळने देशे, एम उदेशीने जे चांदे, ते पन्न-रमो (कारण के०) कारण दोष जाणवो, तथा जे चोरना परे छानो रघो थका चांदे एटखे पर-ची पांताना आत्माने ठानो राखे, रखे कोइ मु-ळने उलखी खेसे तो सादारी सधुता थसे. एवी

गुरुवंदन जाप्य अर्घसहित. १६७

वांदे, ते एकवीशमो (हीलिथं के०) हीलितं दोष जाणवो. तथा अर्द्धा वांदणां देहने वचमां यस्त्रीदेशक्यादिक विकथालं करतो करतो अजिमाने वांदे, ते पावीशमो (विपलिपविअयं के०) विपलितचित्तकं एटले विपलितचित्त दोष जाणवो ॥ २४ ॥

जे मुंगो रही ठानो मानो वेसे, तेने कोइ वीजो जाणी जाय जे थ्या ठानो वेसी रक्षो ठे, तो वांदे तथा कोइ थपरनुं वचमां थंतर वते न वांदे, एम दीहुं थणदीहुं करे, एटले कोइये दीहुं, कोइये न दीहुं एम लाजतां थको थंधारामां वांदणां थ्यापे, ते त्रेवीशमो (दिष्ठमदिष्ठं के०) दृष्टादृष्ट दोष जाणवो. तथा जे पोताना मस्तक ने एक देशे करी एटले मस्तकनुं एक पासुं गुरुने पगे लगामे तथा मुद्राहीन पणे धर्मोपकरणादिक विपरीत पणे राखतो वतो वांदे, ते चोवीशमो (सिंगं के०) शृंग दोष जाणवो. तथा जे राजादिकना

रीते पोताने तुपावतो वांदे, ते सोलमो (तिब्रं के०) स्तेन्यदोष जाणवो. तथा आहारादिकनी वेलाये प्रत्यनिकपणे अनवसरे वांदे, ते सत्तरमो (पक्षिणीय के०) प्रत्यनिक दोष जाणवो. तथा क्रोधे धमधम्यो थको वंदना करे, अथवा क्रोधांतप्रत्ये वांदे, ते अठारमो (रुठ के०) ऋष्टदोष जाणवो. तथा जे घणीये वार वांद्या, तो पण प्रसन्न थता नथी तेम कोप पण करता नथी काष्ठनी पेरे देखाय ठे, एम तर्जना करतो वांदे, अथवा तर्जनी अंगुलियादिके तर्जना देतो थको वांदे, एटले कहे के एने रूपेथीशुं? अने तुठेथी पण शुं? एम तर्जतो थको वांदे, तं उगणीशमो (तर्जिय के०) तर्जित दोष जाणवो. तथा जे मायादिक कपटे करी वांदे, अथवा ग्लानादिक व्यपदेश करी सम्यक् प्रकारे न वांदे, ते वीशमो (सठ के०) शठ दोष जाणवो. तथा हे गणि ! हे वाचक ! तमने वांदवाथीशुं फल थाय? एवी रीते जात्यादिकनी हेलना करतो थको

गुरुपंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. १६७

वांदे, ते एकवीशमो (हीलिश्रं के०) हीलितं दोष जाणवो. तथा अर्द्धा वांदणां देहने वचमां बलोदेशफयादिक विकथार्त्त करतो करतो अजिमाने वांदे, ते घावीशमो (विपक्षियचिअर्थ के०) विपक्षितचित्तकं एट्खे विपक्षितचित्त दोष जाणवो ॥ २४ ॥

जे मुंगो रही ठानो मानो घेसे, तेने कोइ बीजो जाणी जाय जे था ठानो वेसी रणो ठे, तो वांदे तथा कोइ अपरतुं वचमां अंतर ठते न वांदे, एम दीटुं अणदीतुं करे, एटखे कोइये दीटुं, कोइये न दीतुं एम साजतो थको अंधारामां वांदणां थापे, ते त्रेवीशमो (दिष्ठमदिष्ठ के०) दृष्टादृष्ट दोष जाणवो. तथा जे पोताना मस्तक ने एक देशे करी एटखे मस्तकनुं एक पासुं गुरुने पगे लगामे तथा मुद्राहीन पणे धर्मोपकरणादिक विपरीत पणे राखतो ठतो वांदे, ते चोवीशमो (सिंगं के०) शृंग दोष जाणवो. तथा जे राजादिकना

के०) आश्लिष्टानाश्लिष्ट दोष जाणवो. तथा जे आवश्यकादिके पाठ आलावा असंपूर्ण कहेतो चको वांदे, ते अष्टाशीशमो (उणं के०) उण दोष जाणवो. तथा जे वांदणे वांदीने पठी महोटे शब्दे करी 'मद्यण वंदामि' एम कहे, ते उगणशीशमो (उत्तरचू लिअ के०) उत्तरचूलिका दोष जाणवो. तथा जे आलाप आवर्तादिके मूकनी परे अणउच्चरतो वांदे, ते श्रीशमो (मूथं के०) मूकदोष जाणवो. तथा जे आलावाने अत्यंत महोटे स्वरे उच्चार करतो वांदे, ते एकशीशमो (ढहर के०) ढहर दोष जाणवो. तथा जे अंबुअडानी परे रजोहरण वेहके ग्रहण करी रजोहरणने नमानतो चको वांदणां आपे, ते (च के०) वली धत्रीशमो (चुनखियं के०) चुनखिक दोष जाणवो. ॥ १५ ॥

ए पूर्वोक्त (वत्तीसदोस के०) वत्रीश दोष तैणे करीने रहित चको (परिसुद्धं के०)

१५२ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

परिशुद्ध निर्दोषपणे (किङ्कमं के०) कृतिकर्म
जे वांदणां तेने (गुरूणं के०) गुरुना चरण प्रत्ये
(जो के०) जे जव्य प्राणी (पउंजई के०) प्र-
युंजे, एटले आपे ठे (सो के०) ते प्राणी (अ-
चिरेण के०) थोना कालमां (निघाणं के०)
निर्वाण एटले कर्मरूपदावानलनो उपशम जे
मोक्ष ते प्रत्ये (पावइ के०) पामे (वा के०)
अथवा (विमाणवासं के०) वैमानिक देवपणाना
घास प्रत्ये पामे ॥२६॥ एटले ए तेरमुं वत्रीश
दोपनुं छार पूरुं थयुं, उत्तर वोख १५२ थया ॥

इये वांदणां देतां छ गुण उपजे, तनुं

चौदमुं छार कहं ठे.

इह त्रय गुणा विणउं,—वयार माणाऽ जंग
गुरुभूत्या ॥ तिनयगण य थ्याणा, सुअधम्मारा-
द्वणा—किग्या ॥७७॥ दारं ॥१४॥

अर्थ—(इह के०) ए वांदणाने विपे (उष
के०) न वत्री (गुणा के०) गुण उपजे ने कहं
ठे. तेमा एक तो (विणउंवयार के०) विनयो-

२७४ गुरुवंदन भाष्य अर्थसहित.

हवे त्रण गाथाये करी गुरुस्थापनानुं पन्नरमुं
घार कहे ठे.

गुरुगुणजुतं तु गुरुं, ताविजा अहव तव
अस्काइं ॥ अहवा नाणाइतिअं, ठविजा सकं
गुरुअजावे ॥ २७ ॥ अस्के वराडए वा, कठे
पुठे अ चित्तकम्पे अ ॥ सप्रावमसप्रावं, गुरुठं
वणा इत्तरावकहा ॥२८॥ गुरुविरहंमी ठवणा,
गुरुवपसोवदंसणठं च ॥ जिणविरहंमी जिणं
वि, -वसेवणा-मंतणं सहलं ॥ ३० ॥ दारं ॥१५॥

अर्थ-(गुरु के०) महोटा विशेष प्रतिरू-
पादि छत्रीश (गुणजुतं के०) गुणे करी युक्त
एवा (तु के०) निश्चे (गुरुं के०) गुरुने (ताविजा
के०) स्थापन करीने तेनी आगल प्रतिक्रमणारि
क्रिया करीये (अहवा के०) अथवा (सकं
के०) माझान् पूर्वोक्त गुणयुक्त एवा (गुरुअजावे
के०) गुरुना अजाय जने (तव के०) तव
एटलं ते गुरुने स्थानके (अस्काइं के०) अहा-
दिक स्थापनीने तेनी आगल क्रिया करीये ते

अक्षादिक स्थापनाधार्यं न होय तो (नाणाइ-
 तिमं के०) शानादिक घण पटले एक ज्ञान,
 पीतुं रत्नं, प्रीतुं चारित्र, ए घणेना उपकरण
 जे पोपी नवकारवासी प्रमुख ते तेने (उचिद्ध
 के०) रघापीने तेनी आगल क्रिया करीये, प-
 रंतु अगुग्ने विषे गुरुयुद्धि आणीने तेनी आ-
 गल क्रिया करची नही. फेमके आगममां अगु-
 र्ने विषे जे गुरुयुद्धि आणीने तेने अत्यंत आ-
 फरं लोकोत्तर मिथ्यात्व कथुं छे ॥ २७ ॥

एथे अक्षादिक कथा ते फदे छे. एक
 (अरुके के०) अक्ष ते चंदणग (गोळ शंखा-
 श्रुति)नी स्थापना जाणवी, तेना अज्ञाये (वराह-
 ण के०) वराहके पटले घण खोटीना कोमानी
 स्थापना करवी, (वा के०) अथवा (कठे
 के०) फाट ते गंगा गंगी प्रमुख चंदनादिकनी
 पाटी थादिकनी स्थापना करवी, (पुष्टे के०)—
 पुस्तकनी स्थापना करवी, (अथ के०) वली तेना
 अज्ञाये (चित्तकाम्मे के०) चित्रकर्म ते गुरुनी

मूर्तिनां चित्राम-श्यालेख, अथवा गुरुनी का-
 ष्ठनी प्रतिमा. ए विषे श्रीयनुयोगद्वार सूत्रनो
 पाठ लखीये ठीये, "से किंतं ठवणाणुष्ठा जह्णं वा
 अस्के वा वराम्ण वा कठकम्मे वा पोठकम्मे
 वा लेप्पकम्मे वा चित्तकम्मे वा गंथिकम्मे वा
 वेढिकम्मे वा पूरिकम्मे वा संधातिकम्मे वा
 एगेवा अण्णगे वा सप्रावउ वा असप्रावउ वा ठवणा
 ठविज्जत्ति ॥ एवी रीते गुरुनी स्थापना करवी.
 ते वे प्रकारे जाणवी ते कहे ठे. (सप्रावमस-
 प्रावं के०) एक सद्भावस्थापना अने वीजी
 असद्भाव स्थापना, तिहां गुरुनी मूर्ति तथा
 प्रतिमादिकनी आकार सहित जे स्थापना ते
 सद्भाव स्थापना जाणवी, अने आकार विना
 अक्षादिकनी जे स्थापना करवी ते असद्भाव
 स्थापना जाणवी, बलो (गुरुठवणा के०) गुरुनी
 स्थापना ते एक (इत्तर के०) इत्तर अने
 वीजी (यावकहा के०) यावत् कथिका, तेमा
 इत्तर ते थोडा काल लगे स्थापना रहे, जेम

नमपारपार्श्वी अने पुस्तकादिकनी जे स्थापना
ठे, ते स्थापना क्रिया करवाने चलयंत घापे छे,
माटे ज्यां मुधी तें क्रिया करीये, तिहां मुधी
ते स्थापना रद्दे, जो दृष्टि तिहांनी तिहा रा-
खीये, तो रद्दे, नहीं तो घली करी घीजी स्था-
पना स्थापवी पं० तं इत्यर काखनी स्थापना
जाणवी. अने घीजी यावत् फथिक स्थापना
ते घणा काख पर्यंत रद्दे, ते प्रतिमादिक तथा
श्रद्धादिकनी घे प्रकारनी स्थापना करीये ठीये.
ए स्थापनानी आशातना पण गुर्वादिकनी
परे टाखवी ॥ २९ ॥

हवे स्थापना शा कारण माटे स्थापवी ?
ते कहे ठे, जेवारे साक्षात् गुणवंत (गुरुविरहंमी
के०) गुरुनो विरह पटले अनाव होय, तेवारे
(गुरुवपसोवदंसणं के०) गुरुपदेशोपदर्शनने
अर्थे पटले गुरुनो उपदेश देखाडवाने माटे
(उवणा के०) स्थापना स्थापवी जोश्ये (च
के०) बळी, इहां जावार्थ ए ठे जे, स्थापनानी आ-

गल क्रिया करना ते एवुं जाणे जे गुरुज मुजने
 आदेश आपे छे, ते मद्दारे उत्राकारि कही
 प्रमाण करवुं, केमके गुरुना अज्ञावे जे
 धर्मानुष्ठान करवुं, ते अन्य ताव गणाय. ह्वे
 दृष्टान्त कहे ठे. जेम (जिणविग्रहंमी के०) हमणा
 श्रीजिनेश्वरना विग्रह ठनां (जिणविं के०)
 श्रीतीर्थकरना विं एट्टे प्रतिमानी (सेवणा
 के०) सेवना करीने (आमंत्रणं के०) आमंत्रण
 करवुं. जे हे जगवंत ! तमे मुजने संसार समुद्र
 थकी नागे, मोक्ष आपो उत्रादिक जे कहेवुं,
 ते (सहस्रं के०) सफल धाय ठे. ए दृष्टान्ते
 इहा पण श्रीगुरुना विरहे गुरुनी स्थापना पण
 सफल होय छे. ए गुरु स्थापनाना एकज
 बोलनुं पन्नरमुं छार थयुं. उत्तर बोल १५ए
 थया ॥ ३० ॥

ह्वे वे प्रकारना अवग्रहनुं सोलमुं छार कहे ठे.
 चउदिमि गुरुगद्दे इह, अद्दुठ तेस
 के सपरसके ॥ १५ए ॥ ३० ॥



तच्च पविसेतुं ॥ ३१ ॥ दारं ॥ १६ ॥

अर्घ—(इह के०) ए श्रीजिनशासनमांहे
 (गुरुगद्दो के०) गुरुघकी अवग्रह (चउदिसि
 के०) चारे दिशाने विपे (सपरपस्के के०) स्व
 थने परपक्ष आश्रयी थनुक्रमे केटखो केटखो
 होय? ते कदे ठे. तिहां एक (अछुठ के०) सा-
 ना घ्रण थने घीजो (तेरस के०) तेर (करे
 के०) द्वाधनो जाणवो. तेमां स्वपक्ष ते पोतामां
 साधु साधुमां अने घीजा श्रावक जाणवा. तथा
 परपक्ष ते साधु अने साध्वी तथा श्राविका जा-
 णवी. तेमां साधु साधुने तथा श्रावकने मांहोमां-
 हे साना घ्रण द्वाध वेगलो अवग्रह होय अने गु-
 र्वादिकथी साध्वी तथा श्राविकाने तेर हाध वेग-
 लो अवग्रह होय. तेमज साध्वी तथा श्राविकाने
 मांहोमांहे साना घ्रण द्वाधनो अवग्रह होय (त-
 छ के०) तटला अवग्रहमांहे (अणुनायस्स
 के०) गुरुनी थनुज्ञा लीधा विना (सया के०)
 सदा निरंतर (पविसेतुं के०) प्रवेश करवाने

१८० गुरुवंदन जाप्य अर्थ सहित.

(न कप्पए के०) न कल्पे. ए धे अपप्रहनुं
सोसमुं हार थयुं. उत्तर बोस १६१ थया ॥३१॥

द्वे वांदाणांना मूत्रना अक्षरनी संख्यानुं
सत्तरमुं हार तथा पदनी संख्यानुं

अक्षरमुं हार फदे वे.

पण निग शम्भ दुग तिग, ननुगे उजा.
ण पप उगुणतीमं ॥ गुणतीस मेम श्राव, -स्मयाडे
मत्तप श्रद्धाया ॥३७॥ दां ॥ १७ ॥ १८ ॥

अर्थ-प्रथम वंदनक मूत्रना अक्षर(१२१)

वे. समा श्रु भक्षर (२०१) वे, अने पुत्र
भक्षर सो उजागिथी मार्गीन गंगिगमि पर्यंत
पर्यंत ३, १ शंभे उजा द्या गग द्यां ए कं
जा श्रु क क नी श्रु ग क क क न व शं व
भक्षर उ भक्ष क ग्या, १ पर्यंत अक्षर पुत्र जा-
क्षरः पट्टे मनाम् वंदनक मूत्रना अक्षरानुं

हार थयुं, उत्तर वास (३७७) थया.

द्वे अक्षरमुं वंदनक मूत्रना पदनी सं
ख्यानुं हार, गायाना अर्थ कल्पे इ. निहो 'कि

ज्ञाप्यते पदं' णट्ठे विज्ञक्ति जेना अंतमां
 होय तेने पद फहीये, ते इहां घंदनक सूत्रनां
 ठ स्थानक मध्ये सर्व मली अष्टाचन पदनी
 संग्या ठे, तिहां प्रथम स्थानकमां 'इष्ठासि,
 खमासमणो, घंदिठं, जायणिज्जाए, निसीदि-
 याए,' ए (पण के०) पांच पद जाणवां.

तथा घीजा स्थानकमां अणुजाणह 'मे,
 मिठग्गहं,' ए (तिग के०) प्रण पद जाणवां,
 तथा घ्रीजा स्थानक मध्ये ' निसीदि, अहो,
 फायं, फायसंफासं, खमणिज्जो, जे, किलामो,
 अप्पकिलंताणं, घट्टुसुजेण, जे, दिवसो, वड्कं-
 तो' ए (चारस के०) चार पद जाणवां तथा
 घोया स्थानकमां 'जत्ता, जे,' ए (दुग के०)
 षे पद जाणवां, तथा पांचमा स्थानकमां ' ज-
 चणिज्जो, च, जे,' ए (तिग के०) प्रण पद जा-
 णवां, तथा छठा स्थानकमां ' खामेसि, खमा-
 समणो, देवसियं, वड्कमं,' ए (चउरो के०)
 चार पद जाणवां, षम (छठाण के०) =

तो "तिषिहोण" एवो पाठ कहे, ए प्रथम गुरु-
वचन जाणवुं, तथा 'अणुजाणह मे मिळगहं'
ए पाठ शिष्य कहे, तेवारे गुरु कहे (अणुजाणा-
मी के०) आज्ञा आपुं तुं. ए वीजुं गुरुवचन जाणवुं,
तथा निसीहि इत्यादिक जेवारे शिष्य कहे, ते
वारे गुरु कहे (तहत्ति के०) तथेति ए प्रीजुं
गुरुवचन जाणवुं, तथा जेवारे जत्ता जे इत्यादि
शिष्य कहे, तेवारे गुरु कहे (तुप्रंपि वदए
के०) तमने पण वतें ठे ? ए चोथुं गुरुवचन
जाणवुं, तथा जे वारे 'जवणिळ्ळं च जे' शिष्य
कहे तेवारे गुरु कहे (एवं के०) एमज, तुं
पूठे ठे तेमज. ए पांचमुं गुरुवचन जाणवुं. तथा
जेवारे खामेमि खमासमणो शिष्य कहे, ते वारे
गुरु कहे (अहमवि खामेमि तुमं के०) हुं
पण खमावुं तुं तुम प्रत्ये. ए ठहुं गुरुवचन
जाणवुं. ए ठ (वयणाई के०) वचन ते (वं-
दण के०) वादणां देवा योग्य (अरिहस्त
के०) आचार्यादिकनां जाणवां, एटले वीशमुं



गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

१०

कहे ॥ संधार-पापघटण, विहु-च-समांसणे आ-
वि ॥ ३७ ॥ दारं ॥ ३१ ॥

अर्थ-प्रथम गुरुने (पुरुष के०) आगल

चाखतां शिष्यने विनयजंगादिक लागे, माटे ए
अकारणे आशातना थाय परंतु जो मार्गा-
दिकनी विपमता होय अथवा गुरुने मार्ग दे-
खाववा माटे जो गुरुची आगल चाखवुं पटे तो
ते आशातना गणाय नही. बीजी (परक के०)
गुरुने पडखे वेदु पासे गमन करे गुरुनी वरा-
धर चाखे तो आशातना थाय, प्रीजी (आस-
ने गंता के०) एमज गुरुने आसने पडखे थ-
रकतो गंता एटखे चाखे, पठवाढे दृकढो चाखे
तो आस, ठीक, श्रेष्म, उध्रसादि दोष रूप
आशातना थाय, एम ए प्रण आशातना जे-
टखे जूमिजागे गुरुनी साथे चाखतां परका
थाय, तेटखेज जूमिजागे गुरुनी पासे (चि-
ण के०) उजा रहेयाथकी पण पूर्वोक्त प्रण
आशातना थाय.

कहे ॥ संत्यार-पायघटण, चिहु-च्च-समांसणे श्या-
वि ॥ ३७ ॥ दारं ॥ ३१ ॥

अर्थ-प्रथम गुरुने (पुरत के०) आगल
चासतां शिष्यने विनयजंगादिक लागे, माटे ए
अकारणे आशातना थाय परंतु जो मार्गा-
दिकनी विपमता होय अथवा गुरुने मार्ग दे-
खाम्ना माटे जो गुरुघी आगल चासवुं पडे तो
ते आशातना गणाय नही. बीजी (पस्क के०)
गुरुने पडखे वेहु पासे गमन करे गुरुनी वरा-
वर चासे तो आशातना थाय, बीजी (श्यास-
ने गंता के०) एमज गुरुने श्यासने एटले श्य-
मकतो गंता एटले चासे, पठवाडे दूकडो चासे
तो श्वास, ठीक, श्लेष्म, उभ्रसादि दोष रूप
आशातना थाय, एम ए त्रण आशातना जे-
टले जूमिजागे गुरुनी साथे चासतां थकां
थाय, तेटलेज जूमिजागे गुरुनी पासे (चि-
हण के०) उजा रहेवाथकी पण पूर्वोक्त त्रण
आशातना थाय, एम त्रण स्थानके गुरुनी

कहे ॥ संथार-पापघटण, चिहु-अ-समांसणे आ-
वि ॥ १७ ॥ दारं ॥ २१ ॥

अर्थ-प्रथम गुरुने (पुरळ के०) आगत
घासतां शिष्यने विनयजंगादिक लागे, माटे ए
अकारणे आशातना थाय परंतु जो मार्गा-
दिकनी विषयता होय अथवा गुरुने मार्ग दे-
खाव्या माटे जो गुरुची आगत घासवुं पटे तो
ते आशातना गणाय नही. बीजी (पस्क के०)
गुरुने पटवे घेहु पासं गमन करे गुरुनी घरा-
पर घाले तो आशातना थाय, बीजी (आग-
ते गंता के०) एमज गुरुने आसंघे पटले अ-
गतो गंता पटले घाले, पठ्याटे दृकटां घाले
तो भास, नीक, अठेपस, उधस्तादि होय रूप
आशातना थाय, एम ए प्रण आशातना जे-
टले जूमिजागे गुरुनी साधं घासतां पकां
थाय, तेटलेज जूमिजागे गुरुनी पासं (चि-
हुण के०) उजा राह्यापकां पण पूर्वोक्त प्रण
आशातना थाय, एम प्रण स्थानके गुरुनी



वणे य के०) पूर्वेज पोते बोलावे तो आशातना थाय, (अ के०) वली चौदमी अशन पान खा-दिम स्वादिम प चारे आहार रूप जे जिज्ञा आणी होय ते प्रथम कोइ बीजा शिष्यादिक आगल आलोईने पठी गुरु आगळ (आलोप के०) आलोचे तो आशातना थाय ॥ ३५ ॥

पन्नरमी (तह के०) तेमज वली अशना-दिक चार जे लाव्या होय ते प्रथम बीजा य-तिने देखामीने पठी गुरुने (उवदंस के०) देखाडे तो आशातना थाय, सोलमी तेमज अशनादिक चार लाव्या होय तेनी प्रथम बीजा यतिने निमंत्रणा करे के आ ज्ञात पाण खेशो ? पठी गुरुने (निमंत्रण के०) निमंत्रणा करे तो आशातना थाय. सत्तरमी अशनादिक चार सूरि प्रमुख साथे भिक्षाये आणीने प-ठी गुर्वादिकने पूछ्या विना जेनी साथे पोता-नुं मन माने तेने मधुर जाणीने (खद्द के०) खवरावे तो आशातना लागे, अठारमी गुर्वा-

१९० गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहितः

दिक तथा रत्नाधिक साथे जमतो थको (आ-
यमणे के०) अशनादिक स्निग्ध-सरस होय
ते पोतेज वावरे, ते आशातना जाणवी. यदुक्तं
दशाश्रुतस्कंधसूत्रे ॥ सेसेहे असणं वा राइणिहिं-
सएहिं जुंजमाणे तव्व सेहे खद्धं खद्धं कायं डायं
उसढं उसढं मणुसुं मणुसुं मणामं मणामं नि-
द्धं निद्धं लुखकं लुखकं आहारित्ता हवइ आसायणा
सेहस्सत्ति ॥ (तहा के०) तेमज उंगणीशमी
गुरु जे वारे साद करे तेवारे (अपभिसुणणे
के०) अप्रतिश्रवणे एटले अणसांजखतानी पे-
रे गुरुने पाठे जवाव आपे नही, ते आशातना
जाणवी. ए आशातना पूर्वे कही छे, परंतु ते
रात्रिसंबंधी शयन करवा पठीनो जाणवी, अ-
ने आ दिवससंबंधि धिठाइपणे तथा अना-
जोगपणे जाणवा, वीशमी रत्नाधिक तथा
गुर्वादिक जेवारे साद करे, तेवारे तेने (ख-
छत्तिअ के०) खरे एटले अत्यंत कर्कश
महोटे स्वरे करी प्रत्युत्तर घणा घाले, कहे के

अरे भाइ खाधो रे ज्ञाइ खाधो ! केम केम सू-
 कता नथी. इत्यादिक कठिन वचन बोले, अ-
 थवा आश्रोश गाढस्वरादिक गुरुने करावे, ते
 आशातना जाणवी, वली एकवीशमी गुर्वादिके
 घोलाव्यो थको (तन्नगए के०) त्यांधीज पटले
 पोताने ठेकाणे घेठो थकोज उत्तर आपे, प-
 रंतु गुरुनी समीपे थावीने जवाव न थापे तो
 आशातना थाय. धावीशमी वली गुर्वादिके
 घोलाव्यो थको कहे के (किं के०) शुं ठे ते ?
 (तुम के०) तमे कद्दो, कोण कहेवरावे छे,
 शुं कद्दो ठो ? इत्यादिक विनयहीन वचन बो-
 ले, ते आशातना जाणवी, तथा त्रैवीशमी वली
 गुर्वादिके घोलाव्यो थको कहे के तूंज कां न-
 थी करतो ? एवी रीते पोताना पूज्यने एक-
 वचनांत घोलावे अथवा कहे के तमे कोण थ-
 का मुजने प्रेरणा करो छो ? इत्यादिक वचन
 कहे, ते आशातना जाणवी. चोवीशमी गुर्वा-
 दिक तथा रत्नाधिक शिष्यने कहे के तमे समर्थ

१९२ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

छो, पर्याये लघु ठो, माटे वृद्धनुं तथा ग्लाननुं
वेयावच्च करो, तेवारे ते पाठो जवाव आपे
के जो तमेज लाज जाणो ठो, तो तमेपोते केम
नथी करता ? तथा तमारो वीजो पण शिष्यादि-
कनो बहु परिवार ठे ते शुं लाजना अर्थी नथी ?
तो तेमनी पासे करावो. तेवारे वली गुर्वादिक
तेने कहे के हे शिष्य ! तमे थालसु न थाउं.
ते वारे वली गुरुने कहे के तमे ते शुं अमनेज
दीना ठे ? एवी रीतनां वचन बोलीने गुरुनी
(तजाय के०) तर्जना करे ते आशातना जा-
णवी. पचीशमी गुर्वादिक घर्मकथा कहेता हो-
य तेवारे शिष्य छुमणो थाय परंतु (नोसुमणे
के०) सुमनो न थाय, गुर्वादिकना गुणनी प्र-
शंसा करे नहीं अने कहे के तमे गृहस्थने वि-
शेष प्रकारे समजावो ठो, कद्दो छो, ते रीते
अमने समजावता नथी थयवा गुर्वादिक तथा
रत्नाधिकनो जे रागी होय तेने देवीने छुमणो
थाय ते आशातना जाणवी ॥२६ ॥

१९४ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

गुरुये अर्थ कह्यो होय तेहिज अर्थ वली वि-
शेषथी विस्तारी चर्ची देखाडीने (कहे के०)
कहे तो आशातना थाय, त्रीशमी (संथा-
रपायघट्टण के०) गुरुनी शय्या तथा संथाराने
पोताना पादादिके करी संघटे, तेने खमावे
नहीं, तो आशातना थाय, इहां शय्या ते,
सर्वांग प्रमाण जाणवी, अने संथारो ते अढी
हाथ प्रमाण जाणवो, अथवा शय्या ते उनवगेरे
वस्त्रमय जाणवी, अने संथारो ते दर्जादिक
तृणमय जाणवो. एकत्रीशमी गुरुनी शय्या
संथारो तथा घेसणादिकने विषे (चिठ के०)
तिष्टेत् एटखे वेसे, अथवा थालोटे, अथवा
शरीरने अथयवे करी फरसे, तो आशातना
थाय, वत्रीशमी गुरुथी (उच्च के०) उंचे था-
सने वेसे, अथवा अधिक घेसणे घेसे तथा
गुरुजेवां वस्त्र पहरे, अथवा तेथकी अधिक मूष्ण-
वाळां वस्त्रादिकनो परिज्ञोग करे, तो आशातना
थाय, तेत्रीशमी (समासणेआवि के०). गुरु

समान आसने बैसे, अथवा गुरुनां जेवां व-
स्त्रादि होय, तेवांज समान वस्त्रादिकनो परि-
जोग करे तो आशातना घाय ठे. इहां अपि-
शब्द निश्चयवाचक ठे, तथा गुरुने आगल
अने पाठल तथा वे वाजुये वेसवादिकनी
आशातना तो पूर्वे कहेली ठे. ए तेन्नीश आ-
शातना टाळतो यको शिष्य विनयी कहेवाय,
ते शिष्य वादणां देवा देवरावधाने योग्य जा-
णवो, ए प्रवचनपात्र घाय ए तेन्नीश आशात-
नानुं एकवीशमुं द्वार संपूर्ण घयुं. सर्व वोख
(४९०) घया ॥ ३७ ॥

हवे घे विधिनुं वावीशमुं द्वार कहे ठे.
गुरु सामग्रीना अज्ञावे तथा प्रतिक्रमण
करणादि पर्याप्तिने अज्ञावे प्रजाते अने संध्याये
वादणां वे देवां. ते घेहु विधिनो अनुक्रम
जाणवो, ते कहे ठे.

स्त्रिया कुसुमिणुस्सगो, चिश्चंदण शुचि
चंदणा-लोपं ॥ चंदण स्वामण वंदण, संवर चठ

१९६ गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थ सहित.

छोत्रं तु सज्जानं ॥ ३० ॥

अर्थ—तिहां प्रथम प्रजातनो वंदनक विधि कहे छे. इहां पहली १ (इरिया के०) इरियापथिकी प्रतिक्रमीने, पछी २ (कुसुमिणुस्सग्गो के०) कुसुमिणु उडुसुमिणु उडुवाणी निमित्ते चार लोगस्सनो काउस्सग्ग करे, ते वार पछी ३ आदेश मागीने, (चिइवंदण के०) चैत्यवंदन करे, पछी ४ आदेश मागीने, (पुत्ति के०) मुहपत्ति पम्हिलेहे, पठी (वंदण के०) वांदणां वे आपे, ते वार पछी ६ (आलोयं के०) राइयं आलोए, तेवार पठी ७ (वंदण के०) वे वांदणां आपे. पठी ८ (खामण के०) अणुठिउमि अणितर राइयं खामवुं, पठी ९ (वंदण के०) वेवार वांदणां आपे, पठी १० (संवर के०) पञ्चखाण करे, पठी ११ (चउछोत्र के०) चार खमासमण पूर्वक जगवान् आचार्यादिक चारने थोभ वंदन करे, पछी १२ (उडुसज्जानं के०) सद्याय संदिसावुं, सद्याय

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. १९७

करुं, ए वे आदेश वे खमासमणे मागी सप्राय
करे, ए प्रजात वंदनकविधि जाणवो ॥ ३७ ॥

हवे संध्यावंदनकविधि अथवा सधुप्रतिक्रम
णविधि कहे ठे.

इरिया चिइवंदण पु, -त्ति वंदणं चरिम वं-
दणालोयं ॥ वंदण खामण चउगो, -न दिवसु-
स्सग्गो उसआत्त ॥ ३९ ॥ दारं ॥ ३२ ॥

अर्थ-प्रथम १ (इरिया के०) इरियावहि
पडिक्कीनिं पछी आदेश मागी २ (चिइवंदण
के०) चैत्यवंदन करे, तेवार पठी ३ (पुत्ति
के०) मुहपत्ति पहिलेहे, पठी ४ (वंदणं के०)
वे चांदणां दीये, ते दइने पठी ५ (चरिम के०)
दिवसचरिम पचस्काण करे, पठी ६ (वंदण
के०) वे चांदणां दइने ७ (थालोयं के०)
देवसियं थालोए, पठी ८ (वंदण के०) वे
चांदणां दइने, ए (खामण के०) देवसियं
खामवुं करे, पठी १० (चउउत्त के०) चार

१९८ गुरुवन्दन ज्ञाप्य अर्थसहित.

खमासमणे दश भंगवानादिके चारने बांदी
पठी आदेश मांगीने ११ (दिवसुंस्संगो कें०)
देवसियपायष्ठित्तविसोहणत्थं चार लोगस्सतो
काउंस्सग्ग करी आदेश मांगीने १२ (दुस-
प्राउं के०) वे खमासमणे सद्याय करे, एटले
एक खमासमणे सद्याय संदिसावुं, बीजे ख-
मासमणे सद्याय करुं. ॥ इति संध्यावंदनकविधिः
समाप्तः ॥ ए. वावीशमुं छार प्राजातिकवंदन
तथा संध्यावंदन मली वे विधिये करी वे प्रका-
रुं कणुं, उत्तर जेद ४९२ थया ॥ ३९ ॥

एयं किञ्चकम्मविहिं, जुंजंता चरण-करण-
मानुता ॥ साहृ एवंति कम्मं, थणेगजवसं-
चियमाणं ॥ ४० ॥

अर्थ—(एयं के०) ए. पूर्वे कही आव्या
जे घोस, नेणे करी (किञ्चकम्म के०) कृति-
कर्म जे सांढणां, नेनो जे (विहिं के०) विधि
जे व्यवहार ने प्रत्ये (जुंजंता के०) प्रयुंजतां
यंकां (चरणकरणं के०) चरणतित्तरी थने

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. १९९

करणसित्तरी तेना गुणे करी (आजना के०)
ध्यायुक्त एटसे सहित एवा (साहू के०) जे
साधु निर्बंध चारित्रीया ते (अणोगजवसंचियं
के०) अनेक जवनां संचित एटसे कोटि ज-
न्मनां उपार्जन करेखां अने जेनो (अणंतं
के०) दुरंत विपाक ठे एटसे अनंता काळ
पर्यंत जोगवाय एवां अठेहपणे रहेनारां जे
कर्म अथवा अनंत काळनां उपार्जन करेखां
एवां जे (कम्मं के०) कर्म ठे ते कर्मों प्रत्ये
तुरत शीघ्रपणे (खवंति के०) क्षेपवी निराक-
रण करे ठे, अर्थात् क्षय पमाने ठे ॥ ४० ॥

अप्पमइ-जघबोहं, ज्ञासियं विवरियं च
जमिह मए ॥ तं सोहंतु गीयञ्जा, अणजिनि-
वेसी अप्पमइरिणो ॥ ४१ ॥ इति ॥

अर्थ-आ वांदणांनो विचार ते (अप्प-
मइ के०) अल्प ठे मति जेहनी एवा जे (जघ
के०) भव्यप्राणी तेमना (बोहं के०) बोध
ज्ञानने अर्थ (ज्ञासियं के०) ज्ञाप्यो परंतु

२०० गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित.

आवश्यक वृद्धहृत्त्यादिक ग्रंथने विषे एनो
अत्यंत विस्तार छे त्यांथी विशेषे जोबुं, इहां
संक्षेपथी कह्यो ठे. तेमांहे जे अनाज्ञोगे (वि-
रिथं के०) विपरीतपणे (च के०) वसी
(जं के०) जे (इह के०) ए भाष्यमांहे
(मण के०) महाराथी कहेवाणुं होय (तं
के०) तेने वली (अणज्जिनिवेसी के०) थक-
दाप्रही एटले हठवादरहित एवा अने (अ
मशरिणां के०) मत्सरपणाना परिणामे रहित,
गुणना रागी एवा जे (गीयत्या के०) गीतार्थ
एटले गीतना अर्थ तेना जाण अर्थात् सूत्रा-
र्थना जाण तथा निश्चय व्यवहारने विषे कृशत्र
होय ते (सांहेंतु के०) शोधजो, अर्थात् शुद्ध
करजो. ए ४९२ वांसे करी श्रीगुरुने वांदणां
देवानां विधि कथ्यो ॥

गुरुवंदनभाष्यार्थ, विवृण्वयना यन्मायार्जितं मुमुक्षुतम्
मन्त्रज्ञानविमलविजयं, तेनाम्नु मदा मुमुक्षु सोः
इति श्री गुरुवंदनक ज्ञाप्य अर्थ सहितसंपूर्णं ॥४९॥

गुरुवंदन ज्ञाप्य अर्थसहित. २०१

हवे एवा गुणवंत गुरुप्रत्ये वांदणां देइने
तेमना मुखथी यथाशक्तिये पञ्चस्काण खेहुं,
केमके 'ज्ञानस्य फलं विरतिः' एवुं वचन
ठे. वली आगम मध्ये कहुं छे के, "पञ्चस्का-
णेणं जंते जीवे किं जणई? पञ्चस्काणेण य
आसवदाराइ रुंधेइति" एटखे 'हे भगवंत ! प-
ञ्चस्काणवडे जीवने शुं प्राप्त थाय ? उत्तर पञ्च-
स्काणवने आश्रवना झारो रोकाम ए प्रकारे.' तेमाटे
पञ्चस्काण करवानो महोटो खान्न छे, ते पञ्चस्काण
शुं? अने ते केटखा प्रकारनां पञ्चस्काणो छे ?
इत्यादिक जाणवा माटे त्रीजुं पञ्चस्काण
ज्ञाप्य कहे ठे.



श्रीपञ्चखाणभाष्यप्रारंभः

तिहां प्रथम पञ्चखाणनां नव छार एक
गाथाये करी कहे ठे.

दस पञ्चखाण चतुर्विहि, आहार डरी-
सगार अडुरुता ॥ दस विगई तीस विगई-गय
उदंगगा ठ सुद्धि फलं ॥ १ ॥

अर्थ-प्रथम (दसपञ्चखाण के०) प-
ञ्चखाणना दश भेद छे, तेनुं छार कहेसे. वीजुं
पञ्चखाण करवाने विपे पाठ विशेषरूप (च-
तुर्विहि के०) चार प्रकारनो विधि ठे तेनुं छार
कहेसे. श्रीजुं चार प्रकारना (आहार के०)
आहारना स्वरूपनुं छार कहेसे, सोयुं पञ्च-
खाणमां (अडुरुता के०) अडुरुता एटके
वीजी वारनां अण उच्चखां अर्थात् एकवार

कक्षां तेनां ते फरी जुदां जुदां पञ्चरक्षाणमां
 श्रावे, ते न खेवां एवा (दुर्वासगार के०)
 वांवीश श्रागारनुं द्वार कहेशे, पांचमुं (दस-
 विगइ के०) दश विकृति एटखे दश विगय-
 नी संख्यानुं द्वार कहेशे, ठहुं (तीसविगईगय
 के०) त्रीश विकृतिगत एटखे ठ मूल विग-
 यना त्रीश निवीयातां थाय तेनी संख्यानुं
 द्वार कहेशे, सातमुं एक मूलगुण पञ्चरक्षाण
 तथा बीजुं उत्तरगुण पञ्चरक्षाण एम (दुह-
 जंगा के०) ये प्रकारना भांगा पञ्चरक्षाणना
 थाय, तेनुं द्वार कहेशे. श्राठमुं पञ्चरक्षाणनी
 (ठ सुद्धि के०) छ शुद्धितुं स्वरूप निश्चयधी
 कहेशुं तेनुं द्वार कहेशे, नवमुं पञ्चरक्षाण क-
 र्याधी इहलोक तथा परलोक मली ये ठेकाणे
 (फलं के०) फल थाय तेनुं द्वार कहेशे
 ॥ १ ॥ ए मूल नवद्वारनां नाम कक्षां. एनां
 उत्तरद्वार थर्ही विवर्यां नधी, पण भंघांतरे
 नेनुं कक्षां छे, थने थर्ही पण सरवालो आपतां

२०४ पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित.

नेवुं थाय ठे, ते आगळ विस्तारे कहेशे.

इहां प्रथम पञ्चस्काण शब्दनो अर्थ करे ठे. तिहां एक प्रति, वीजुं आ, अने त्रीजुं आख्यान, ए त्रण पद मलीने प्रत्याख्यान शब्द थयो छे, तेमां अविरतिपणानां स्वरूपप्रत्ये प्रति एटले प्रतिकूलपणे करी आ एटले आगार मर्यादाकरणस्वरूपे करी आख्यान एटले कहेंवुं कथन करवुं ते ठे जेने विपे, तेने प्रत्याख्यान कहिए.

अथवा प्रति एटले आत्मस्वरूप प्रत्ये आ एटले अज्ञिव्यापीने करण एटले करवुं एटले अनाशंसारूप गुण आत्माने उपजे एम करे, तेनुं जे आख्यान एटले कथनरूप ते ठे जेने विपे तेने प्रत्याख्यान कहिये.

अथवा (प्रति के०) परलोके (आ के०) क्रियायोगार्थे शुजाशुज फल कथनरूप जेने विपे ठे, तेने प्रत्याख्यान कहिये. एम घणां व्याख्यान ठे.

पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित. २०५

ते प्रत्याख्यान एक मूलगुणरूप अने योजुं
उत्तरगुणरूप एवा वे भेदे छे. तेमां मूलगुणनुं
पञ्चस्काण यतिने पंचमहाव्रतादि रूप छे अने
उत्तरगुण प्रत्याख्यान तो यतिने पिंरुविशुद्ध्या-
दिक छे तथा ध्रावकने मूलगुण तो पांच अणु-
व्रतादिकनुं छे अने उत्तरगुण ते शिष्टाव्रता-
दिकनुं छे. तथा सामान्य प्रकारे जे अचिरति-
पणानुं प्रतिपद्द ते सर्व पञ्चस्काण कहिये.

हये प्रतिदिन उपयोगीपणा साटे उत्तरगुण
प्रत्याख्यान दश प्रकारे देय, ते आ ग्रंथना
प्रथम छारना जेदरूप कहे छे.

अणागय-मष्टफंतं, कोमीसहियं नियंति
अणगारं ॥ सागार निखसेसं, परिमाणकमं सके
अछा ॥ २ ॥

अर्थ-प्रथम जे कारण विशेषे आगसथी
करे पण ते दिवसे न करी शके ते (अणागयं
के०) अनागत पञ्चस्काण ते पर्युपणादिक पर्व
आख्यानी पहेसांज एवुं विचारे जे गुरु, खान,

२०६ पञ्चस्काण भाष्य अर्थसहित.

शिष्य अने तपस्वी प्रमुखनुं वेयावच्च महारे करवुं पकशे, तेवारे व्याकुलताने लीधे; महाराशी अष्टम्यादिक तपश्चर्या थइ शकशे नही, तो मने लाजनी हानि थशे; माटे ते पर्व थाव्यानी पहेलांज गुरुपासे पञ्चस्काण लक्ष्णे तप करे ते अनागत ज्ञात्री पञ्चस्काण जाणवुं.

बीजुं (अइक्रांतं के०) अतिक्रान्त पञ्चस्काण ते पूर्वोक्त रीते पर्युपणादिक पर्व अतिक्रम्या प्रठी तेहिज कार्यादिकने हेतुये जे पाछलथी अष्टम्यादिक तप गुरुपासे पञ्चस्काण लक्ष्णे करे, तेने अतिक्रान्त--अतीत पञ्चस्काण कहिये.

श्रीजुं (कोटीसहितं के०) कोटिसहित पञ्चस्काण ते प्रजाते उपवास प्रमुख व्रत करीने वली बीजा दिवसना प्रजात समये पण तेहिज उपवासादिकनुं पञ्चस्काण करे, एम ठछादिकनी पण कोटि एटखे संधि मेळवे एटखे ठछादि एरु पञ्चस्काण पूर्ण थ्यानी वखते बीजुं पञ्चस्काण पञ्चस्के. एवा कोटिक्रमे जे तप करवुं, ते कोटि-

सहित तप अथवा नीवी, एकादशादिकने विषे पञ्चस्काण पारया पद्देषां ध्यांघिसादिक फारबुं ते, एटले एकनो थंत अने धीजा पञ्चस्काणनी आदि ते कोटिसहित पञ्चस्काण जाणबुं.

घोंधुं (नियंत्रित के०) नियंत्रित तप ते पुष्ट नीरोगी तथा खानपणे होय तो पण एबुं चिंतवे जे अमुक दिवसे महारे अमुक ठठ अठमादिक तप करबुं. पठी गमे तेबुं कारण उपजे तो पण ते निर्धारिखा दिवसे ते तप अवश्य करे, पण मूके नही. एम नियतकाले ते पञ्चस्काण चौदपूर्वी दशपूर्वी, जिनकल्पीने विषे प्रथम वज्रशपन्नाराच संहनने विषे हतुं. हमणां व्युधिन्न घयुं वे. धिविर पण ते वेलाये ते तप करता हता, परंतु हमणा ते पञ्चस्काण नथी. ए नियंत्रित पञ्चस्काण जाणबुं.

पांचमुं (अणगारं के०) अनागार तप ते “अन्नस्थणाजोगेणं” तथा “सहसागारेणं” ए ये आगार तो सर्वत्र होयज वे, परंतु महत्तरा-

२०८ पञ्चस्काण जाप्य अर्थसहित.

गारादिक आगार जे पञ्चस्काणने विपे न होय, ते आगार रहित पञ्चस्काण कह्ये. ए पण पहेला संघयणनी साथे व्युद्धेद थयुं.

ठहुं (सागार के०) आगारसहित ते महत्तरागारादि आगारसहित पञ्चस्काण करवुं, ते आगार सहित पञ्चस्काण जाणवुं.

सातमुं (निरवसेसं के०) निरवशेष तप ते समस्त अशनादिक चार आहार वस्तु अने अनाहार वस्तु प्रमुख सर्वनुं पञ्चस्काण करीये, चउविहार प्रमुख करीये, अनशन करिये ते निरवशेष पञ्चस्काण जाणवुं.

आठमुं (परिमाणकमं के०) परिमाणकृत तप पञ्चस्काण ते दत्तीनी संख्या करे तथा कवलनी संख्या करे तथा घरनी संख्या करे, एटखे दत्ती (जे वने आहार वहोरावाय ते कमळी वगेरे) नुं परिमाण, तेमज कोलीयानुं परिमाण तथा घरनुं परिमाण जे भिक्षादिके करवुं, थथवा मग अरुद प्रमुख इत्यादिके जे

भिद्धानो परित्याग ते सर्व परिमाणकृत पञ्च-
रक्षाण जाणवुं.

नवमुं (सके के०) सांकेतिक पञ्चखराण
ते इहां (केत के०) एह तेणे करो जे सहित
वर्ते तेने एहस्थ कहीये, ते संबंधी प्रायः ए
पञ्चरक्षाण एहस्थने होय अथवा (संकेत के०)
चिन्ह जे अंगुष्ठादिक तेणे करी होय ते संकेत
कहेवाय एटले कोइ एक श्रावक पोरिसी आ-
दिक पञ्चरक्षाण करीने घादेर कोइ कामे अथ-
वा क्षेत्रादिके गयो होय तिहां पोरिसीनो काल
पूर्ण थयो अथवा घरमांज वेतो ठे अने पोरि-
सीनो काल पूर्ण थयो ठे, परंतु जोजन सामग्री
तेपार थइ नथी ते वखत विचार करे, जे ए-
टलो काल वचमां महारो अपञ्चरक्षाणपणे रहे-
शे, ते श्रावकने योग्य नथी. एम चिंतवी पहेलुं
अंगुष्ठसहितं पञ्चरक्षामि एटले जिहांसुधी मु-
ठीमां अंगुठो राखुं त्यांसुधी महारे पञ्चरक्षाण-
नी सीमा ठे; एमज धीजुं मुष्ठसहितं पञ्चरक्षा-

२१० पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित.

मि एटले मुठी घांधी राखुं तिहां सुधी; त्रिहुं
गंठसहियं पञ्चस्कांमि एटले गांठ घांधी राखुं
तिहां सुधी; चोथुं घरसहियं पञ्चस्कांमि एटले
घर जाउं त्यां सुधी; पांचमुं प्रस्वेदसहियं पञ्च-
स्कांमि ते ज्यां सुधी अंगना परसेवानां विंदु निक-
ले, त्यां सुधी; ठहुं उस्ताससहियं पञ्चस्कांमि
एटले श्वासोश्वास लउं (जीवुं) त्यां सुधी; सातमुं
थिवुकसहियं पञ्चस्कांमि एटले स्तिवुक ते ज्यां
सुधी पाणीनां विंदूच्या भाजनादिके तथा करा-
दिक सूके तिहां पर्यंत जाणवुं; आठमुं जोइस्क-
सहियं पञ्चस्कांमि एटले ज्योतिष्क जे दीवा
प्रमुखनी ज्योति रहे तिहां सुधी मारे पञ्च-
स्काणनी सीमा छे एम संकेत करे. ए
आठ प्रकारे नवमुं सांकेतिक पञ्चस्काण कहे-
वाय छे. जे माटे कहुं ठे के-॥ अंगुष्ठ मुठ्ठी
गंठी, घर सेउ उस्तास थिवुग जोइस्को ॥
पञ्चस्काण विचाले, किञ्च मणजिगहे सुचियं
॥ १ ॥ तथा कोइ पोरिसी आदि पञ्चस्काण

पञ्चस्त्राण ज्ञाप्य अर्धसहित. २११

न करे अने केवल अग्निग्रहज करे तो गांठ प्रमुख न छोड़े त्यां सगे पञ्चस्त्राण तेने थाय, तेथी ए पञ्चस्त्राण जेम धोजा पञ्चस्त्राणोनी वचमा थाय छे, तेम अग्निग्रहने विये पण थाय ठे. तथा साधुने पण कोइक स्थानके ज्यां सुधी मन्त्रादिके गुर्वादिक न थ्याव्या होय त्यां सगे अथवा सागारिकादिकतुं कांइ कारण होय, तेवारे पण ए अग्निग्रह संकेत पञ्चस्त्राण थाय.

दशमं (अष्टा के०) अष्टा ते काल, मुहूर्त पौरुष्यादिक प्रमाणने पण उपचारथी जाणी लैवो. ते काल पञ्चस्त्राण जाणवुं ॥ २ ॥

इवे ए दश पञ्चस्त्राण कक्षां, तेमां ठेहलुं
अष्टा पञ्चस्त्राण कक्षुं, तेना दश जेद ठे,
ते एक गाथाये करी कहे ठे.

नवकारसहित्य पोरिसि, पुरिमहे-गासणे-
गठाणे थ्य ॥ ध्यायंविह ध्यजत्तठे, चरिमे थ्य
अग्निग्रहे विगई ॥ ३ ॥ दारं ॥ १ ॥

दिक अत्रिप्रह करे ते. तथा दशमुं (विगई के०) विगई निविगइनुं पञ्चखाण जाणवुं ए दशे पञ्चखाणोने काखनी मुख्यता छे, माटे अद्दा पञ्चखाण कहीये ॥ ३ ॥

इहां शिष्य पूठे ठे के पोरिसी प्रमुखने काख पञ्चखाण कहुं ते खरुं पण नोकारसीनुं काखमान न कहुं माटे नोकारसी जे छे, ते अत्रिप्रह पञ्चखाण कहेवाय पण काख पञ्चखाण थइ शके नहीं ?

त्यां गुरु लुत्तर कहे ठे. नवकारसहियं एमां सहित शब्द ध्याव्यो माटे सहित शब्दे काखप्रमाण जाणवुं, थने अल्प ध्यागार ठे माटे अल्प काख जाणवो.

तेवारे शिष्य पूठे छे के पोरिसी तो एक प्रहर काख प्रमाण छे माटे ए नवकारसीने विषे मुहूर्त्त छयादिक काख केम न छीयो ? केम के मुहूर्त्त छयादिक काख पण पोरिसीथी अल्प छे माटे वे घमीनुंज मान शा

दिक अन्निग्रह करे ते. तथा दशमुं (विगई के०) विगई निविगइतुं पञ्चस्त्राणं जाणवुं ए दशे पञ्चस्त्राणोने कालनी मुख्यता छे, माटे अद्दा पञ्चस्त्राण कहीये ॥ ३ ॥

इहां शिष्य पूठे ठे के पोरिसी प्रमुखने काल पञ्चस्त्राण कहुं ते खरुं पण नोकारसीनुं कालमान न कहुं माटे नोकारसी जे छे, ते अन्निग्रह पञ्चस्त्राण कहेवाप पण काल पञ्चस्त्राण पइ शके नहीं ?

त्यां गुरु जुतर कहे ठे. नवकारसहियं एमां सहित शब्द श्राव्यो माटे सहित शब्दे कालप्रमाण जाणवुं, अने अल्प आगार ठे माटे अल्प काल जाणवो.

तेवारे शिष्य पूठे छे के पोरिसी तो एक प्रहर काल प्रमाण छे माटे ए नवकारसीने धिपे मुहूर्त छयादिक काल केम न लीधो ? केम के मुहूर्त छयादिक काल पण पोरिसीथी अल्प छे माटे वे घनीतुंज मान

११४ पञ्चरक्ताण ज्ञाप्य अर्थसहित.

वास्ते लीधुं ?

गुरु उत्तर कहे ठे, के हे शिष्य ! तें कसुं ते सत्य ठे, परंतु सर्वथी स्तोक काल अक्षाप-
ञ्चरक्ताणनो एक मुहूर्त्तज छे, मुहूर्त्तद्धा अद्धा
इति वचनात् तेमाटे एनुं एक मुहूर्त्तज काल-
मान जाणवुं.

हवे ए नवकारसी पञ्चरक्ताण, सूर्योदय
पदेखांज करवुं अने नमस्कारे करी पारवुं, अ-
न्यथा जंग लागे, नोकारसी करथा पछी आ-
गस पोरिसीआदिक थाय, परंतु ते विना न
थाय अने यद्यपि नोकारसी विना पोरिसीआ-
दिक करे तो कास संकेत रूप जाणवो, तथा
वडी वृद्ध संप्रदाये एम कहे ठे जे नोकारसी
पञ्चम्व्राण जे ठे, ते रात्रे चउविहारादिक
पञ्चम्व्राणना तीरण रूप ठे एटखे शिक्षा
रूप छे, इत्यादिक घणो विचार ठे ते प्रवचन-
सारोद्धारप्रथनी वृत्तियी जाणवो. अहोपां वि-
शेषे करी सम्यो नथी.

हवे पुरुष प्रमाण ठाया जेहने विषे थाय
ते पोरिसी जाणवी " आसाढमासे डुपया "
इत्यादिक पाठ श्री उत्तराध्ययनादि सूत्रथी
जाणवो.

ए रीते नोकारसी, पोरिसी, दिननुं पूर्वाद्धे
ते पुरिमह, एकासण, एकलवाणुं, आर्यंविह,
उपवास, दिवसचरिम, अग्निग्रह अने विगइ
एवं दश पञ्चस्त्राणनां नामनुं ए प्रथमद्वार
थयुं, उत्तर जेद दश धया ॥ ३ ॥

हवे बीजे द्वारे पञ्चस्त्राण करवानो पाठरूप
विधि चार प्रकारे कहे ठे.

उगए सूरु अ नमो, पोरिसि पञ्चस्क उ-
गए सूरु ॥ सूरु उगए पुरिमं, अजतठं पञ्च-
स्त्राज्ञति ॥ ४ ॥

अर्थ-प्रथम नवकारसीनुं पञ्चस्त्राण उ-
रीये तेंवारे (उगए सूरु के०) उगए सूरु
(अ के०) षष्ठी (नमो के०) नमुकारस-
द्विथं पञ्चस्त्राश् चउविहंपि आदारं अत्तणं

२१६ पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित.

पाणं खाइमं साइमं अन्नत्यणाभोगेणं सहस्ता-
गारेणं वोसिरई ए उच्चार करवानो प्रथम
विधि जाणवो.

वीजो (पोरिसी के०) पोरिसीनुं (पञ्च-
ख्व के०) पञ्चख्चाण उच्चरीयं, तेवारे (उग्गए
सूरे के०) उग्गए सूरे पोरिसियं पञ्चख्वाइ,
उग्गए सूरे चउविहंपि आहारं असाणं पाणं
खाइमं साइमं अन्नत्यणाभोगेणं सहस्तागारेणं
ए उच्चार करवानो वीजो विधि जाणवो.

त्रीजो पूरिमाठ्ठनुं पञ्चस्काण उच्चरीये
तेवारे (सूरे उग्गए पुरिमं के०) सूरे उग्गए पु-
रिमं पञ्चख्वाइ चउविहंपि आहारं ए उच्चार
करवानो त्रीजो विधि.

चोथो अन्नकार्थ एटले उपवासनुं पञ्च-
ख्वाण उच्चरीये तेवारे (अन्नत्तठं पञ्चख्वाइ
के०) अन्नत्तठं पञ्चस्काइ तिविहंपि आहारं
चउविहंपि आहारं (इति के०) एम उच्चार
करीये, ए चोथो विधि जाणवो.

पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित. २१७

अर्ही पुरिमारुं ते दिवसनुं पूर्वारुं स-
मजबुं एटखे नोकारसी आदि पञ्चस्काण जो
पूर्वे सूर्योदयधी न करुं होय तो पण पुरि-
महू थाय, एम उपवासादिक पण थाय, तथा
सूर्योदयधी मांडीने यावत् आगला दिवसनो
सूर्योदय थाय, त्यां सुधी अन्नकार्य एटखे उ-
पवासनुं पञ्चस्काण कहेवाय ठे, एम जणाव-
वाने तथा रात्रिने चउविहार करुं होय
अने बीजे दिवसे एक उपवासनुं पञ्चस्काण
करे, तेहने चोधन्नत्तनुं पञ्चस्काण घाय. तथा
रात्रिये चउविहारनुं पञ्चस्काण न करुं होय
अने धीजे दिने उपवास करे, तेने अन्नत्तनुं
पञ्चस्काण कहीये, पण चोधन्नत्तनुं पञ्चस्काण
न कहीये. अने उन्नयकोटि एकासणादिके
तो चोधन्नत्तनुं पञ्चस्काण होयज. इत्यादिक
जणाववा माटे चारे विधि देखाळ्या ॥ ४ ॥

द्वे धीजा पण चार विधि ठे, ते देखामे ठे.

पणइ गुरु सीतो पुण, पञ्चस्कामिति एव

२१७ पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित.

वोसिरई ॥ उवर्तंगित्य पमाणं, न पमाणं वंज-
णवृत्तणा ॥ ५ ॥

अर्थ—प्रथम (गुरु के०) गुरु जे पञ्च-
स्काणनो करावनार होय, ते पञ्चस्काइ एम
(जणइ के०) जणे, एटले कहे; ए प्रथम
विधि जाणवो. (पुण के०) वली (सीतो के०)
शिष्य जे पञ्चस्काणनो करनार होय ते (प-
ञ्चस्कामि के०) पञ्चस्कामि (इति के०)
एम कहे. ए धीजो विधि जाणवो. अने (एय
के०) एम संपूर्ण पञ्चस्काणे गुरु (वोसिरई
के०) वोसिरई कहे. ए धीजो विधि जाणवो
अने शिष्य जे पञ्चस्काणनो करनार होय ते
वोसिरामि कहे, ए चोथो विधि जाणवो. ए
चार विधि कथा.

(दृष्ट के०) इहां पञ्चस्काणने विषे करतां
तथा करावतां यकां पोताना मननो जे (उ-
वर्तम के०) उपयोग एटले मननी धारणा ते
तेज (पमाणं के०) प्रमाण ते एटले मनमांहे

पञ्चस्काण जाप्य अर्थसहित. २१९

जे पञ्चस्काण धारुं होय तेज प्रमाण ठे परंतु
(वंजण के०) अक्षर तेनी (छलणा के०)
ठलना एटले स्वलना अर्थात् अनाभो-
गने लीधे धारेला तिविहार पञ्चस्वाणधी
बीजा कांश् चउविहार पञ्चस्वाणनाज पाठ
उच्चरीये, ते वंजण छलना जाणवी ते (न प-
माणं के०) प्रमाण नथी ॥ ५ ॥

हवे तेहीज उचारनो विशेष विधि कहे ठे.

पढमे ठाणे तेरस, वीए तिन्निउ तिगाइ
तश्चंमि ॥ पाणस्स चउउंमि, देसवगासाइ
पंचमए ॥ ६ ॥

अर्थ-हवे एनां पांच स्थानक ठे तेमा
(पढमे ठाणे के०) प्रथमस्थानकने विषे काल-
पञ्चस्वाणरूप नोकारसी प्रमुख (तेरस के०)
तेर पञ्चस्वाण जाणवां, तेनां नाम आगली.
गाघाये कहेसे, तथा (वीए के०) बीजा स्था-
नकने विषे विगइ, नीवी अने आयंविख ए
(तिन्निउ के०) अण पञ्चस्काण जाणवां. तथा

११० पञ्चरक्षाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

(तद्व्यंमि के०) त्रीजा स्थानकने विपे (ति-
गाइ के०) त्रिकादिक एटले एकासण, वीया-
सण ने एकलठाणादिक, ए त्रण पच्चरक्षाण
जाणवां, तथा (चउत्थमि के०) चोथा स्थान-
कने विपे (पाणस्स के०) पाणस्स लेवेण वा
अलेवेण वा इत्यादि अचित्त पाणीनां ठ आगार
जाणवां, तथा (पंचमए के०) पांचमा स्थान-
कने विपे (देसवगासाइ के०) देशावकाशि-
कादि पच्चरक्षाण जाणवां ॥ ६ ॥

ए पांचस्थावक मांहेला प्रथमादि स्थानकना
पृथक् पृथक् जेद कहे ठे.

नमु पोरिसीसहा, पुर्मिवह अंगुठमाइ
अरु तेर ॥ निवि विगइ अंवल तिय, तिय उ
इगासण एगठाणाई ॥ ७ ॥

अर्थ—प्रथम स्थानके तेर भेदनां नाम
कहे ठे. पहेलो (नमु के०) नमुकारसी, बीजो
(पोरिसी के०) पोरिसि, त्रीजो (सहा के०)
सार्द्धपोरिसि ते दोठ पहोर पर्यंत, चोथो (पु-

पञ्चस्काण जाण्य श्यर्घसहित. ५२१

स्मि के०) पुरिमहने वे पद्मेर पर्यंत, पांचमो (ध-
वह के०) अथह ते अण पद्मेरनुं पञ्चस्काण.
ए पांचनी ताये पूर्वोक्त (अंगुष्ठमाइ के०)
अंगुष्ठसहितादिक (अरु के०) आठ जेद
मेखवीये तयारं (तंर के) तंर जेद थाय. तथा
पीजा स्थानके एक (निधि के०) निधी, पीजो
(विगड के०) विगड अने पीजो (अंधिल
के०) आंधिल ए (तिय के०) अण पञ्चस्का-
ण जाणयां, तथा पीजा स्थानकने विषे एक
(डु के०) घेथासण, पीजुं (इगासण के०)
एकासणुं अने पीजुं (एगठाणाई के०) एकस
ठाणादिक ए (तिय के०) अण पञ्चस्काण जाणवा.

हये वली प्रकारांतरे उपवासादिक विधिये

उपवास्तने दिवसे पांच स्थानक केवी

रीते करवां ? ते कहे ठे.

पद्मंमि चउठाई, तेरस बीषंमि तइय पा-
णस ॥ देसवगासं तुरिए, चरिमे जह संजवं
नेरं ॥ ७ ॥

३२५ पञ्चस्काण जाप्य अर्थसहित.

अर्थ-(पढमंमि के०) पहले स्थानके
(चञ्जाई के०) चौथादिक एटले एक उपवा-
सथी मांडीने ठट्ट इत्यादि यावत् चोत्रीदा
ज्ञक्त पर्यंत पञ्चस्काण करवां, तथा (वीथंमि
के०) बीजा स्थानकने विषे नोकारसी, पोरि-
सी, सार्द्धपोरिसी, पुरिमट्ट, अयवट्ट अने गंठसं-
हियं, मुठसहियं, अंगुठसहियं, घरसहियं, प्र-
स्वेदसहियं, श्वासोद्ध्वाससहियं, जलविंदुसहियं,
दीपसहियं, ए (तेरस के०) तेर पञ्चस्काण
मांहेखुं हरकोइ पञ्चस्काण करवुं, तथा (तंश्ये
के०) त्रीजा स्थानकने विषे (पाणस्स के०)
पाणीना छ श्यागारनुं पञ्चस्काण करवुं तथा
(तुरिए के०) चौथा स्थानकने विषे (देस-
वगासं के०) देसावगासिकनुं पञ्चस्काण करवुं
तथा पाचमा स्थानकने विषे (चरिमे के०)
ठेहेमानुं पञ्चस्काण जे दिवसचरिमं एटले रा-
त्रिनुं डुविहार, तिविहार, चउविहार पाणहार
प्रमुखनुं पञ्चस्काण ते (जहसंज्ञवं के०) यथा-

संज्ञये जे पोताने करवानी इछा होय ते यथा-
शक्तिये करवुं तथा ज्ञवचरिमादि जे ठे, तेषण
यथासंज्ञये करवुं. एम (नेयं के०) जाणवुं. ए
पांच भांहेहुं जे कोइ करवुं ते पञ्चस्काण
कहोये ॥ ७ ॥

बली ए पञ्चस्काण करवाना पाठनोज

विशेष कहे ठे.

तद् मज्ज पञ्चस्काणे,—सु नपिहु सूरुगयाइ
वोसिरइ ॥ करणविहीठ न ज्ञइ, जहावसी-
याइ विश्वमंदे ॥ ९ ॥

अर्थ—(तद् के०) तथा ए पद विशेष देखाड
वावाची ठे (मध्यपञ्चस्काणेषु के०) मध्यनां ये
स्थानक जे विगइ, नीवी अने आर्यविसतुं
तथा एकासण, विपासण अने एकलठाणानुं
ए घेनां ठ पञ्चस्काणोने विपे पृथग् पृथग् पञ्च-
स्काणे (सूरुगयाइ के०) सूरु उगण विग-
इठ पञ्चस्काइ इत्यादिक पाठ (नपिहु के०)
घारंवार न कहोवो, एटले प्रथम जे पञ्चस्काण

[मांढे, तिहां सूरु उग्गए कहेवो, परंतु पञ्चस्का-
ण पञ्चस्काण प्रत्ये न कहेवो, तेमजं (वोसिरई
के०) वोसिरइ तथा वोसिरामि ए पाठ पण
अंतने विपे एक वार कहीये, पण वारंवार
न कहीये ए (करणविहीउ के०) करवानो
विधि एटले पूर्वाचार्य परंपराये एमज कहेता
आव्या ठे करवानो एहज विधि ठे. मांढे म-
होटा पुरुष पण (नभन्नइ के०) नथी जण-
ता. (जहा के०) जेम (आवसीयाइ के०)
आवसियाए ए पाठ (विअठंदे के०) बीजा
वांदणाने विपे कहेता नथी, ए पण पूर्वाचा-
र्यनी परंपरा ठे तेम इहां पण जाणी खेवुं ॥९॥

तह तिविह-पञ्चस्काणे, ज्ञानंति अ पाणग
उ आगारा ॥ इविहाहारे अचित्त-जोशणो त-
ह य फासुजले ॥ १० ॥

अर्थ-(तह के०) तेमज वली (तिवि-
हपञ्चस्काणे के०) तिविहारना पञ्चस्काणने
विपे तथा एकासणादि पञ्चस्काणे प्रासुक

निर्जोय जखपान संबंधी (पाणु के०) पा-
 नक एटखे पाणीना (छ आगारा के०) ठ
 आगार (जणुति अ के०) जणे ठे-कहे ठे.
 तेनां नाम फहे ठे. पाणस्त खेवेण वा, अखेवेण
 वा, अछेण वा, पट्टखेवेण वा, ससित्थेण वा,
 अतिथेण वा. ए ठ आगारनां नाम जाणयां.
 तथा (छविदादारे के०) छविधादार पञ्च-
 स्काणने विपे (अचित्तभोइणों के०) अचित्त-
 न्जोली होय अघार्त् सचित्तभोज्य त्याग करेतेने
 तथा (तद् य के०) तेमज जे एकासणा विया-
 सणाधिना (फानुजखे के०) फानु पाणी पीतो
 होय एवा सचित्तपरिहारीने पण पञ्चस्काणने
 विपे पाणीना ठ आगार कहेवा. ए प्रथम
 विकल्प.

तथा अचित्तन्जोली होय अने फानु नि-
 र्जोय पाणी पीतो न होय तेने पाणस्तना आ-
 र न कहेवा. ए धीजो विकल्प. तथा जे
 अचित्तन्जोली होय पण फानु पाणी पीवे ठे तो

११६ पञ्चस्काण जाप्य अर्थसहित.

तेने पाणस्सना आगार ठ कहेवा. ए त्रोजो विकल्प. तथा सचित्तत्रोजी ठे अने फासु पाणी पीतो नथी तो तेने पाणस्सना ठ आगार न कहेवा. तथा सचित्तत्रोजी छे अने केवल खादिम, अशन अने स्वादिम रूपत्रण आहारना पञ्चस्काणने उदेशे रात्रिप्रमुखे त्रिविहार करे ठे, तिहां पण पाणस्सना आगार न कहेवा. ए चोथा विकल्प, ए चार विकल्प आगारना कहेवा, अर्ही तथा शब्दथी विशेष जाणवुं ॥ १० ॥

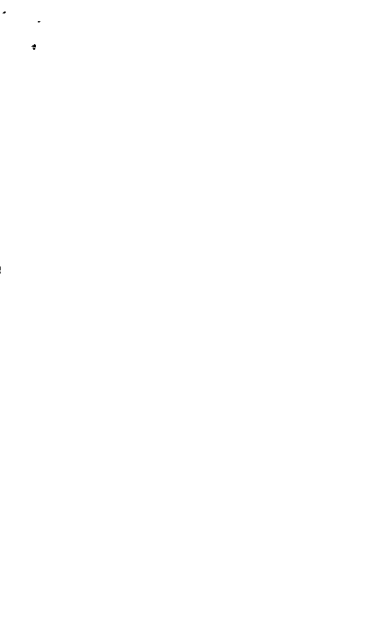
इत्तुच्चिय खवणं विल, - निविद्याइसु फासुयं चिय जलं तु ॥ सहावि पियंति तहां, पञ्चकंति य त्रिहाहारं ॥ ११ ॥

अर्थ-(इत्तुच्चिय के०) एटलाज साठे अचित्तत्रोजी होय तेने (खवण के०) क्षण एटले उपवासने त्रिपे (अं विल के०) आयं विलने त्रिपे, तथा (निविद्याइसु के०) निविद्यादिक एटले निविद्या एकासणादिक त्रिविहार

पञ्चस्काणं तथा आदिशब्दधी सचित्त परिहा-
रने विषे (चिय के०) निश्चयधकी (प्रासुर्यं
के०) प्रासुक अचित्त (जलं के०) जल ते
(तु के०) जेम यति प्रासुक निर्जाय पाणी
पीये (तदा के०) तेनी पेरे (सहावि के०)
श्रावक पण प्रासुक पाणी (पियंति के०)
पीये तेने पण एहिज आगार कदोये, परंतु ते
(य के०) बली (तिहाहारं के०) तिविहार
पञ्चस्काणं (पञ्चस्कंति के०) पञ्चस्के. सचित्तजो जीने
पण उपवास, आचंचिख, निविनुं पञ्चस्काणं
तिविहारे होय ते उण्य पाणी पीये अने एका-
सणादि पञ्चस्काणनो नियम नथी. एमां तो
हुविहार, तिविहार, चउविहार यथासंभवे
होय ॥ ११ ॥

चउहाहारं तु नमो, सत्तिपि सुणीण सेस
तिहचउहा ॥ निसि पोरिसि पुरिमेगा, -सणाइ
सहाण हुतिचउहा ॥ १२ ॥ २ ॥

अर्थ-(नमो के०) नोकारसीनुं पञ्चस्काणं



पञ्चरक्षाण ज्ञाप्य अर्थसहितः २२ए

एकासणादि तिविहार पञ्चख्वाणीने रात्रे पाण-
हार होय अने दुविहार पञ्चरक्षाणे एकासणा-
दिकने विषे रात्रे चउविहार होय तथा केटले-
एक स्थानके श्रावकने पण पोरिसी तिविहारे
चोली ठे. अने दुविहार पञ्चख्वाणे रात्रे तिवि-
हार होय परंतु ते कारणिक जाणवुं, व्यवहारे
समजवुं नही, इत्यादि वीजी विशेष वात ग्रंथां-
तरथी जाणवी, एटले चार विधिनुं वीजुं छार
पूर्ण थयुं. उत्तर घोस चौद थया ॥ १२ ॥ २ ॥

इवे चार प्रकारना आहारनुं वीजुं

छार कहे छे.

खुहपसमखमेगागी, आहारि एइ देइ
वा सायं ॥ खुहिलुं वि खिवइ कुठे, जं पंकु-
चम तमाहारो ॥ १३ ॥

अर्थ—प्रथम सामान्य प्रकारे आहारनुं
खदाण कहे ठे. जे (खुहपसम के०) क्षुधाने
उपशमाववाने अर्थे (खम के०) समर्थ होय
गवो जे (एगागी के०) एकाकी द्रव्य होय

पच्चरकाण ज्ञाप्य अर्थसहित. २३१

नाखे तेने अशन कहीये, तेने विपे (मुग्ग के०)
मगादि सर्व कठोल जाति जाणवी. तथा (जैय-
ण के०) उंदन ते चावल-जात प्रमुख सर्व
उंदन जाति जाणवी. तथा (सत्तु के०) सायु-
उ (मंरु के०) मांसा, रोटखी, पकान, रोटला,
पूढा प्रमुख. (पय के०) दूध, दही, घृत, तेल.
माखण विगयादि प्रमुख (खळ के०)
खानां खीर, सुकुमारिकाखापसी, दहीथरां,
प्रमुख पकान. (रच्य के०) रावनी घेंस प्रमुख
(कंशई के०) कंदादिक ते सूरणकंदादिक जा-
णवां तेमज तुखसी नागरवट्यादि पत्र
विना सर्व जातिनां फल फूल पत्र सर्वकंद सर्व
वनस्पतिविकार शाकादि कूडरो चूरिम पर्विटि-
कादि सर्व वस्तुनी जाति अशनमांदे थाये, तथा
खवण, हिंग, सूआ दाणा, अजमो, वरीयाखी, धा-
णादिके तल्यां एक वेसण पण अशनमां आये,
इत्यादि सर्व अशनजाति समजवी.

द्वे पीजो (पाणे के०) पानने विपे, तिहां

निर्वाह ॥ १५ ॥ दारं ॥ ३ ॥

अर्थ-हवे श्रीजो खादिम आहार कहे
 ठे. (ख के०) आकाश एटले मुखनुं विवर
 कहिये, तेने पूरवाने लगारेक जूख मात्र जांजे,
 पण अन्नादिकनी परे तृप्ति न करे, परंतु कांड
 एक अशन समान थाय ते खादिम वस्तु क-
 हीये. ते (खाइमे के०) खादिमने विपे. तिहां
 प्रथम (जत्तोस के०) जत्तोप एटले शेकेजां
 धान्य चणा प्रमुख तथा अखोड सुखाशिक
 सर्व जाणवा, तथा थांवा केजां प्रमुख सर्व
 (फलाइ के०) फलादिक जाणवां, तथा फल-
 जातिनी सुखनी मेवा सर्व केरी पाकादिकनी
 जातियो, गुंदाकादिक, डाद, चारोली प्रमुख
 मेवा जातिनुं सर्व पकाइ, खांरु सावरादि तेना
 विकार जे खांड कातली प्रमुख ते सर्व खादि-
 मने विपे छोधा कल्पे. परंतु जीतव्यवहारे
 प्रसिद्धपणे अशन मध्ये खेपशत उत्तम ज-
 द्यमां गण्या ठे, परंपराये. इत्यादिक सर्व सा-

पचवक्त्राण ज्ञाप्य अर्थसहित. २३५

बीसां, संचल, सेंधच, यवखार, खयरसार, कोटबनी, गोली सर्व जातिनी अशनादिमां न ज्ञेते तैवी जाणवी, सर्व जातिनां दातण, तुलसीपत्र, श्रीपत्र, वारासोया, मेथी, गोमूत्रादिकना कीधा अन्नमेखादिकनी गोलीयो, चिन्नो, पिंमार्थ, कोइएक तो पिंमार्थने खजुर कहे ठे, परंतु ग्रंथांतरे एने जे सूरणादि कंदनां खार चूदां करे ठे तेने कहे छे. कर्पूर, कचूरो, त्रिगडु, पंच पटोल, विरुजवण, इत्यादिक अनेक जातिना स्वादिम आहार जाणवा.

तथा (मधु के०) मधु एटले मध अने (गुड के०) गोख, खांड, साकर तथा (तंबो-खाई के०) तंबोलादिक ते विविध जातिनो तंबोख नागरवेल्लीनां पान तथा सोपारी प्रमुख ए पण स्वादिम जाणवा.

हंवे अणाहार वस्तु कहे ठे. जे पूर्वे कहेला चारे आहारमाहेला कोइ पण आहारमा नै आत्रे, परंतु चणविहार उपवासे तथा

पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्धसहित. २३७

पंचकूल, खारो, फटकमी, चिमेम इत्यादिक वस्तु सर्व अग्निष्ट स्वादवान् ठे, अने इष्टा विना जे चीज मुख्यमां प्रक्षेप करीये ते सर्व अण्णाहार जाणवी ए उपचासमां पण खेवी सूजे, अने आयंविस्स मध्ये पाणहार पञ्चस्काण करघा पछी सूजे ए आहारनुं ग्रीजुं छार थयुं, उत्तर जेद अहार घया ॥ १५ ॥

एवे नवकारसी प्रमुखना आगारनी संख्यानुं चोथुं छार कहे ठे.

दो नवकार ठ पोरिसि, सग पुस्मिहे इगासणे अठ ॥ सत्तेगठाण अंविस्सि, अठ पण च-उत्थि ठ प्याणे ॥ १६ ॥

अर्ध—जे मूलगुण उत्तरगुण रूप पञ्चस्काण राखवाने अर्थे घामी रूप होय ते आगार(इष्ट) जाणवा. तिदां अपवाद पदे द्रव्य, क्षेत्र, काल अने ज्ञावादिके विचारतां मूलगुण पञ्चस्काणने विषे अन्नत्यणादिक चार आगार जाणवा. अने उत्तर गुण पञ्चस्काणने विषे यथोक्त रीते आग-

चचस्काणने विपे आठ आगार जाणवा. (चउत्थि के०) चोधज्जत्ते एट्ठे उपवासना पञ्चस्काणने विपे (पण के०) पांच आगार, (प्पाणे के०) पाणस्सना पञ्चस्काणने विपे (छ के०) छ आगार जाणवा ॥ १६ ॥

चउ चरिमे चउज्जिग्गहि, पण पावरणे नवठ निवीए ॥ आगारस्सित्तविवेग, मुत्तु दध्विगइ-नियमिठ ॥ १७ ॥

अर्थ—(चरिमे के०) दिवसचरिमना पञ्चस्काणने विपे (चउ के०) चार आगार जाणवा, (अज्जिग्गहि के०) अज्जिग्गहना पञ्चस्काणने विपे (चउ के०) चार आगार जाणवा. (पावरणे के०) प्रावरण एट्ठे वस्स मूकवाना पञ्चस्काणने विपे (पण के०) पांच आगार जाणवा, (नवठ निवीए के०) निवीना पञ्चस्काणने विपे नव आगार पण द्दोय अने आठ आगार पण द्दोय, तिद्दां जे पिंड अने उच्च रूप वेहु विगइत्तु पञ्चस्काण करे तेहने नव

पञ्चरत्नाण ज्ञाप्य श्वर्घसहित. २४१^c

सहस्रांगारेणं, श्रीजे (पष्ठ के०) पष्ठत्रका-
खेणं, चौथो (दिसय के०) दिसामोहेणं, पां-
चमां (साहु के०) साहुवयणेणं, ठठो (सब
के०) सबसमाहिवत्तियागारेणं ए (ठ के०)
ठ आगार ते (पोरिसि के०) पोरिसीना पञ्च-
रत्नाणने विपे जाणवा. तेमज (सष्टुपोरिसि के०)
साष्टुपोरिसीना पञ्चरत्नाणने विपे पण एहिज
ठ आगार जाणवा. तथा थसी एज पोरिसीना
ठ आगारने एक (महत्तरा के०) महत्तरा-
गारेणं ए आगारे करी (स के०) सहित क-
रीये तेवारे (सत्त के०) सात आगार थाय.
ते (पुरिमह के०) पुरिमह तथा श्ववहना प-
ञ्चरत्नाणने विपे जाणवा ॥ २० ॥

द्वे एकासणा तथा एकलठाणाना आगारं
कहे ठे.

अन्न सहस्रागासिय, आउंटण गुरुथ पारि
मह सध ॥ एम विथासणि थंठ, सग ज्ञाठाने
आउंट विणा ॥ १९ ॥

के०) सबसमाहिवत्तियागारेणं, ए (पंच
के०) पांच आगार (खवणे के०) उपवा-

सना पञ्चस्काणने विपे जाणवा. तथा एमां.
अचिन्त पाणी पीवे माटे (पाणि के०) पाण-

सना पञ्चस्काणने विपे खेवेण वा, अखेवेण
वा, अष्टेण वा, बहुखेवेण वा, ससिन्नेण वा, अ-

सिन्नेणवा, ए (खेवाई के०) खेपादिक (ठ के०) ठं
आगार जाणवा, तथा एक (अन्न के०) अन्न-

स्थणानेगेणं, बीजो (सह के०) सहस्तागारेणं,
त्रीजो (मह के०) महत्तरागारेणं, चोथो (सब

के०) सब समाहिवत्तियागारेणं ए (चउ के०)
चार आगार ते (चरिम के०) दिवस चरि-

सना पञ्चस्काणने विपे तथा (अंगुछाई जिग्ग-
ई के०) अंगुछमुठिसहियादिक अजिमहना

स्काणने विपे जाणवा ॥ २१ ॥

१३	अभिग्रह संकेत.	४	अक्ष०, सह०, मह०, संख० ॥
१४	दिवसचरिमं.	४	" " " "
१५	भवचरिमं.	४	" " " "
१६	देशावगातिक.	४	" " " "
१७	समकितना.	६	दिसाया०, गणा०, बला०, देवा०, गुरुनि., विधि० ॥

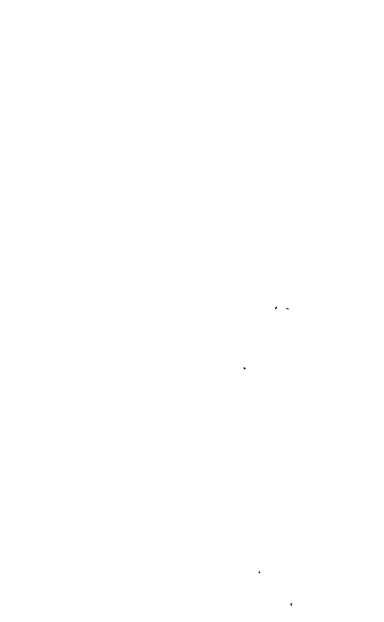
इहां उक्तविवेकेण ए जे आगार ठे, ते आगार पिंडविगई आश्रयी ठे, ते पिंड विगय जणाववा माटे विगयना जेद कही देखाडे ठे. परंतु विगयना जेदो कहेवानुं द्वार तो आगल आश्रये हाख अहीपां तो मात्र पिंड विगय ल-खाववाने निमित्तेज कहे ठे.

उद्ध महु मज्ज तिद्धं, चतुरो दवविगई च-
उर पिन्दवा ॥ घय गुल दहियं पिसियं, मस्त-
ण पक्कन्न दो पिन्ना ॥ ३३ ॥

अर्थ-एक (उद्ध के०) उग्घ, बीजो
महुं के०) मधु प्रीजो (मज्जा के०) मय
टले मंदिरां अने चोथो (तिद्धं के०) तेस ए
चतुरो के०) चार (दवविगई के०) उव्य
गय ठे. ए चार ते दीपुं विगय होय, रस रूप









पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित. २५७

उपद्रवोना कारणे अन्यस्थानके जइ जमतां
पण पञ्चस्काण जंग न धाय ॥ २५ ॥

... आउंटाण-भंगाणं, गुरु पाहुणसाहु गुरुअ-
नुष्ठाणं ॥ पस्तिवण विहि-महिण, जइण पाव-
रण कनिपट्टो ॥ २६ ॥

... अर्थ-नवमो (अंगणं के०) पण प्रमुख
अंग तेनुं (आउंटाण के०) आकुंचन एटले
संकोचुं तथा पसारुं ते अणखमते करुं पके,
एटला माटे एने आउंटाणपसारेणं आगार क-
होये, तेथी जमतां धकां कांडक पोतानां आ-
सनादिक चलायमान धाय, तो पञ्चस्काण
जंग न धाय.

दशमो (गुरुके०) पोताना गुरुआचार्यादि
आवे अथवा कोइ महोटो (पाहुणसाहु के०)
प्राहुणो साधु आवे थके जमतां उठुं पडे तो
(गुरुअनुष्ठाणं के०) गुरुअनुष्ठाणं आगार
धाय, एटले ते आवेला आचार्यादिक गुरुनां
विनयादिक करवा माटे अभ्युत्थानादिक साच

२६० पचस्काण जाग्य श्यमसहित.

चाटुवो प्रमुख होय ते (खेव के०) खेवाप्रे-
वेणो थागार जाणवो. एटले जोजननुं जाजन
श्रथवा चाटुवा प्रमुख होय ते अकटपनी
एवा विगय श्यने शाक प्रमुख श्रद्धादिके स-
हया होय, पत्री ते कडवी प्रमुखने खुंतीने श-
लेप कीवां होय, नो पण कांडक विगयादिके
श्रवयवना सझावे सहित वे; तेवा जाजने
करी थायंत्रिखादिके पचस्काणवाखाने जमतां-
लेतां पचस्काण जंग थाय नही.

चौदमो गिहृन्नमंसठेणं एटले जक्तदायक
गृहस्थसंबंधि विगयादिके वधारादिके (संसठ
के०) संमृष्ट एटले मिश्र कीधुं एवुं (मुच्च के०)
शाकादिके करंवादिके तथा (मंमाई के०)
सांकादिके ते लगारंके हाथे गोळ प्रमुखे चोप-
का कीधा होय, तेने गृहस्थसंमृष्ट कहीये, ते
निविना पचस्काणे लेवा कटपे तथा थायंत्रि-
खमां पण किंचिन्मात्र तैलादिके म्लिग्ध हाथे
लगामेला एवा संमकादिके होय ते पण यतिने

२६० पञ्चस्काण जाण्य अर्थसहित.

चाटुयो प्रमुख होय ते (खेव के०) खेवाखे-
वेणं आगार जाणवो. एटले जोजननुं जातन
अथवा चाटुया प्रमुख होय ते अकट्पनीव
एवा विगय अने शाक प्रमुख अन्नादिके ख-
ढ्या होय, पत्री ते कडवी प्रमुखने सुंवीने अ-
खेप कीवां होय, तो पण कांडक विगयादिक
अवयवना सद्भावे सहित ठे; तेया जातने
करी आयंविळादिक पञ्चस्काणवाखाने जमतां-
लेतां पञ्चस्काण जंग थाय नही.

चौदमो गिह्वसंसंछेणं एटले जक्तदायक
गृहस्थसंबंधि विगयादिके वधारादिके (संसठ
के०) संसृष्ट एटले मिश्र कीधुं एवुं (रुच्च के०)
शाकादिक करंवादिक तथा (मंमाई के०)
मांसादिक ते लगारेक हाथे गोळ प्रमुखे चोप-
ना कीधा होय, तेने गृहस्थसंसृष्ट कहीये, ते
निविना पञ्चस्काणे लेवा कट्टे तथा आयंवि-
लमां पण किंचिन्मात्र तैलादिके म्लिग्ध हाथे
लगामेला एवा मंरुकादिक होय ते पण यतिने

२६२ पञ्चस्काणं ज्ञाप्य अर्थसहितं

लीहिं के०) अंगुलीयें करीने (मणों के०
लगारेक एटले एं जाव जे अंगुलिये घृत
दिक चोपडीने मांन प्रमुख करे तेने पर
चमस्किणं कहीयें. ते सर्वथा रूक्ष एवं
मंडकादिक होय तेने लगारेक स्नेहवंत
कुमारता उपजाववाने अर्थे लहचूड़ प्रमुख
अंगुलीये करी अक्षित कीधुं होय ते नीवि प
चस्काणमां लेतां पचस्काण जंग न थाय, परं
घृतादिकनी धाराये करी अक्षित करे, तो ले
कल्पे नहीं. ए सोल आगार अशन आर्थ
कहा ॥ २७ ॥

हवे पाणस्सना ठ आगारनो अर्थ कहे ठे.

लेवामं आयामा-इ इत्थर सोवीरमह-मुसि
एजलं ॥ धोत्थण बहुल ससिठं, उस्सेइम इत्थर
सिठविणा ॥२७॥ दारं ॥४॥

अर्थ—प्रथम (लेवामं के०) लेपकृत पाणी
ते कोने कहीये ? के (आयामाइ के०) आचा-
म्लादि-उंसामण आदिशब्द थकी थांबली त-

था झाङ्गुं पाणी पण जाणवुं. एटला माटे ए
आगारुं नाम खेवेणवा कह्ये.

धीजो (इधर के०) इतर एटले पूर्वोक्त
खेप धकी उलटुं अखेपकृत पाणी खेवुं, ते माटे
ए आगारुं नाम अखेवेणं वा जाणवुं. ते (सो-
वीरं के०) सौवीर-कांजी धोयण आदिशब्दधी
गडूल जरवाणी प्रमुख जाणवुं.

ग्रीजो (अछं के०) अछ ते निर्मल पाणी
(उसिणजलं के०) ऊण पाणी एटले त्रिदंडो-
त्कालिक ऊण जल अथवा धीजुं पण निर्मल
पाणी नितर्युं फलादिकनुं धोयण जाणवुं, एटला
माटे अछेणवा नाम कह्ये.

चोथो (धोयण के०) चोखा प्रमुखना
धोयण प्रमुखनुं पाणी तेने (बहुल के०) बहुखेप
कह्ये एटला माटे एनुं बहुखेवेणवा एवुं नाम
वे. ए तंडुलधोवनादिक गंडुल पाणी जाणवुं.

पांचमो (ससिद्धं के०) सीथ सहित पाणी
ते (उस्तेइम के०) आटायी खरमया हाथनुं

शर्शं पञ्चस्काणं ज्ञाप्यं अर्थसहितं?

खीहिं के०) अंगुलीयें करीने (मणों के०)
लगारेक एटले एं जाव जे अंगुलिये घृता-
दिक चोपडीने मांन प्रमुख करे तेने पशु-
चमस्क्रिएणं कहीये. ते सर्वथा रुद्ध एवं
मंडकादिक होय तेने लगारेक स्नेहवंत सु-
शुमारता उपजाववाने अर्थे लहचूइ प्रमुख
अंगुलीये करी अक्षित कीधुं होय ते नीवि प-
श्चस्काणमां लेतां पश्चस्काण जंग न थाय, परंतु
घृतादिकनी धाराये करी अक्षित करे, तो लेवुं
कट्टे नहीं. ए सोल आगार अशन आशी
कदा ॥ २७ ॥

हवे पाणस्सना न आगारनो अर्थ कहे वे.

खेवामं आयामा-इ इअर मोवीग्मम-मुसि-
णजसुं ॥ धोअण बहुस ममिउं, उस्मेइम इअर
मिअविणा ॥२८॥ दां ॥१॥

अर्थ-प्रथम (खेवामं के०) लेपकृत पाणी
ते कोने कहीये ? के (आयामाइ के०) आचा-
म्यादि-उत्सामण आदिशब्द यकी आंशुली त-

था डाहनुं पाणी पण जाणवुं. एटसा माटे ए
आगारनुं नाम खेवेणवा कहीये.

धीजो (इधर के०) इत्तर एटले पूर्वोक्त
खेप थकी उलटुं अखेपकृत पाणी खेवुं, ते माटे
ए आगारनुं नाम अखेवेणं वा जाणवुं. ते (सो-
वीरं के०) सोवीर-कांजी धोयण आदिशब्दधी
गडूस जरवाणी प्रमुख जाणवुं.

प्रीजो (अष्टं के०) अष्ट ते निर्मल पाणी
(उसिणजलं के०) ऊष्ण पाणी एटले त्रिदंडो-
त्काखिक ऊष्ण जल अथवा धीजुं पण निर्मल
पाणी नितर्युं फलादिकनुं धोयण जाणवुं, एटसा
माटे अष्टेणवा नाम कहीये.

चोथो (धोयण के०) चोखा प्रमुखना
धोयण प्रमुखनुं पाणी तेने (बहुल के०) बहुलेप
कहीये एटसा माटे एनुं बहुलेवेणवा एवुं नाम
वे. ए तंडुलधोवनादिक गंडुल पाणी जाणवुं.

पांचमो (ससिष्ठं के०) सोथ सहित पाणी
ते (उस्तेइम के०) धाटाथी खरक्या हाथनुं

शुद्धं पञ्चस्काणं ज्ञाप्य अर्थसहितं

लीहिं के०) अंगुलीयें करीने (मणा के०)
लगारेक एटले एं जाव जे अंगुलिये घृता-
दिक चोपडीने मांन प्रमुख करे तेने पशु-
चमस्त्रिणं कहिये. ते सर्वथा रूक्ष एंवा
मंडकादिक होय तेने लगारेक स्नेहवंत सु-
कुमारता उपजाववाने अर्थे लहचूड़ प्रमुख
अंगुलीये करी अक्षित कीधुं होय ते नीवि प-
ञ्चस्काणमां लेतां पञ्चस्काण जंग न थाय, परंतु
घृतादिकनी धाराये करी अक्षित करे, तो लेवुं
कट्टे नहीं. ए सोल आगार अशन आश्री
कहा ॥ १७ ॥

हवे पाणस्सना ठ आगारनो अर्थ कहें ठे.

लेवामं आयामा-इ इत्थर सोवीरमह-सुसि-
जलं ॥ धोत्थण बहुल ससिठं, उस्सेइम इत्थर
संठविणा ॥१७॥ दारं ॥४॥

अर्थ-प्रथम (लेवामं के०) लेपकृत पाणी
ते कोने कहिये ? के (आयामाइ के०) आचा-
म्लादि-उंसामण आदिशब्द थकी आंवली त-

२६४ पञ्चरूपाण्यज्ञाप्य अर्थसहित.

धोयण एटले उत्सेदिम एवुं पिष्टजलनुं नामठे ए-
टला माटे ससित्थेण वा एवुं ए आगारनुं नामठे.
ठठो ए पूर्वोक्त पांचमा ससित्थेण वा ए
आगारथी (इत्तर के०) इतर ते आटावाला
हाथनुं धोयण तेने वस्त्रादिके करी गढ्युं हांय,
तेथी ते (सिद्धविणा के०) सीथ विनानुं जा-
णवुं, एटले अन्नादिक आटाना दाणाना स्वाद
विनानुं थाय, एटला माटे तेनुं नाम असित्थेण
वा कहेवाय. ए ७ आगार पाणीना कखा. तेनी
साथे पूर्वे कहेला सोल आगार मेलवीये, तेवारे
सर्व मलो यावीश आगारोनी संख्या थाय ॥२७॥

अहीं प्रत्येक आगारे वा शब्द मूकेसो
ठे ते एक एकथी बीजा बीजामां विशेष देसा-
टवाने माटे ठे, एटले लेपथी अलेप विशेष,
असेपथी अन्न विशेष, अष्टथी बहुलेप विशेष,
चट्टलेपथी मसिष्ठ विशेष, ससित्थ्यथी असिष्ठ वि-
शेष जाणवो, परंतु लेपादिकनुं पाणी खीये, तां
पण उपवासादिकनो जंग थाय नही. इति

जावः ॥ ए प्रकारे अपुनरुक्त एटखे फरी न
 उच्चरीये एवा चावीश आगारोना अर्थनुं व्या-
 ख्यान खेशधी देखाडयुं. ए आगारोना अर्थनुं
 चोर्युं छार पूर्ण थयुं. उत्तर बोड चालीश थया ॥
 हवे दश विगइना स्वरूपनुं पांचमुं छार कहे ठे.

एण चल चल चल डु डुविह, ठ जफ
 डुठाइ विगइ इगवीसं ॥ ति डु ति चलविह
 अजका, चल महुमाइ विगइ वार ॥ ३५ ॥

अर्थ-जे इंद्रियादिकाने पुष्ट करे, मन,
 वचन अने काषाना योगने अग्रशक्त विकार
 उपजावे, ते विगइ कहीये, ते विगइ दश जेदे
 ठे. तेमांथी चार विगइ तो साधु अने धायक
 वेहुने अजक्षयज ठे. एटखे जहाण करवा योग्य
 नथी, अने ठ जक्षय विगइ साधु अने धायक
 वेहुने जक्षय करवा योग्य ठे. माटे एने जक्षय
 विगइ कहीये, तेनाउत्तरजेद एकवीश पाय ते
 फहे ठे.

प्रथम डुध विगइ (एण को०) पांच जेदे

२६६ पञ्चखाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

ठे, वीजी दही विगइ (चउ के०) चार जेदे
ठे; श्रीजी घृतविगइ (चउ के०) चार जेदे
ठे; चौथी तेल विगइ (चउ के०) चार जेदे
ठे, पांचमी गोलविगइ (डु के०) वे जेदे ठे,
ठंठी पक्वान्नविगइ (डुविह के०) द्विविध ए-
टले वे जेदे ठे, ए (डुद्धाइ के०) डुग्धादिक
(ठ के०) ठ (ज्ञरक के०) ज्ञक्षण करवा योग्य
(विगइ के०) विगइ ठे, तेना सर्व मली उत्त-
रजेद (इगवीसं के०) एकवीश थाय ठे.

हवे चार अज्ञक्ष्य विगइना उत्तर जेद
कहे ठे. प्रथम मधु विगइ (ति के०) त्रण जेदे
ठे, वीजी मदिरा विगइ (डु के०) वे जेदे ठे,
श्रीजी मांस विगइ (ति के०) त्रण जेदे ठे,
चौथी माखण विगइ (चउविह के०) चार
जेदे ठे. ए (महुमाई के०) मधु आदिक (चउ
के०) चार (अज्ञरका के०) अज्ञक्ष्य (विगइ
के०) विगइ ठे, तेना सर्व मली उत्तर जेद
(चार के०) चार थाय ते सर्व नामपूर्वक आ-

सस कहेसे ॥ २९ ॥

हवे प्रथम ठ जस्य विगइना एकवीस
जेद व्यक्तपणे कहे ठे.

खीर घय दहि अ तिल्लं, गुरु पक्कनं ठ जसक
विगईलं ॥ गो गहिती उट्टि अय एलगाण पण
डव अह चजो ॥ ३० ॥

अर्थ-प्रथम ठ जस्य विगयनां नाम कहे
ठे. एक (खीर के०) डुध, घीजो (घय के०)
धृत, प्रीजो (दहि के०) दधि-दर्ही (अ के०)
बली घोयो (तिल्लं के०) तैल, पांचमो (गुरु
के०) गोल, ठठो (पक्कनं के०) पक्वान्न, ए
(ठ के०) ठ (जसक विगईलं के०) जस्य-
विगय जाणवा. पटखे ए ठ विगइ जे ठे, ते
साधु तथा श्रावकने जक्षण करवा योग्य ठे,
माटे एने जस्य विगय कखा. हवे एठ जस्य
विगयना उत्तर जेदनां नाम कहे ठे.

तिहां प्रथम हूधविगयनुं नाम कखुं ठे,
माटे हूधना उत्तर जेद कही देखामे ठे

२६० पञ्चरूपाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

(गो के०) गायतुं दूध, वीजुं (महिसी के०)
जेपनुं दूध, त्रीजुं (उट्टि के०) उंटनीनुं दूध,
चोथुं (अय के०) अजा एटले ठालीनुं दूध,
पांचमुं (एलगाण के०) एरुका ते गाडरीनुं
दूध ए (पण के०) पांच जातिनां (उट्ट
के०) दूध ते सर्व विगई जाणवां, अने शेष
मनुष्यणी तथा बीजा पशुआदिकनां जे दुध
थाय ठे ते विगइमां गणाय नही. (अह के०)
अथ एटले हवे (चउरो के०) चार जातिनुं
घृत तथा चार जातिनुं दहीं कहे ठे ॥ ३० ॥

घय दहिआ उट्टि विणा, तिल ससिव
अयसि लट्ट तिल्ल चऊ ॥ दवगुमपिंमगुमा दो,
पक्कनं तिल्ल-घय-तल्लियं ॥ ३१ ॥ दारं ॥ ९ ॥

अर्थ-प्रथम (घय के०) घृत जाणवुं, बी-
जी (दहिया के०) दधि जाणवुं, ए वे विगइ-
ना एक (उट्टिविणा के०) उंटनीना विना
वाकी चार चार भेद जाणवा. केम के उंटनी-
नुं दूध जमाय नहीं, माटे ते विना वाकी चार,

पच्यस्वकाण ज्ञाप्य श्यर्घसहित. २६९

एक गापना दर्हीनुं घी, घीजुं नेपना दर्हीनुं
घी, घीजुं ठालीना दर्हीनुं घी, श्यने चोधुं गारु-
रना दर्हीनुं घी ए चार जेद घृतना जाणवा,
तया दर्हीना पण एज चार जेद. एक गायना
दूधनुं दर्ही, घीजुं भेपना दूधनुं दर्ही, घीजुं
ठालीना दूधनुं दर्ही श्यने चोधुं गाडरना
दूधनुं दर्ही, ए चार दर्हीना जेद विगडरूप
जाणवा.

द्वे तेल विगयना चार जेद कहे ठे.
एक (तिल के०) तिलनुं तेल, घीजुं (सरि-
सव के०) सरदावनुं तेल, घीजुं (श्ययसि के०)
थलसीनुं तेल श्यने चोधुं (लट्ट के०) कावरी-
फसुंवा धान्यनुं तेल, ए (तिल के०) तेल
विगडना (चऊ के०) चार जेद विगडयाता
रूपे जाणवा. श्यने घीजा एरंमीयानां फूलां, दि-
टोल, मधुकफल, नाखियेर, खदिर, शिशपादिक
यावत् लक्षणाकादिक सर्व जातिनां तेल ते नी-
वियातां जाणवां.

२७० पञ्चरत्नाण्य भाष्य अर्थसहित.

हवे गोल विगडनां वे जेद कहे ठे. एक (दवगुड के०) डव्यगोल ते ढीसो रात्रनीषो रसरूप गोल जाणवो, धीजो (पिंरुगुडा के०) पिंरु रूप गोल ते काठो विविध जातिने गोल जाणवो, ए (दो के०) वे प्रकारना गोल जाणवा.

हवे (पकान्न के०) पकान्न विगडनां वे जेद कहे ठे, तेमां एक तो पूर्वे जे चार जातिनां तेल कहां ठे, तेमां तड्युं होय तेने (तिछतलियं के०) तेलमां तलेखुं पकान्न कहीये, बीजुं पूर्वे जे चार जातिनां घृत कहां ठे, तेमां तड्युं होय तेने (घयतलियं के०) घृतमां तलेखुं पकान्न कहीये. तलियं शब्द वे स्थानके जोरवो. ए रीते दूधनां पांच, घृतनां चार, इर्हीनां चार, तेलनां चार, गोलनां वे अने पकान्ननां वे मली एकवीश जेद जक्ष्य विगडना कहां. ए विगडना नामनुं पांचमुं छार पूर्ण अमुं. उत्तर वोस पचास थया ॥

पचंस्काण जाप्य अर्थसहित. २७१

हवे ष ऋक्ष्य विगयना निवीयाता त्रीश करांय

ठे तेना जेदोनुं ठंहुं छार कहे ठे.

पयसामि खीर पेया, -बलेहि उंछट्टि उंछ-
विगइगया ॥ दसक बहु अल्प तंडुल, तच्चुन्नंविन्नं-
सहिथ्य उंछे ॥ ३३ ॥

अर्थ-प्रथम दूधना पांच निवियाता चाये
ते कहे ठे. एक (दसक के०) जाख अने टो-
परादिक नाखीने दूध रांघ्युं होय तेने (पयसामि
के०) पयसामी (चासुदी) कहिये, बीजुं (घट्टतं-
दुल के०) घणा चोखा नांखीने दूध रांघ्युं होय
तेने (खीर के०) खीर कहिये, त्रीजुं (अल्पतंडु-
ल के०) अल्प तंडुल पटखे घोमा चोखा नांखीने
दूध रांघ्युं होय तेने (पेया के०) पेया (दुधपाक)
कहिये, चोद्युं (तच्चुल्ल के०) ते चोखाना चूर्ण करी
सहित पटखे ते चोखानो आटो सोक जापाये
फूकराणुं कहे ठे, ते नांखीने, दूध पचाव्युं होय,
रांघ्युं होय तेने (अथबलेहि के०) अथबलेहिका
कहिये, पांचमुं (अंविन्नसहिथ्य के०) खाटा

२१४ पञ्चरुकाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

ज्ञापाये कहे ठे, तेने (करंब के०) करंबो कही
ये, वीजुं खांड नांखीने हाथथी मथन करेलुं दहीं
तथा खांम्युक्त मथेलुं (ठणी काढेलुं दहीं) तेने
(सिहरिणी के०) शिखरिणी कहीये, त्रीजुं लूणना
कण नांखीने मथेलुं वस्त्रे अणगल्युं जे दहीं, ते
(सखवणदहि के०) लवणसहित दधि कही
ये, चोथुं दुग्गाथी ठाणेलुं, मथेलुं दहीं तेने
(घोल के०) घोळेलुं दहीं कहीये, पांचमुं दहींना
घोलयुक्त बटक(वमां) करवां ते कांजीवमां, दहीं
वमां तथा दहीं ठाणीने तपावे, पठी मांहे वमां
नांखे, तेने (घोलवमां के०) घोलवमां कहीये.
इहां विवेकीने गटयुं विशेष के जिहां विदस-
युक्त करवुं पके, तिहां दहीं तथा ठास जे व-
डामांहे नांखवी होय तेने सारी रीते उरण
करी नांखीये तेवारे श्रावकने नदण करवा योग्य
थाय, अन्यथा घोलवटां यात्रीश अन्नदयमां
गणाय ते नदण करवा योग्य नवी
अच्छपनीय जाणवां ॥ ३३ ॥

पञ्चस्काण जाप्य अर्थसहित. २४५

इवे तेख तथा गोख विगइना पांच पांच
निवीपाता कहे ठे.


तिलकूटी निप्रंजण, पक्कतिल पक्कसहि-
तरिय तिलमली ॥ सकर गुलवाणप पा-य खंम
अधकदिय झकुसो ॥ ३॥ ॥

अर्थ-प्रथम (तिलकूटी के०) तिल तथा
गोख कूटीने खांडीने एकठां करिये, ते तिलबट
कहीये, घीजुं तदिया पक्कवाज्जथी उतरखुं, दाजेखुं-
पखेखुं तेख एटखे पक्कवाज्जनुं तखण जाणवुं,
अथवा केरी प्रमुखादिकना सरसीयादिक तेख
ते (निप्रंजण के०) निप्रंजण एटखे निर्जन
जाणवुं, घीजुं सर्व औषधवाळां तेख एटखे खा-
हादिक उव्यधी पकावेळां तेखने (पक्कतिल
के०) औषधपक्व तेल कहिये, घोखुं तेखमांहे
नारायणादिक औषधी पचाव्या पठी औषध
उपर तरी वळे ते (पक्कसहितरिय के०)
पक्कौषधितरित तेल एटखे पक्कौषधी

२७६ पञ्चस्काण जाण्य अर्थसहित.

वखेली तरि कहीये. पांचमुं (तिलमखी के०)
तेखनी मखी एटले तेखनो मख-कीटी जाणवी-
ए पांच नीवियाता तेखनां जाणवां, एना पण
जेदांतरे घणा जेदो थाय.

हवे गोलना नीवियाता कहे ठे. एक (स-
कर के०) साकर-मिथ्री, बीजो (गुलवाण्य
के०) गोलवाणी तथा रांधेलुं गलमाणुं अखा-
त्रीजे कराय ठे ते देश प्रसिद्ध ठे, बीजो (पा-
य के०) गोलनी पांति (चासणी) ते पाक-
गुरु जेणे करी खाजादिक लेपीये ठीये, एने मा-
लवादिक देशने विषे काकवपांति एम जापाये
कहे ठे, चोथो (खंरु के०) खांडनी सर्वजाति,
पाचमो (अथकढिय इस्कुरसो के०) अर्धो
कढेलो इच्छु एटले सेलडी तेनो रस ए पांच
जेद नीवियाता गोलना जाणवा. एना पण जे-
दांतर घणा थाय ठे ॥ ३४ ॥

 कडाविगइना पांच नीवियाता कहे ठे.
पूरियतवपूथ्या विय, पूथ्य तनेह तुरिय

घाणार्ई ॥ गुल्लहाणी जल्लप्पसि, य पंचमो
शुक्तिरय-पुल्ल ॥ ३५ ॥

अर्थ-(पूरिअतवपूआ के०) पूरवो ए-
टले हांभयो ठे सर्व तावन्नो जेणे एवा पूडळा
उपर (विथपूथ के०) वीजो पुडलो तखी का-
ढीये, ते वीजो पूरन्नो नीवीयातो जाणवो, ए-
टले घृतादिक पूरित एवो जे तवो तेने विपे
एक पूरे करी पूर्यो समस्त तवो तेहमां एक
वार तखी, वखी तेहिज पूपिकादिक पर्पटका-
दिके अंपूरित छेह-तेख एवा तवामां वीजी
वार तथा व्रीजी वार छेपवीने तखी काढीये जे
पक्वान ते निवीयातुं जाणवुं.

वीजुं (तन्नेह के०) तेथी अन्य एटले अण
घाण तखी काढया पठी उपरांत वीजुं घृत छे-
पवुं नथी एवुं जे तवामांहेखुं मूखयुं घृत एटले
अण घाणनां तखणना घृत मांहे तख्या जे(तुरिय-
घाणार्ई के०)घोया घाणवा आदिक ते सर्व वीजुं
नीवीयातुं जाणवुं, तथा व्रीजुं (-गुल्लहाणी के०)

१९७ पञ्चस्कान्ते ज्ञाप्ये अर्थसंहितं.

गोखंधाणी करवी, ते त्रीजुं निवीयातुं जाणवुं.
चोथुं सुकुमारिकादिक काढयां पठी एटले
पक्वान्न तंलो काढया पठी उद्धंत (वधेलुं)
जे घृतादिक तेणे करी खरकेलां जे तवी
तेने विषे पाणी साथे रांधी एवीं जे खांप-
सी, गहूनुं उरण गोखनुं पाणी घृतादिक जेखीने
सीजवे ठे, एने मरुदेशे प्रसिद्धपणे खापसी तथा
लहंगटुं कहे ठे ते (जखलपसिय के०) जख
खांपसी निवीयातुं जाणवुं. एटले तांबडोनी
चीगट टाखवा सारुं मांहे खोट नांखी पाणी
साथे खापसी करीये ते जाणवी. (पंचमो के०)
पांचमुं (पुत्तिकयपूज के०) पोतकृत पूंमत्तो
ते घृत तेखे खरडेला तवाने वीषे गुडा-
दिकनुं पोतुं आपी गड्या पुमा करे ठे,
एटले पक्वान्न तड्या पठी खरडया तावंगां मांहे
गोळादिकनुं पोतुं देशेने पुडलो सीजवीये ते
निवीयातुं जाणवुं ॥ ए ठ न्हव विगयना त्रीश
निवीयाता कल्या.

पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित. २७५

जिह्वां घीश्चने तेलमां पाणीनो ज्ञाग थावे
ते नीविपाता तद्व्या चणादि सर्व जाणवा, अने
जे कम्हाइमांहेथी घी तथा तेल उपर फरी वखे
नही, चिलगिलाट न थाय एवं तळेशुं होय,
ते पण विगयातुं नही कहेवाय. इत्यादिक प-
रंपरागत लेवानो विचार बहु प्रकारे ठे, ते गह
समाचारीगत प्रसंगथो योगादिकमांहे कल्प-
कल्प विज्ञाने लखीये ठेये.

लहचूर्ण, पूषिकादि, पोतकृतपूपक, वेरुमी,
तंदिनकृत करंघ, घोलफूलवधारित पूरण,
वधारिका, पटोरुमी, मथित अगलित तक्रादिक,
'कस्मिन्नपि योगे' कौश पण योगने विषे न
कल्पे अनेरी योग विना निवीर्मा कल्पे.

'लडिगडुं, ठोठरी, वधारिक वमां धारवमां,
साज्यपक्व खीचकी, सेवतिका, वधारित पणकां-
दिक, उत्तराध्ययन योगने विषे आचारांग म-
ध्यगत सप्तसप्तकाध्ययने विषे घमरोदेशक

२७० पञ्चस्काण जाप्य अर्थसहित.

अनुज्ञा यावत् जगवतीयोगने विषे न कल्पे,
बीजा सर्व योगमध्ये कल्पे.

पुढोगरी अने फुंकरणं, उकलधुं, वाशी
करं, तिलवटी, कुल्लर, निवीयातां विगर
गांठीयाना घारा, दलिया, गुंदविना मगीयादि,
श्रीपधादि मोदक, पेटक खंका, सिता, वरि-
सोलां, वासी गुरुपाक, गुंद एक, बगर तड्यां
कांकरियां, अनुत्काक्षित इच्छुरस, दिनत्रयावधि
प्रसूत गोडुग्ध बलहट्टी, थगाराथी उतारी
श्याज्यादि मिश्रित पाठला दिवसनी पचा-
वेली तिलवटी, पर्पटीकादि, गुडादिके मिश्रित
न करेली ते दिवसे करेल तिलवटी, इत्यादिक
नीवीयातां श्रीथावड्यक, दशवेकाक्षिक, उत्तरा-
ध्ययनादि सर्व योगने विषे प्रायः कल्पे. एषो
विचार प्रसंगथी जाणवा मां संख्यो वे ॥३१॥
हवे गिहृष्टसंसंछणं ए थागारवडे नीवीनां
पञ्चस्काणमांद् जे नीवीयातां साधुने कल्पे,
ते संसृष्ट इत्य कहीये, ते संसृष्ट इत्य
जाणवाने कहे वे.

इंद्र दही चउरंगुल, दवगुम घय तिह
एग जत्तुवरि ॥ विंगुल मक्काणं, अक्षमलयं
च संसठं ॥ ३६ ॥

अर्थ—(इंद्र के०) इग्ध अने (दही के०)
दधि मांदे कूर प्रमुख नाखीये एटसे दूध दही
मिधित कुरादिरु होय, ते जो दूध तथा दही
कुरथी (चउरंगुल के०) चार थंगुल उपर चमे
तेने संसूष्ट इव्य कहीये, ते नीवियातुं नीवीमां
कल्पे एटजे ज्ञात, रोटखी उपरदूध, दही, चार
थंगुल प्रमाण उंचुं चढचुं होय, तो नीवीप्रमुख
मांदे साधुने कल्पे अने चार थंगुलथी अधिक
सांच आदिक थंगुलना प्रांजथी जेवारे उंचुं
चमे, तेवारे ते विगइ जाणवुं, माटे ते न कल्पे.

अने (दवगुम के०) इव्यगोल एटसे ढीओ
नरम गोल अने (घय के०) घृत (तिह के०)
तेह ए घणे ज्यां सुधी (जत्तुवरि के०) जक्त
जे ज्ञात अथवा रोटखी ते उपरे (एग के०)
एक थंगुल प्रमाण उंचां चढ्यां होय त्यां सुधी

१८१ पंचस्काण जाप्य अर्थसहित.

संसृष्ट द्रव्य कहेवाय, एटले नीवियातुं कहे-
वाय, ते लेवुं कट्टे अने बीजा अंगुलथी प्रारं-
जीने उंचा चमेलीं देखाय, तेवारे विकृतं द्रव्य
एटले विंगय द्रव्य जाणवां, ते लेवां क-
ट्टे न्हो.

(पिंगुल के०) पिंगुल एटले कांठा
गोल साथे (मरुकाणं के०) मसल्युं जे चू-
रमुं प्रमुख तेमांहे (अदामलयं के०) आर्द्रा-
म्लक एटले शण पीळुना महोर ते समान न-
हानां कणीयाना जेवा प्रमाणवाला एवा गोखना
बहु खंर रहे, तो पण तेने (च के०) वखी
(संसृष्टं के०) संसृष्ट द्रव्य कहिये. ते नीवी-
यातामांहे लेवा कट्टे परंतु एथी महोटा खंड
गोखना रहे तो ते विकृतिगत जाणवा, ते
कट्टे न्हो ॥ ३६ ॥

इवे वखी एहिज नीवियातानुं स्वरूप दर्शाववा
कांइक विशेष कहे ठे.

दधद्या विंगइ विंगइ—गयं पुणो तेण तं

पंचंस्काण जाव्य अर्थसहित. २०३

हयं दधं ॥ उद्धरिण तत्तमिय, उक्किठ-दधं
इयं चने ॥ ३७ ॥

अर्थ—(दध के०) उद्धरिण जे कलम शाखी-
चोखा प्रमुख तेणे (हया के०) हणी निर्वाय
करी एवी जे क्षीरादिक (विगड के०) विगड
तया कणिकादिके हणी एवी जे घृतादिक वि-
गड तेने (विगडगयं के०) विकृतिगत एटले
नीवियांतुं कहीये. (तेण के०) ते कारण माटे
(पुणो के०) बली ते संडुलादिक हण्यु एवुं
जे विकृतिगत (तं के०) तेने (हयं दधं के०)
हते उद्धरिण कहीये. तथा सूखनी तावममादेधी
(उद्धरिण के०) उद्धर्या पठी एटले सूखडी
काहीडी लीवा पठी उगर्थु जे घृत (तत् के०)
ते टांहांसुं धया पठी (तम्मिय के०) तेमां छोट
नांखीने हलाविये ते (उक्किठदधं के०) उद्धरिण
उद्धर्य कहेयाय एटले विगड जाणवुं (इमं
चंद्रे के०) एम अनैरा आचार्ये कहे ठे. इति
गांधार्थः ॥ ३७ ॥

इहां जावार्थ ए ठे जे अन्न प्रमुख ड्रव्ये विगइना पुद्गल हएया, तेवारे विगयनो स्वाद फरी गयो, तेथी ते नीवीयातुं कहेवाय. परंतु विगइ न कहेवाय, एटला माटे ते नीवीना पञ्चरक्षाण वाळाने लेवी कल्पे.

अने मुकुमारिकादिक सुखडीने ताव्रन्नामां-
हेवी काळ्या पठी उगयुं जे घृतादिक तेने
धिपे चूला उपर ठते अग्निसंयोगथी तपे थके
तेमांहे क्षेपव्युं जे कणिकादिक दल प्रमुख तेने
उत्कृष्ट ड्रव्य कहीये, ते विकृतिगत जाणवुं. ते
केम ? चूरिम पुर्थे कमाह विगइ थई जस
कणिका कीधी ते ऊण घृत गोस्र परस्परे ड्रव्य
हत अइने पठी नेमां कणिका क्षेप करी मोदक
वांध्या एवुं जे चुरमादिक ते विकृतिगत जाणवुं,
पण विगय समजवी नहि. एनुं नाम उत्कृष्ट
ड्रव्य जाणवुं. एम केटलाएक आचार्य कहे ठे.
नामांतरे गीनार्थान्निप्राये नां एम के जो पु-
माथार्थी उतर्या पठी शोन थया केहे

जे फणिकादिक क्षेपवीये, ते तथाविध पाका-
 भावयो विकृतिगत कहीये, अन्यथा परिपक्व
 विशेष घये द्रव्यगत कहीये, पण विगड तथा
 निर्विकृतिक न कहीये, एवुं व्याख्यान प्रवचन-
 सारोदारश्चिना अजिप्रायथी लख्युं ठे, पण
 तिहां एम कसुं ठे, जे पंडितोए जखी परें विचा-
 र्खुं, जे माटे निर्विकृतिक अनेक जेदं ठे ते
 बहुश्रुतनी आचरणा परंपरायी जाणवां ॥३७॥
 हवे केरलीएक वस्तुनां नाम उत्तम द्रव्यकक्षां
 ठे, ते देखामे ठे,

तिस्रसंकुलि वरसोळाई गयणंवाइ दख-
 वाणाई ॥ मोळीतिलाईया, सरसुत्तम दध
 लेवकमा ॥ ३८ ॥

अर्थ—(तिस्र के०) तेलथी नीपनी एवी
 (संकुलि के०) तिस्र सांकळी तथा खारेक,
 टोपरा, सिंगोळा प्रमुख नाहोळाना हारमा तेने
 (वरसोळाई के०) वरसोळां कहीये, अने थां-
 दिशब्दथकी साकर खांडना विकार साकरीया

२०४ पञ्चस्काण भाष्य श्रयंसहित.

इहां जावार्थ ए ठे जे अन्न प्रमुख ड्रव्ये विगइना पुहल हएया, तेवारे विगयनो स्वाद फरी गयो, तेथी ते नीवीयातुं कहेवाय. परंतु विगइ न कहेवाय, एटखा माटे ते नीवीना पञ्चस्काण वाळाने खेवी करये.

अने मुकुमारिकादिक मुखडीने तावन्नामां-
हेधी काढ्या पठी उगयुं जे घृतादिक तेने विपे चूला उपर ठते अग्निसंयोगथी तपे थके तेमांहे क्षेपव्युं जे कणिकादिक दल प्रमुख तेने उत्कृष्ट ड्रव्य कहीये, ते विकृतिगत जाणवुं. ते केम ? चूरिम पूर्वे कमाह विगइ थई जम कणिका कीधी ते जण्ण घृत गोल परस्परे ड्रव्य हत थइने पठी तेमां कणिका क्षेप करी मोदक बांध्या एवुं जे चुरमादिक ते विकृतिगत जाणवुं पण विगय समजवी नहि, एनुं नाम उत्कृष्ट ड्रव्य जाणवुं. एम केटलाएक आचार्य कहे ठे. नामांतरे गीतार्थान्निप्राये तो एम के जो बुद्धाना मांथाथी उतर्या पठी शीत थया केडे

पञ्चरत्नाण ज्ञाप्य अर्थतहित. २७५

जे कणिकादिक क्षेपत्रीये, ते तथाविध पाका-
प्रावधो विकृतिगत कहीये, अन्यथा परिपक्व
विशेष घये इव्यगत कहीये, पण विगड तथा
निर्विकृतिक न कहीये, एवं व्याख्यान प्रवचन-
सारोद्धारवृत्तिना अजिप्रायधी लख्युं ठे, पण
तिहां एम कस्युं ठे, जे पंडितोए ज्ञानी परें विचा-
खुं, जे भाटे निर्विकृतिक अनेक जेदं ठे ते
बहुश्रुतनी आचरणा परंपरायी जाणवां ॥३७॥
हचे केटसीएक वस्तुनां नाम उत्तम इव्य कायां
ठे, ते देखामे ठे,

तिलसंकुलि वरसोळाई, रायणवाइ दम-
वाणई ॥ मोलीतिलाईया, सरसुत्तम दष
खेवकमा ॥ ३८ ॥

अर्थ-(तिल फे०) तेलघी नीयनी एधी
(संकुलि फे०) तिल सांफळी तथा सारेक,
टोपरा, सिंगोम प्रमुख नाहोळाना हारमा तेने
(वरसोळाई फे०) वरसोळां कहीये, अने ध्या-
दिशब्दघकी साकर खांडना बिकार साकरीज

३७६ पञ्चस्काणं ज्ञाप्य अर्थसहितः

पाण्डु, नालिकेर, खांरु, कातली, ग्राक,
सर्वं मेवा प्रमुख, तथा (रायण के०)
रायण (शंवाइ के०) शंवादिक एतच्च
श्याम्रादिक फल सर्व अचित्त कर्षां पाकादिके
नीपजाव्यां मधुकादिकनां, नालिकेरादिकनां,
(दुखवाणाई के०) डाखवाणी प्रमुख, नाखे
वाणी प्रमुख (डोलीतिह्वाइया के०) मोखी (महुमं)
नुं तेल, आदि शब्दथकी नालिकेर, सरशव, प्रमु-
खनुं तेल, एरंरु प्रमुखनुं तेल जाणवुं. अस्को-
नादिक मेवा हलवा प्रमुख ए सर्व (सरसुत्तम
द्व के०) सरस उत्तम ड्रव्य कहीये तथा एने
(खेवकडा के०) लेपकृत पण कहीये. ए नीवी-
मां कल्पनीय जाणवां ॥ ३७ ॥

हवे ए सर्व पदार्थ कारणे खेवां कल्पे, पण
सहजपणे रसशुद्धताये खेवां कल्पे नहीं, ते कहे खे.

विगङ्गया संसृष्टा, उत्तमदवाइ निविगङ्ग
यामि ॥ कारणजायं मुत्तुं, कप्पंति न च्छुत्तुं जं
त्तं ॥ ३८ ॥

अर्थ-एक (विगङ्गया के०) विहृतिगता
 एटले दूध प्रमुख विगङ्गी उत्पन्न थया जे ती-
 बीपाता जे संख्याये श्रीश पूर्वे कद्या ठे ते,
 बीजा (संसृष्टा के०) संसृष्ट द्रव्य जे करंवादिक,
 भगदस, पापनी पिंडादिक, श्रीजा (उत्तम दवाइ
 के०) उत्तम द्रव्यादिक ते तिलसांकली, साकर,
 मेवादिक सरसोत्तम द्रव्य जे पूर्वे कही थाव्या
 ते ए घण प्रकारनी वस्तु ते (निव्विगङ्गयंमि
 के०) नीवीना पञ्चस्काणने विपे कोइ (कारण-
 जायं के०) कारणजातं एटले पुष्टाखंवन विशेष
 प्रयोजनरूप वातादिक कारण (मुत्तुं के०)
 मूकीने, साधुने (मुत्तुं के०) जोगवहुं, खेहुं (न
 के०) नही (कल्पंति के०) कल्पे. जेने जाइ-
 जीव सुधी उ विगयनां पञ्चस्काण होय, किं वा
 तथाविध विशेष तपे उजमाख होय, किंवा
 बैयावच्च करवाने उजमाख होय, ज्ञानादिकनो
 उचमी होय, तेवारे शरीरे ग्खानादिक निमित्ते
 औपधादिक कारणे खेवां कल्पे, अन्यथा कारण

३७७ पञ्चरत्नाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

विना खेवां कल्पे नही. (जं के०) जेमाटे
(बुत्तं के०) कष्टुं ठे, ते आगली गाथापे
कहे ठे. ॥ ३९ ॥

विगडं विगड्जीज, विगड्गयं जो अ
जुंजण साहू ॥ विगडं विगड्सहावा, विगडं वि
गडं बला नेइ ॥ ४० ॥

अर्थ—(विगडं के०) दूध प्रमुख जे वि-
गड ठे ते प्रत्ये अने (विगड्गयं के०) विरुति-
गत जे क्षीरादिक त्रिविध द्रव्य नीचीपाता
फद्या ठे ते प्रत्ये (विगड के०) विगति एटसे
विरुद्धगति ते नरक, निर्यच, कुदेव, कुमाण-
सत्य रूप जे मानी गतियो ठे तेनाथकी (जीर्ण
के०) जीर्ण राग्यतो एटसे घोहीमो अथा
संयम ते गति अने तेनो प्रतिपद्दी जे असांय-
म ते विगति जाणयी, तेथी विरुद्धगतिथकी
घोहितो एवां (जो के०) जे (अ के०) बली
(साहू के०) साधु ते (जुंजण के०) जुंजे
एटसे म्वाय ते साधुने (विगडं के०) विगड

ते (विगइं के०) विगति जे नरकादिकनी
 बिरुद्ध गति तेने विपे (घला के०) बसात्कारे
 एटखे ते सांधु जो के पुर्गतिमां जवाने नथो
 वाठतो तो पण बसात्कारे तेने माठी गति प्रत्ये
 (नेइ के०) पढौंचामे. ते (विगई के०)
 विगइ केदेवी ठे ? तो के (विगइसदावा के०)
 विकृति स्वभाव, एटखे विकार उगजाववानो
 स्वभाव ठे जेने एवी ठे. केम के ए विकृत
 ते श्रवश्य शब्दादिक कामजोगने वधारे एवी
 ठे, माटे कारण विना विगयादिक न सेवां,
 श्रने श्रावकने पण निवी प्रमुखने पञ्चस्काणे
 कोइ महोटा कारण विना तथा विशेष तप
 विना नीवियाता सेवा फट्टपे नहि, एनो वि-
 स्तार श्रीश्रावश्यकनिर्युक्तिनी वृत्तिथी तथा प्र-
 वचनसारोद्धारनी वृत्तिश्रादिक ग्रंथथी जाणवो.
 अर्हो संक्षेप मात्र सख्यो ठे ॥ ४० ॥
 इवे चार श्रनक्ष्य विगय ठे, तेना उत्तर जेद
 फहे ठे.

३९० पञ्चैकाण जाप्य अर्थसहित.

कुत्तिय मद्यिय जामर, महु तिहा कठ पिठ
मज्जा दुहा ॥ जल-थल-खगमंस तिहा, वष-
ध मखण चन अजका ॥४१॥ दारं ॥६॥

अर्थ-तिहां प्रथम मधु विगयना जे
कहे ठे. एक (कुत्तिय के०) कुत्तां-वगतरां जं-
गल मध्ये थाय ठे ते वर्षाकाले विशेष थाय
ठे, तेहनूं मध, वीजुं (मद्यिय के०) माखीलुं
मध, अने त्रीजुं (जामर के०) जमरानुं मध
एवं (तिहा के०) त्रण प्रकारनुं (महु के०)
मधु एटले मध जाणवुं, तथा एक (कठ के०)
काष्ठ ते धाउनी प्रमुख काष्ठयी, महुडादिकयी
नीपन्युं मद्य, वीजुं (पिठ के०) पिठ ते ज्वा-
रप्रमुखना आटादिकयी नीपनी मदिरा ए
(मज्जा के०) मद्य थेटले मदिरा ते (दुहा
के०) वे प्रकारनी जाणवी. हवे मांसना जेव
कहे ठे. एक (जल के०) जलचर जीव जे
मत्स्यादिक तेनुं, वीजुं (थल के०) स्थलचर
जीव जे छिपदचतुष्पदादिक तेनुं, त्रीजुं (खग

पचकरकाण ज्ञाप्य अर्थसहित. २९३

के०) खेचर जीव जे पक्षीआदिक तेनुं, ए
(तिहा के०) त्रिधा एटखे त्रण प्रकारनुं (मंस
के०) मांस जाणवुं, तथा (घयन्न के०) घृत-
वत् एटखे जेम घृत, गाय जेंप गाडरी अने
दाखी ए चार प्रकारे कहुं तेम (मरुकाण के०)
माखण पण एटज चार प्रकारनुं जाणवुं, पण
एटहुं विशेष के जे माखण ठे, ते सर्व (चउ
अन्नरका के०) चारे प्रकारनुं अन्नक्षयज ठे.
अने घृत जे ठे, ते चारे प्रकारनुं ज्ञाप्य विग-
यमां कहुं ठे. जे माटे घोज थइ खटाशे च-
खित रसपणुं पामीये एवी एक मदिरा, पीजुं
नासथी वाहेर नीकळ्युं एवुं मागण, ग्रीजुं जी-
वित शरीरथी असगुं थयुं एवुं मांस, रुधिर ते
पण एमज जाणवुं, तथा चोथुं मधुपुगाथी उप-
न्युं मधु, ए चारे पदार्थांनै त्रिपे अंतरमुहूर्त
मध्ये असांख्याता ये इंद्रिय जीव उपजे, तेमां
मांसपेशीमध्ये तो पक तथा अपक्व तथा
अग्नि उपरे पच्यमान एवा थका पण तेमांहे

१५२ पञ्चस्काणाम् ज्ञानं सर्वमस्ति।

असंख्यं च इंद्रियं तथा सर्वेन्द्रियं तथा निर्गोद-
जां च धर्मतां च पोते पोताभी मेते उपाय-
कदा वे, ते माटे ए चार विषय जे वे, ते स-
र्वथा धर्मरूप तर्जनीय कही वे, ए त्रीश नि-
विगडनु गुरुं हार गुणं चयुं, उत्तर पांच
८० पया ॥ ४१ ॥

एषे पञ्चस्काणना वे ज्ञानानुं मानुं
हार कहे वे.

पञ्चस्काणं वे जेदे व, एक मूलगुणरूप
थने धीनुं उत्तरगुणरूप, तिहां माधुने मूलगुण
ते पांच महाव्रत थने उत्तरगुण ते पिंन्विगु-
ह्यादिक जाणवां, तथा श्रावकने मूलगुण
ते पांच आणव्रत थने उत्तरगुण ते श्रम गुण-
व्रत थने चार शिखाव्रत जाणवां, तिहां सर्व
पञ्चस्काणादिक तेहना ज्ञाना जे रीते थाय, ते
रीते कहे वे.

तेमां सर्व उत्तरगुण पञ्चस्काण थनागता-
दिक दश प्रकारे पूर्वे कहां, थने देशोत्तर गुण

पञ्चरक्षाण ज्ञाप्य अर्थसहित. ३७३

पञ्चरक्षाण सात प्रकारे—ते त्रण गुणवत्त अने चार शिद्दावत्त मली थाय. तथा वली एक इत्वर अने घोजुं यावत्कधिक, ए घे जेदे उत्तर गुण प्रत्याख्यान, तेमां साधुने इत्वरगुण पञ्च-रक्षाण ते कांडक अग्निग्रहादिक जाणवां, अने यावत्कधिक ते पिंरुविशुद्ध्यादिक तथा अग्नि-यंत्रितादिक जे दुर्निष्ठादिके पण अज्ञम होय—जंग न थाय, ते सर्व यावत्कधिक जाणवां; अने श्रावकने तो इत्वर ते चार शिद्दावत्तादिक ठे अने यावत्कधिक त्रण गुणवत्तादिक ठे. ते श्रावक घे जेदे ठे, एक अविरति सम्यग्दृष्टि ते केवल सम्यग्दर्शन युक्त कृष्ण श्रेणिकादि-कनी परे जाणवा, अने बीजा विरति सम्यग्-दृष्टि ते वली घे जेदे एक साग्निग्रही अने बीजा निरग्निग्रही.

ते वली विज्ञज्यमान थका थाठ जेद थाय, ते केयी रीते ? तो के एक दुविध त्रिविध, बीजो द्विविध द्विविध, बीजो द्विविध एकविध,

शेषं पञ्चसंकाण जाय्य अर्थसहित.

चौथो एकविध त्रिविध, पांचमो एकविध द्वि-
विध, षठा एकविध एकविध, ए ठ जांगा पांच
घत आश्रयी थाय, अने कोइएक उत्तरगुण
माहेसु कोइएक घत लीये, ते सातमो जांगो
जाणवो, अने आठमो जांगो कोइ नियम मात्र
नज लीये ते जाणवो. ए रीते पुर्वोक्त पाच
अणुवतादिक तेने ठ जांगि गुणीये तेवारे त्रीश
जंग थाय, तेनी साथे एक उत्तरगुणनो जांगो
मेलवीये, तेवारे एकत्रीश जांगा थाय, तेनी
साथे वली कोइ नियम मात्र व्रत न लीये,
तेनो एक जांगो मेलवीये तेवारे वत्रीश जेद
आवक सम्यग्दर्शनी शंका कांक्षादि रहित
अमूढदृष्टिपणे जाणवा. इत्यादिक जेदनी वक्त-
व्येता बहु ठे, पण इहां मुख्यताये उगणपचास
जांगा थाय, ते जांगा गाथाना अर्थे कहे ठे.

मण वयण काय मणवय, मणतणु वय-
ताणु । तिजोगिं सगिं सत्त ॥ कर कारणमइ उं
तिजुंयं, तिकालिं सीयालजंगसर्य ॥ ४२ ॥

पञ्चस्कण्डे ज्ञाप्य अर्थसहित. १७५

अर्थ-एक प्राणातिपातादिकने (मण के०) मने करी न करुं, घोत्रो (वयण के०) वचने करी न करुं, श्रीजो (काय के०) कायाये करी न करुं, चोथो (मणदय के०) मन अने वचने करी न करुं, पांचमो (मणतणु के०) मन अने कायाये करी न करुं, ठट्टो (वयतणु के०) वचन अने कायाये करी न करुं, सातमो (तिजो-नि के०) मन, वचन अने काया, ए त्रणे योगे करी न करुं, ए एक संयोगी (सगि के०) सात ज्ञांगा थया.

... ते सात ज्ञांगा (कर के०) करवा आश्रयी जाणवा. तेमज (सन के०) सात ज्ञांगा (कार के०) कराववा आश्रयी जाणवा, अने सात ज्ञांगा (थणुमइ के०) अनुमति थापवाना एटखे अनुमोदन देवाना पण जाणवा.

ते धावी रीते के-प्राणातिपातादिकने मने करी न करावुं, वीजो वचने करी न करावुं, श्रीजो कायाये करी न करावुं, चोथो मन

१६६ पञ्चरुकाणं ज्ञाप्य श्रुत्यसहित.

अने वचने करी, न करावुं, पांचमो मन अने कायाये करी न करावुं, ठष्ठो वचन अने कायाये करी न करावुं, सातमो मन, वचन अने कायाये करी न करावुं, ए सात कराववाना ज्ञांगा कर्ह्या. हवे सात अनुमोदवाना कहे ठे. एक प्राणातिपातादिकने मने करी न अनुमोदुं, वीजो वचने करी न अनुमोदुं. त्रीजो कायाये करी न अनुमोदुं, चोथो मन अने वचने करी न अनुमोदुं, पांचमो मन अने कायाये करी, न अनुमोदुं, ठष्ठो वचन अने कायाये करी न अनुमोदुं, सातमो मन, वचन अने कायाये करी न अनुमोदुं, ए सात ज्ञांगा अनुमोदन देवाश्चाश्रयी कर्ह्या, एम सात करवाना, सात कराववाना अने सात अनुमोदवाना मली एकवीश ज्ञांगा थया.

हवे (डुतिजुश्च के०) द्विक. त्रिक योग सहित सात सात ज्ञांगा करीये, ते श्यावी रीते के—एक प्राणातिपातादिकने मने करी न करुं;

न करावुं. वीजो वचने करी न करुं, न करावुं.
 त्रीजो कायाये करी न करुं न करावुं. चोथो
 मन थने वचने करी न करुं, न करावुं. पांचमो
 मन थने कायाये करी न करुं, न करावुं. षष्ठो
 वचन थने कायाये करी न करुं, न करावुं.
 सातमो मन, वचन थने काया, ए त्रणे करी
 न करुं, न करावुं. ए करवा कराववा श्वाश्री
 सात जेद कइया. तथा एक प्राणातिपातादिकने
 मने करी न करुं, न अनुमोडुं; वीजो वचने
 करी न करुं, न अनुमोडुं; त्रीजो कायाये करी
 न करुं, न अनुमोडुं; चोथो मन थने वचने
 करी न करुं न अनुमोडुं; पांचमो मन थने
 कायाये करी न करुं न अनुमोडुं; षष्ठो वचन
 थने कायाये करी न करुं, न अनुमोडुं; सात-
 मो मन वचन थने काया, ए त्रणे करी न
 करुं, न अनुमोडुं. ए सात जंग न करवा
 तथा न अनुमोदवा श्वाश्री कइया. तथा एक
 प्राणातिपातादिकने मने करी न करावुं, न

श्लेषं पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहितं.

अनुमोदुं; धीजो वचने करी न करावुं, न अनु-
मोदुं; श्रीजो कायार्ये करी न करावुं, न अनु-
मोदुं; चोयो मने वचने करी न करावुं,
न अनुमोदुं; पांचमो मने कायार्ये करी
न करावुं, न अनुमोदुं; ठठो वचने कायार्ये
करी न करावुं, न अनुमोदुं; सातमो मन,
वचन थने कायार्ये करी न करावुं, न अनुमोदुं;
ए न करावया न अनुमोदया आश्री सात प्रेन
कशा. एम सात न करवा न करावया आश्री
थने सात न करवा न अनुमोदया आश्री तथा
सात न करावया न अनुमोदया आश्री. एके
मने मशी द्विकसंयोगे एकवीश जंग घया.
तेनी साथे पूर्वोक्त एक संयोगना एकवीश
मेखवनां, यद्वैताश्रीश जंग घया.

हे द्विक संयोगे सात जंग घाय, ते कश्च
हे, एक प्राणानिपातादिकने मने करी न करुं,
न करावुं थने न अनुमोदुं; धीजो वचने करी
न करुं, न करावुं थने न अनुमोदुं; श्रीजो

३०० पञ्चरत्नाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

अङ्कुसुमा य ॥१॥ इति ॥ एना विशेषे ज्ञांग
पद्मजंगीना श्रावकना व्रत संबंधी धाय ते कहे
ठे. गाथा ॥ तेरसकोनी सयाई, चुससीईं उ-
याईं धारसय सखा ॥ सत्तासीइ सदस्ता,
दोय सया तद् डुरप्रहिया ॥ १ ॥ तेरशें को-
मी, चोरासी कोमी, धारबास सत्यासी
हजार धशें ने ये धाय. एमज नयजंगीना न-
याणुं हजार नयशें ने नयाणुं फांडी, उपर न-
याणुं छाग, नयाणुं हजार नयशें ने नयाणुं ए-
दता ज्ञांग धाय. ॥१॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
एमज एकरीश जंगी तथा उगणपधारा जंगी-
ना विशेष ज्ञांग धाय, ने सयं आशयकयुद्-
दृतिर्या, मया दीपिकार्थी मया प्रयचनसारो-
काररुतिर्या, मया श्रायकव्रत जंगप्रकरणरुतिर्या,
मया देवकृत्तिकायकी ज्ञांगया. ने पशम्हाणनो
कृत्य श्राय, नेणे विचारया.

इति ए पशम्हाणनुं म्यरुप कहे ठे,

एयं च तनहाये, मयं च मण-यपण-नः

३०२ पञ्चस्काण जाण्य अर्थसहित.

तुष्के एटले चार जांगाने विषे करे; तेमां (वि-
सु अणुसा के०) पहेला त्रण जांगाने विषे अ-
नुज्ञा एटले आज्ञा ठे, एटले ए पञ्चस्काणने क-
रवा करावता रूप चउजंगी थाय ते कहे ठे.-
एक पञ्चस्काणनो करनार शिष्य पण जाण
होय, अने बीजा पञ्चस्काण करावनार गुरु पण
जाण होय, ए प्रथम जंग शुद्ध जाणवो. बीजो
पञ्चस्काण करावनार गुरु जाण होय अने पञ्च-
स्काण करनार शिष्य अजाण होय, ए बीजो
जांगो पण शुद्ध जाणवो. त्रीजो पञ्चस्काण क-
रनार शिष्य जाण होय अने पञ्चस्काणनो क-
रावनार गुरु अजाण होय, ए त्रीजो जांगो पण
शुद्ध जाणवो. चोथो पञ्चस्काण करनार शिष्य
अने पञ्चस्काण करावनार गुरु, ए वेहु अजाण
होय, ते चोथो जांगो अशुद्ध जाणवो. ए रीति
चार जागामाहेथी त्रण जागे पञ्चस्काण कर-
वानी आज्ञा ठे, अने घोया जांगाने विषे आ-
ज्ञा नथी ॥ ए मूलगुण, उत्तरगुणरूप पञ्चस्काः

३०४ पंचरक्षाणं भाष्य अर्थसहित.

ठ प्रकारनी शुद्धि करी शुद्ध एवुं (पंचरक्षाणं के०) पंचरक्षाण, फलदायक होय. हवे ए ठ विशुद्धिना अर्थ कहे ठे.

तिहां प्रथम सम्यक् प्रकारे (विहिणोचियं-कालि के०) विधिये करी उचित काले एटले उचितवेलाये (जं पत्तं के०) जे पंचरक्षाण प्राप्त थयुं एटले सूर्योदयथी पहेलां पंचरक्षाण उचितकाले जे पाम्युं, एटले जे पंचरक्षाण कीधुं, ते यावन्मात्र जेटला काल लगण ग्रहण कर्युं, तावन्मात्र तेटलां काल लगे पहोंचांरुं तेने (फासिय के०) फरश्युं कहीये ॥ ४४ ॥

पालिय पुण पुण सरियं, सोहिय गुरुदत्त सेस जोयणळ ॥ तीरिय समहियकाला, किट्टिय जोयणसमय सरणा ॥ ४५ ॥

अर्थ-वीजुं ज्यां लगे पंचरक्षाण पूरुं न थाय, तिहां लगे (पुणपुण के०) वारंवार उप-योग देइने सावधानताये (सरियं के०) संज्ञा-र्युं जे महारे अमुक पंचरक्षाण आजे ठे, ए

३०६ पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित.

माटे हवे अशन करुं ! आरोगुं ! निस्तारुं ! इत्या-
दिक विनय ज्ञापा साचवीने जमबुं, तेने (कि-
ट्टिय के०) पञ्चस्काण कीर्तुं कहीये ॥ ४५ ॥

इथ पन्निअरिअं थारा, - हियं तु अहवा
ठ सुद्धि सदहणा ॥ जाणण विणयणुजासण,
अणुपाळण ज्ञावसुद्धिनि ॥ ४६ ॥ दारं ॥ ७ ॥

अर्थ-ठहुं (इथ के०) ए सर्व प्रकारे
करी (पन्निअरियं के०) प्रतिचरितं एटले आ-
चरुं जे पञ्चस्काण एटले ए सर्व प्रकारे संपूर्ण
निश्राये पमाह्युं निराशंसपणे श्री जिनाज्ञा
पाखन पूर्वक संयमयात्रा निर्वाहक पदकारण
साधनपूर्वक थप्रमादपणे महोटा कर्मदायने
कारणे थयुं तेने (थाराहियं के०) थाराधितं
एटले थाराध्युं कहिये. (थहवा के०) थयवा
प्रकारानेरे करी (तु के०) वसी पण पञ्चस्का-
एनी (ठ सुद्धि के०) ठ शुद्धि कहे ठे.
प्रथम सम्यग्दर्शनी श्रद्धायंतना मुख्यी प-
ञ्चस्काण करुं, तेने निःशंकता आचारयुक्त

३०० पञ्चस्काण जाय्य श्रयंसहित.

शुपाक्षण के०) श्रुपाक्षणा शुद्धि जाणवी, उक्ती
पूर्वोक्त सर्वप्रकारशी निर्झरारुण इहलोक पर-
लोकनी वांग रहितपणे आशंकादि बोधे करी
रहित ते (जायसुद्धिति के०) जायशुद्धि ते,
इति एट्ठे एम जाणनुं, ए ठ शुद्धि पण सम-
स्त सर्वे पञ्चस्काणोने विधे जाणवी. एम भंगा-
दि विशुद्धिना विस्तारनां योजक ग्रंथांतरशी
जाणवां. एट्ठे ए थावमुंठ शुद्धिनु छार ययुं।
उत्तर बोध थछाशी यया ॥ ४६ ॥

इवे पञ्चस्काणनुं फल वे प्रकार थाय, तनुं
नवमुं छार कहे वे.

पञ्चस्काणस्स फलं, इह परलोए य होइ
डुविहं तु ॥ इहलोए धम्मिद्धाइ, दामन्नगमाइ
परलोए ॥ ४७ ॥ दारं ॥ ए ॥

अर्थ—(पञ्चस्काणस्स फलं के०) पञ्चस्का-
णनुं फल ते (इह परलोएय के०) इह लोक
तथा परलोक आशी (डुविहं तु के०) वे
प्रकारनुं वली (होइ के०) होय. तेमा कोइ-

३१० पञ्चस्काण जाप्य अर्थसहित.

तेनी कथा संक्षेपथी लखीये तीए—कुशाग्र नगं-
रमां सुरेंद्रदत्त नामे सार्यवाहनी सुजडा नां-
मनी स्त्रीथी धम्मिद्ध नामे बहोतर कंजामां
प्रवीण एवो पुत्र थयो. ते यौवनावस्था पांम्यो
पण जितेंद्रिय होवार्थी जोगने वांछतो नहोतो
पण मातपिताए यशोमति कन्या साथे परणं-
व्यो. पठी बलात्कारे दुर्ललितागोष्ठि वेश्या पांसे
मुक्यो. त्यां वसंततिलका वेश्या साथे आसक्त
थयो. वार वर्ष पठी तेने निर्धन जाणी अक्काए
काढी मुक्यो. अनुक्रमे तेना मातपिता मरण
पांम्या अने तेनी पत्नि पोताना पिताना घरे
गइ एथी पोते दुःखित थइ मरणनी इच्छाये
लथानमां गयो. त्यां अग्रदत्त राजपिने जोइ
नमस्कार करी पोतानुं दुःख कहुं जे स्त्री आस-
क्तने दुःखनुं शुं कहेवुं ? मुनिये पोतानुं
चरित्र कही तेने प्रतिबोध्यो पण विषयनी इ-
च्छा तृप्त थइ नहि. ठेवटे मुनिये कहुं के तप-
वने करीने इष्टनी प्राप्ति थाय ठे. एवुं सांजळो

३१२ पञ्चरत्नाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

विरक्त थइ हुं तो एनी धाव माता तुं क्रमे
क्रमे तमारा विपे एने रागिणी करीश. त्पार
पठी तेउ चंपाये गया त्यां राजसुता कपिला
साथे ते परणयो. अनुक्रमे वे विद्याधर राजा-
नी वत्रीश कन्याउने ते परणयो. सर्व मळी
पांत्रीश छी साथे अनुक्रमे जोग जोगववा
लाग्यो. एक वखते मुनिने आवेला जाणी वं-
दन करी पूर्वजव संवधी पृष्ठा करी तेवारे धर्म
रुचि गुरुए कह्युं के पुष्टिदना जवे पांच मत्स्यने
धचाव्या, त्यांथो मरण पामी पद्धिपति सुत थइ
श्रणसण करी मरण पामी, तुं धम्मिह्व कुमार
थयो. एवं धर्मरुचि गुरुनुं वचन सांजळी ते
विरक्त थइ दीक्षा ग्रहण करी श्रव्युते गयो.
तिहांथी महा विदेहमां सुकुल पामी बोधि
ज्ञान पामी चारित्र पाळी सिद्धि पदने वरशे.

अने परजवे दामन्नकादिकने फल थयुं ठे
ने दामन्नकनो दृष्टांत संक्षेप मात्रे लखीये ठीपे-
राजपुर नगरे एक कुखगर रहेतो हतो, तेनो

३१४ पञ्चरत्नाण भाष्ये अर्थसहितं.

बाळकने मारवा जणी अंत्यजने आप्यो. तेणे
अज्ञिज्ञान देखाववा निमित्ते तेनी टचळी अंगु-
ली छेदी अने अतिशय जय देखांनी परहो
काढ्यो. पठी ते बाळक अनुक्रमे नाठो थको
ते शेठनुं जिहां गोकुल ठे, ते ग्रामे आव्यो.
तिहां ते गोकुलना स्वामीये तेने स्वरूपवान्
तथा विनीत देखी पुत्रपणे आप्यो. अनुक्रमे
यौवन पांम्यो. पठी केटलाएक वर्षांतरे तिहां
सागरदत्त शेठ आव्यो, तेणे तेने देखीने जे-
खंढ्यो, ते वारे कोइ कार्यनुं निमित्त करी लेख
लेखीने आप्यो, तेमां शेठे पोताना पुत्रने खंढ्युं
जे एने विष आपजो. एवो लेख आपी पोताने
नगरे मोकळ्यो, ते श्रांत थयो थको उद्यान-
मांहे कामदेवना प्रासादे आवी सूतो. तिहां
वरार्थिनी एवी शेठनी पुत्री कामदेव पूजवा
आवी, तिहां तेणे तेने सूतो देखी कागलमां
पोताना पिताना अक्षर देखी कागल वांच्यो.
तेमां विष देवानुं खंढ्युं जोडने पोतानुं नाम

३१६ पञ्चरत्नाण ज्ञाप्य अर्थसहित.

मातृपूजन करवा जाउवुं, एम कही ते गयो.
एटखामां वञ्चे रस्तामां थंलजे तेनो संकेत
जाणी ते शेठना पुत्रने जमाइ समजी मारी
सांख्यो, जवितव्यताथी वसत्रतर कोइ नथी.
पठी ते पुत्रमरणनुं वृत्तांत सांजळीने हृदयस्फोट
थइ शेठ पण मरण पाम्यो. अनुक्रमे घरनो
स्वामी दामनक थयो. इपिज्ञापित वचन
अन्यथा न थाय.

अनुक्रमे एकदा पाछले पहारे पाहरीदेता
एक मंगल पाठके गाथा कही. तथथा ॥
अणुपुंखमावहंतावि, अन्नठा तस्त बहु गुणां
हुंति ॥ सुह दुखकम्म फुंतो, जस्त कयंतो
बहइ परकं ॥ १ ॥ ए गाथानो अर्थ सांजळी
एक लक्षनुं दान दीधुं, एम त्रण वार कथां
सांजळी त्रण लक्ष दान दीधुं. राजाये ते वात
वात सांजळीने पोतानी पासे तेमाव्यो. पठी
सर्व वीतक वात राजा आगल कही, राजा
हर्ष पाम्यो थको तेने नगरशेठनी पदवीये स्था-

प्यो. एकदा गुरु श्राव्या सांजली वांदवा ग-
पा, तिहां धर्मदेशना सांभली अने पुरातन जव
मत्स्य मांस पञ्चस्काणादिक सर्व सांजर्यु, तेथी
बोधिलान्न पाम्यो; धर्मानुष्ठान साचवी देवलोके
गयो. तिहांची मदाविदेहमां सुकृषमां उपजशे,
तिहां बोधिलान्न पामी चारित्र सही केवलज्ञान
पामी परंपराये मोहासुख पामशे, अने केटला-
एक तेहीज जवे सिद्धि पामे. ए धे प्रकारे फ-
खनुं नवमुं द्वार घयुं ॥

एटले सर्व मुखगुण प्रत्याख्यान सर्व उत्त-
रगुण प्रत्याख्यान तथा अग्निप्रदादिक देश
उत्तरगुण पण होय, अने श्रावकने देश मूलगुण
प्रत्याख्यान ते अणुव्रत तथा देश उत्तर गुण
प्रत्याख्यान ते गुणव्रत अने शिक्षाव्रत जाणवां.
ते वली धे धे जेदे. एक इत्वर ते घणकाखि
अनागतादि पञ्चस्काण मूल उत्तर गुण पञ्च-
स्काण अने देश उत्तरगुण पञ्चस्काण ते शिक्षा-
व्रतादि तथा देशे मूलगुण पञ्चस्काण अने सर्व-

३१७ पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित.

थी उत्तरगुण पञ्चस्काण अने मूलगुण क्रियारूपे
एवुं पञ्चस्काण धम्मिद्धादिकने जाणवुं. इत्या-
दिक पञ्चस्काणना जंग विकल्प घणा ठे, ते
गुरुना विनयथी जाणीये, माटे यथायुहीत जंगे
पञ्चस्काण आराधवां, तेनुं गमन ठेछी गाथा-
वडे कहे ठे ॥ ४७ ॥

इवे ग्रंथ समाप्ति अर्थे गाथा कहे ठे,

पञ्चस्काणमिणं से,—विज्जण ज्ञावेण जिण-
वरुद्धिष्ठं ॥ पत्ता अणंत-जीवा, सासयसुक्कं
अणावाहं ॥ ४८ ॥

॥ इति प्रत्याख्यानज्ञाप्यं संपूर्णम् ॥

अर्थ—(पञ्चस्काणं के०) पञ्चस्काण ते (इ-
णं के०) ए यथोक्त कहुं ते प्रत्ये (ज्ञावेण के०)
ज्ञावे करीने एटखे ज्ञावसहित, अद्दाये करी
निःशंकित सम्यग्दर्शन सहित जे रोते (जिण-
वर के०) जिनेश्वर जगवाने ज्ञान क्रिया सहित
उत्तयनयसम्मत (उद्धिष्ठं के०) कहुं ठे, प्रका-
श्युं ठे ते प्रकारे, एवा गुणधारण रूप पञ्चस्का-

पञ्चरक्षाण ज्ञाप्य अर्थसहित. ३१९

एने (सेविण्य के०) सेवीने, आदरीने, पा-
खीने त्रिकाखापेदाये (अणंतजीवा के०)
अनंत जीव ज्ञाप्यप्राणी ते (सासयसुखं के०)
शाश्वतां सुख (अणावाहं के०) अनावाध
अव्यावाध-निरावाध, एतखे नथी कोइ वाधा
जिद्दां एवुं जे मोक्षस्यानक ते प्रत्ये (पत्ता के०)
पाम्या, पामे ठे अने पामशे. ॥ ४७ ॥

ते भाष्यत्रयवार्तिक, -मेतद्विवृण्वताङ्कितं सुकृतं ।
न स्ताङ्गविकलोक, -स्सततं निरपायसोख्यरतः ॥ १ ॥

इति ज्ञाप्यत्रयं वाखावबोधसहितं समाप्तम् ॥



३१७ पञ्चस्काण ज्ञाप्य अर्थसहित.

थी उत्तरगुण पञ्चस्काण अने मूलगुण क्रियारूपे
एवुं-पञ्चस्काण धम्मिद्धादिकने जाणवुं. इत्या-
दिक पञ्चस्काणना जंग विकल्प घणा ठे, ते
गुरुना विनयथी जाणीये, माटे यथायुद्धीत जंमे
पञ्चस्काण आराधवां, तेनुं गमन ठेळी गाथा-
वडे कहे ठे ॥ ४७ ॥

इवे ग्रंथ समाप्ति अर्थे गाथा कहे ठे.

पञ्चस्काणमिणं से,—विज्जण जावेण जिण-
वरुद्धिं ॥ पत्ता अणंत-जीवा, सासयसुक्कं
अणावाहं ॥ ४८ ॥

॥ इति प्रत्याख्यानज्ञाप्यं संपूर्णम् ॥

अर्थ—(पञ्चस्काणं के०) पञ्चस्काण ते (इ-
णं के०) ए यथोक्त कळुं ते प्रत्ये (जावेण के०)
जावे करीने एटले जावसहित, श्रद्धाये करी
निःशंकित सम्यग्दर्शन सहित जे रोते (जिण-
वर के०) जिनेश्वर जगवाने ज्ञान क्रिया सहित
उत्तमपनयसम्मत (उद्धिं के०) कळुं ठे, प्रका-
शुं ठे ते प्रकारे, एवा गुणधारण रूप पञ्चस्का-

पञ्चरक्ताण ज्ञाप्य अर्थसहित. ३१ए

एने (सेविजाण के०) सेवीने, आदरीने, पा-
डीने त्रिकालापेक्षाये (अणंतजीवा के०)
अनंत जीव ज्ञच्यप्राणी ते (सासयसुरकं के०)
ताश्रतां सुख (अणावादं के०) अनायाध
अव्यावाध-निरावाध, एटले नथी कोइ घाधा
जेदां एवुं जे मोहस्थानक ते प्रत्ये (पत्ता के०)
गम्या, पामे ठे अने पामशे. ॥ ४७ ॥

ते भाष्यत्रयवार्तिक, -मेतद्विच्युएवतार्जितं सुकृतं ।
।स्ताद्भधिकलोक, -स्ततर्तं निरपायसौख्यरतः ॥१॥
।इति ज्ञाप्यत्रयं धालायबोधसहितं समाप्तम् ॥



॥ अथ उपदेशरत्नकोशः ॥

उवएसरणकोसं, नासिअनीसेमल्लोग-
दोगच्चं ॥ उवएसरणमाखं, बुधं नमिऊण
वीरजिणं ॥ १ ॥

अर्थ—(नासिअनीसेमल्लोगदोगच्चं) नाश
कर्यां ठे समस्त लोकनां दारिद्र्य जेणे एवा
(वीरजिणं) वीर जिनने (नमिऊण) नम-
स्कार करीने (उवएसरणमाखं) उपदेश रूप
रत्ननी माळा ठे जेने विषे एवा (उवएसर-
रणकोसं) उपदेश रूप रत्नना चंकारने (बु-
धं) हुं कहीश.

जीवदयाइ रमिऊइ, इंदियवग्गो दमिऊइ
सया वि ॥ सच्चं चैव चविऊइ, धम्मस्स रहस्स-
मिणमेव ॥ २ ॥

अर्थ—(जीवदयाइ) जीव दयाने विषे
(रमिऊइ) रमण करीये. (इंदियवग्गो)

उपदेशं रत्नकोशे अर्थसहित. ३२६

इन्द्रियोनां समुहने (दमिज्जइ) दमनं करीये.
(संबं) सलने (चेव) निक्षे (चविज्जइ)
वीक्षीये (इणमेव) आज (धम्मस्स) धर्मन्तु
(र्हस्सं) र्हस्य-तत्त्वं ठे. ॥ २ ॥

सीलं न हु खंमिज्जइ न संवसिज्जइ समं
सुखिदि ॥ गुरुवयणं न खलिज्जइ, जइ नज्ज-
इ धम्मपरमत्थो ॥ ३ ॥

अर्थ—(सीलं) शीलं व्रतने (हु) निक्षे
न खंमिज्जइ) न खंडनं करीये. (कुसीले-
इ) कुशीलिया (समं) साथे (न संवसि-
ज्जइ) न वास करीये. (गुरुवयणं) गुरुना
चनने (न खलिज्जइ) न उल्लंघनं करीये. ए
कारे (जइ) यतिए (धम्मपरमत्थो) धर्मनो
परमार्थ (नज्जइ) जाणवो. ॥ ३ ॥

चवलं न चंफमिज्जइ, विरइज्जइ नेव उ-
मो वेसो ॥ चंफं न पलोइज्जइ, रत्ता वि प्रणंति
पिसुणा ॥ ४ ॥

अर्थ—(चवलं) चपलताए (न चंफमि-

३२२ उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

झाड़) न चालीए. (उल्लो) उद्भट (वेसो)
वेप (नेव) नहिज (विरझाड़) धारण क.
रोये. (वंके) वांकी दृष्टि (न पलोझाड़)
न जोईये. तो (रुछा वि) क्रोध पामेला एवा
पण (पिसुणा) चाडीयाउं (किं) शुं (जणं-
ति) कहे-कही शके ? ॥ ४ ॥

नियमिज्झ नियजीहा, अविथारिथं नेव
किज्जए कजं । न कुलफमो अ सुप्पइ, कुविउं
किं कुणइ कस्सिकालो ॥ ५ ॥

अर्थ—(नियजीहा) थापणी पोतानी
जीहाने (नियमिज्झ) नियममां राखीये, (अ-
विथारिथं) अविचार्युं (कजं) कार्य (नेव)
नहींज (किज्जए) करीए, (अ) वली (कुल-
फमो) कुलाचारने (न सुप्पइ) न सोपीये,
तो (कुविउं) कोप पामेत्तो एवो (कस्सिका-
लो) कस्सिकाख (किं) शुं (कुणइ) करे-क-
रो शके ? ५

ममं न उ लविज्जइ, कस्म वि थायं न

उपदेश रत्नकोश अर्थसहित. ३३३

दिक्काइ कया वि ॥ को वि न उषोसिक्काइ, सज्ज-
णमग्गो इमो दुग्गो ॥ ६ ॥

अर्थ—कोइने (उ) वली (मम्मं) मर्म
बचन (न लविज्जइ) न कहीये. (कस्स वि)
कोइने (कया वि) कदापि (आलं) कलंक
(न दिज्जइ) न दर्शये. (को वि) कोइने पण (न
उषोसिज्जइ) आक्रोश न करीये. (इमो)
था (सज्जणमग्गो) सज्जननो मार्ग (दुग्गो)
दुर्ग-किह्वा समान ठे. अर्थात् ते कोइथी परा-
जव पामे नहों ॥ ६ ॥

सवस्स उवपरिक्काइ, न पम्हसिक्काइ परस्स
उवपारो । विह्वलं अयलंविक्काइ, उवपसो एत्त
विज्जसाणं ॥ ७ ॥

अर्थ—(सवस्स) सर्वने (उवपरिक्काइ)
-पकार करीये. (परस्स) परनो (उवपारो)
उपकार (न पम्हसिक्काइ) न घिसारीये.
(विह्वलं) दुःखाने (अयलंविक्काइ) अयलंधन
थापीये. (एत्त) था (उवपसो) उपवेश

३२२ उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

ज्जाइ) न चालीए. (उप्रमो) उद्भट (वेसो)
वेप (नेव) नहिज (विरइज्जाइ) धारण क-
रोये. (वंकं) वांकी दृष्टि (न पलोइज्जाइ)
न जोईये. तो (रुछा वि) क्रोध पामेला एवा
पण (पिसुणा) चाडीयाउं (किं) शुं (जणं-
ति) कहे-कही शके ? ॥ ४ ॥

नियमिज्जाइ नियजीहा, अविश्चारिस्थं नेव
किज्जाए कजं । न कुलकमो अ बुप्पइ, कुविउं
किं कुणइ कलिकालो ॥ ५ ॥

अर्थ-(नियजीहा) आपणी पोतानी
जीहाने (नियमिज्जाइ) नियममां राखीये, (अ-
विश्चारिस्थं) अविचार्युं (कजं) कार्य (नेव)
नहींज (किज्जाए) करीए, (अ) वली (कुल-
कमो) कुलाचारने (न बुप्पइ) न क्षोपीये,
तो (कुविउं) कोप पामेलो एवो (कलिका-
लो) कलिकाल (किं) शुं (कुणइ) करे-क-
री शके ? ५

मम्मं न उ लविज्जाइ, कस्स वि श्यालं न

दिक्कइ कया वि ॥ को वि न लकोसिक्कइ, सक्क
णमग्गो इमो दुग्गो ॥ ६ ॥

अर्थ—कोइने (ल) वली (मम्मं) मर्म
वचन (न लविज्जइ) न कहीये. (कस्त वि)
कोइने (कया वि) कदापि (थालं) कलंक
(न दिज्जइ) न दर्शये. (को वि) कोइने पण (न
लकोसिज्जइ) आक्रोश न करीये. (इमो)
आ (सज्जणमग्गो) सज्जननो मार्ग (दुग्गो)
दुर्ग-कित्वा समान ठे. अर्थात् ते कोइथी परा-
भव पामे नही ॥ ६ ॥

सव्वस्स उवयरिक्कइ, न पम्दसिक्कइ परस्स
उवयारो । विद्वलं अवलंविक्कइ, उवप्पो एत
विउसाणं ॥ ७ ॥

अर्थ—(सव्वस्स) सर्वने (उवयरिक्कइ)
उपकार करीये. (परस्स) परनो (उवयारो)
उपकार (न पम्दसिक्कइ) न पित्तारीये.
(विद्वलं) दुःखोने (अवलंविक्कइ) अवलंवन
आपीये. (एत) आ (उवप्पो) उपदेश

३३४ उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

(विजसाणं) विद्वानोने ठे ॥ ४ ॥

को वि न अप्रत्थिंजाइ, किजाइ कस्स
वि न पत्थणाजंगो । दीणं न य जंपिजाइ, जि-
विजाइ जाव जीअलोए ॥ ५ ॥

अर्थ—(को वि) कोइने पण(न अप्रत्थिंजाइ)
अभ्यर्थना—प्रार्थना करीये नहीं. (कस्स वि)
कोइनी (पत्थणाजंगो) प्रार्थनानो जंग (न
किजाइ) न करीये. (य) वली (दीणं) दी-
न वचन (न जंपिजाइ) न बोलीये. (जाव)
ज्यां सुधी (जीअलोए) जीवलोकने विषे (जि-
विजाइ) जीवीये त्यां सुधी ॥ ५ ॥

अप्पा न पसंसिजाइ, निदिजाइ दुजाणो
वि न कया वि ॥ बहु बहुसो न हसिजाइ ल-
अइ गुरुअत्तणं तेण ॥ ६ ॥

अर्थ—(कया वि) कदापि (अप्पा) आ-
त्मानी (न पसंसिजाइ) प्रशंसा न करीये.
(दुजाणो वि) दुर्जननी पण (न निदिजा-
इ) निंदा न करीये. (बहु) घणुं (बहुसो)

उपदेश रत्नकोश श्वर्घसहित. ३१५

घणी वार (न हसिञ्जइ) न हसीये. (तेण)
तेयी करीने (गुरुधत्तणं) मोटाईपणुं (लप्रई)
पामीये. ॥ ए ॥

रिणो न वीससिञ्जइ कया विं वंचिञ्जए
न वीसञ्जो ॥ न कयग्घेहिं हविञ्जइ एसो ना-
यस्स नीसंदो ॥ १० ॥

श्वर्घ—(रिणो) शत्रुनो (न वीससि-
ञ्जइ) विश्वास न करीये. (कया वि) कदापि
(वीसत्थो) विश्वासुने (न वंचिञ्जए) वेत-
रीये नहि. (कयग्घेहिं) कृतम पटले कया
कामना हणनारा (न हविञ्जइ) न घईये.
(एसो) ध्या (नायस्स) न्यायनो (नीसंदो)
मार्ग वे. ॥ १० ॥

रञ्चिञ्जइ सुगुणेषु, वञ्चइ राजं न नेहव-
ञ्जेषु ॥ किञ्जइ पत्त परिका, दक्काण एसो ध
कसवटो ॥ ११ ॥

श्वर्घ—(सुगुणेषु) सारा गुणीने विये (र-
ञ्चिञ्जइ) राजी घईये. (नेहवञ्जेषु) साचा

३२६ उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

लेह रहित पुरुषोने विषे (राठ) राग (न वज्झइ) न धांधीये. (पत्तपरिक्का) पात्रनी परीक्षा (किज्जाइ) करीये. (इमो थ) धा ज (दक्काण) माहा पुरुषोनी (कसंबटो) कसोटोलो पठर ठे. ॥ ११ ॥

नाकज्जामायरिज्जाइ, थप्पा पामिज्जाए न व-
यणिज्जे ॥ न य साहसं चइज्जाइ, उप्पिज्जाइ तेण
जगह्यो ॥ १२ ॥

अर्थ—(थकज्जां) थकार्यने (न धाय-
रिज्जाइ) थाचरीये थयवा थादरीये नही. (थ-
प्पा) थात्माने (वयणिज्जे) निय यचनादिक-
मां (न पामिज्जाए) न पात्रीये. (य) यत्ती
(साहसं) साहस [साहसिकपणा] ने (न
चइज्जाइ) न तजीये. (तेण) तेथी (जगहत्थो)
जगतमां हाथ (उप्पिज्जाइ) उन्नो राखीये ॥१२॥

वमणे वि न मुज्जिज्जाइ, मुच्चइ माणो न
नाम मणे वि ॥ विद्धवक्कए वि दिज्जाइ, वयम-
मियारं म्हु धीगणं ॥ १३ ॥

उपदेश रत्नकोश अर्थसहित. ३२७

अर्थ—(वसणे वि) व्यसन-दुखमां पण
(न मुञ्जिज्जइ) न मुञ्जाइए, (मरणे वि)
मरण थाय तो पण (नाम) कोमल थामंत्र-
णने विपे ठे. (माणे) धर्मनुं घट्टमान (न
मुञ्चइ) न मूकीये. (विह्वरक्कए वि) लक्ष्मीतो
इय थये ठते पण (दिज्जइ) दान दर्शये. एवं
(धीराणं) धीर पुरुषोनुं (अस्तिधारं) खड-
गनी धार जेवुं (वयं) वत ठे (खु) निधे ॥१३॥

अइनेहो न वहिज्जइ, रुसिज्जइ न य पिये
वि पयदिश्यहं । वरारिज्जइ न कळी, जलंजळी
दिज्जइ उदाणं ॥ १४ ॥

अर्थ—(अइनेहो) अति स्नेह (न व-
हिज्जइ) न वहन परीये-न धरीये. (य) पत्नी
(पियेवि) प्रिय माणस उपर पण (पइदिश्यहं)
निरंतर (न रुसिज्जइ) रोष न परीये. (कळी)
कळीयो [न वरारिज्जइ] पधारीये नदी. ए
रीते [उदाणं] दुःखोने [जलंजळी] जलंज-
ळी वइए ॥ १४ ॥

३३५ उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

न कुसंगेण वसिञ्जइ, वावस्स वि विप्पए
(हित्यं वयणं) ॥ अन्यात्तं निवट्ठिञ्जइ न होइ
वयणिज्जया एवं ॥ १५ ॥

अर्थ—[कुसंगेण] कुसंगीनी साथे [न व-
सिञ्जइ] न प्रसीये, [वावस्स वि] वावकत्तुं
पण (हित्यं) हितकारी [वयणं] वचन [वि-
प्पए] ग्रहण करीये, [अन्यात्तं] अन्यायथी
[निवट्ठिञ्जइ] निवर्तन पामीये, [एवं] एव
करमाथी [वयणिज्जया] वचनीयता एट्ठे
निंदा [न होइ] न होय ॥ १५ ॥

विह्वे वि न मच्चिञ्जइ, न विसीइञ्जइ
असंपयाए वि ॥ वट्ठिञ्जइ समजावे, न होइ
एणएण्ठ संतावो ॥ १६ ॥

अर्थ—(विह्वे वि) वेत्तवने विपे पण
(न मच्चिञ्जइ) न माचीये—न गर्व करीये,
(असंपयाए वि) संपत्ति रहितपणामां पण
(न विसीइञ्जइ) विपाद—वेद न करीये,
(समजावे) समताने विपे (वट्ठिञ्जइ) ॥

उपदेश रत्नकोश श्रुत्यसहित. ३२९

सिंघे. तो (स्वरणइ) सारा भाग योगमा
(संतावो) संताप (न होइ) न होय ॥ १६ ॥

वनिज्जइ निचगुणो, न परुक्कं न य सुअ-
स्स पच्चकं ॥ महिला ल नो जया वि हु, न न-
स्सए जेण माहस्पं ॥ १७ ॥

श्रुत्य—[निचगुणो] भृत्य-वाकरना गुण
[परुक्कं] परोक्षपणे [न वनिज्जइ] न वखा-
णीये. [य] वली [सुअस्स] पुत्रना गुण
[पच्चकं] प्रत्यक्षपणे [न] न वखाणीये. [उ]
परंतु [महिला] स्त्रीना गुण [उजया वि] वने
प्रकारे पण-परोक्ष के प्रत्यक्षपणे पण [न] व-
खाणीये [हु] निधे. [जेण] जेयी [माहस्पं]
पोतानुं माहात्म्य-भोटार्हपणं [न नस्सए]
नाश न पामे. ॥ १७ ॥

जंपिज्जइ पिथवपणं, किज्जइ विणउं अ-
दिज्जए दाणं ॥ पस्युणगदणं किज्जइ अमूलमंतं
नसीकरणं ॥ १८ ॥

श्रुत्य—[पिथवपणं] प्रिय वचन [जंपि-

३३० उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

ज्जई] घोलीये. [विणउ] विनय करीये.
(दाणं) दान (दिज्जए) दर्इए. (थ) वली.
(परगुणगहणं) परना गुणनुं ग्रहण (किज्जइ)
करीये. ए (अमूलमंतं) अमूल्य मंत्र (वसी-
करणं) वशीकरणनो ठे ॥ १८ ॥

पत्थावे जंपिज्जइ, सम्माणिज्जइ खलोवि
बहुमज्जे ॥ नज्जइ सपरविसेसो, सयलत्था तस्स
सिज्जंति ॥ १९ ॥

अर्थ—(पत्थावे) पस्तावे-योग्य समये (जं-
पिज्जइ) बोलीये. (बहुमज्जे) घणा माणसो-
नी मध्ये (खलो वि) खल माणसनुं पण
(सम्माणिज्जइ) सन्मान करीये. (सपरविसे-
सो) पोतानो थने परनो विशेष—नेद (नज्जइ)
जाणीये. तो (तस्स) ते माणसने (सयलत्था) सं-
कल अर्थो (सिज्जंति) सिद्ध थाय ठे ॥ १९ ॥

मंतंताण न पासे, गम्मइ नइ परगहे अ-
वीएहिं ॥ पन्निवन्नं पाळिज्जइ, सुकलीणत्तं ह्वइ-
एवं ॥ २० ॥

३३२ उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

गुणेहिं निग्रहहिं । न विम्हत्तं वहिज्जइ बहु-
यणा जेणिमा पुहवी ॥ २२ ॥

अर्थ—[को वि] कोईने पण [न अयमः
निज्जइ] अपमान न करीये (य) वखी (निग्र-
हहिं) पोताना (गुणेहिं) गुणोए करीने (-न
गविज्जइ) गर्व न करीये [विम्हत्तं] विस्मय
(न वहिज्जइ) न वहन करीये (जेण) जे
कारण माटे (इमो) आ (पुहवी) पृथ्वी
(बहुरयणा) बहु रत्नवाली ठे. ॥ २२ ॥

आरंभिज्जइ लहुअं, किज्जइ कज्ज महंत-
मवि पहा ॥ न य लकरिसो किज्जइ, लप्रइ गुरु
अत्तणं जेण ॥ २३ ॥

अर्थ—प्रथम (लहुअं) नालुं काम (आरं-
भिज्जइ) आरंभ करीये (पहा) पठीयी (क-
ज्जमहंतं) मोटुं कार्य (अवि) पण (किज्ज-
इ) करीये (य) वखी (लकरिसो) उत्कर्ष
(न किज्जइ) न करीये (जेण) जेथी (गु-
रुअत्तणं) गुरुत्व—मोटाई (लप्रइ) पामीये ॥ २३ ॥

३३४ उपदेश रत्नकोश अर्थसहित.

[सछाईं] खेछा थो (रमइ) रमे ठे. ॥ १५ ॥

एथं पञ्चमजिणेसर,—सूरिवयणगुंफरम्मिअं
वहउ । ञवजणो कंठगयं, विउलं उवएसमा-
खमिणं ॥ १६ ॥

अर्थ—[एथं] ए प्रकारे [पञ्चमजिणेसर-
सूरिवयणगुंफरम्मिअं] पद्म जिनेश्वर सूरिना
वचननी रचनावडे करीने रमणिक एवी [वि-
उलं] विस्तीर्ण (इणं) आ [उवएसमालं]
उपदेशमाखाने [ञवजणो] ञव्य जन [कं-
ठगयं] कंठगत [वहउ] वहन करो अर्थात्
कंठे धारण करो. ॥ १६ ॥ इति ॥

॥ इति उपदेशरत्नकोशः समाप्तः ॥



३३६ रत्नाकर पञ्च० अर्थसहित.

प्रज्ञो विज्ञपयामि किञ्चित् ॥ २ ॥

अर्थ—(जगद्वयाधार] अण जगत्ना
आधारभूत एवा वक्षी (कृपावतार) कृपाने
माटे ठे अवतार एटले जन्म जेना एवा वक्षी
(दुर्वारसंसारविकारवेद्य) दुःखे करी वारी
शंकाय एवा संसारना विकारनों नाश करवा-
मां वैद्य समान वली [विज्ञ] विशेष ज्ञानवर्त
एवा [श्रीवीतरागप्रज्ञो] हे वीतराग प्रज्ञु !
[त्वयि] तमारे विषे (मुग्धज्ञावात्) मुग्धप-
णा थकी [किञ्चित्] कांश्चि [विज्ञपयामि]
हूँ विनंति करुं ॥ २ ॥

किं वासुदीपाकक्षितो न वासुः, पित्रोः पु-
रो जडपति निर्धिकल्पः । तथा यथार्थं कथया-
मिं नाथ, निजाशयं सानुशयस्तवाग्रे ॥ ३ ॥

अर्थ—(वासुदीपाकक्षितः) वासुकनी क्री-
मण करीने युक्त थने (निर्धिकल्पः) विकल्प
रहित एवो [वासुः] वासुक [पित्रोः] मा
वाग्नी [पुरः] पाने सत्य वचनने (किं) शं

३३७ रत्नाकरपञ्चविं० अर्थसहित.

दग्धोऽग्निना क्रोधमयेन दष्टे, दुष्टेन लोना-
ख्यमहोरगेण । अस्तोऽग्निमानाजगरेण माया-
जालेन वद्वोऽस्मि कथं जजे त्वाम् ॥ ५ ॥

अर्थ—हुं [क्रोधमयेन] क्रोध रूपी [अग्नि-
ना] अग्निवक्त्रे [दग्धः] वल्लो [अस्मि] तुं.
वली [दुष्टेन] दुष्ट एवा (लोनाख्यमहोरगेण)
लोना नामना मोटा सर्पवक्त्रे [दष्टः] क्वाएलो
तुं. वली (अग्निमानाजगरेण) अग्निमान रूपी
अजगरवक्त्रे [अस्तः] गलाएलो तुं. वली (माया-
जालेन) माया रूपी जालवक्त्रे (वद्वः) वंधाये-
लो तुं. तेथी [त्वां] तमने (कथं) शी रीते
[जजे] हुं भजुं ? ॥ ५ ॥

कृतं मयाऽमुत्र हितं न चेद्, लोकेऽपि-
लोकेश सुखं न मेऽवृत् । अस्मादृशां केवलमेव
जन्म, जिनेश जज्ञे नवपूरणाय ॥ ६ ॥

अर्थ—(लोकेश) हे लोकना ईश ! (मया)
मैं [अमुत्र] परलोकने विषे [न] तथा [इद्]
थ्या [लोकेऽपि] लोकने विषे पण [हितं] हि-

रत्नाकरपञ्चविं० अर्थसहित. ३३ए

कारी कार्य [न कृतं] कर्तुं नधी, तेधी [मे]
मने [सुखं] सुख (न अचूत्) न ययुं. तो
[जिनेश] हे जिनेश ! [अस्माद्दशां] अ-
मारा जेवानो (जन्म) जन्म [केवलं] केवळ
(नवपूरणाय एव) नवोने पूरण करवा माटे
ज (जज्ञे) घयो ठे. ॥ ६ ॥

मन्ये मनो यन्न मनोऽश्नुत्, त्वदास्यपीयू-

पमपूखलाज्ञात् । हुतं महानंदरसं कठोर-मस्मा-

दशां देव तदश्मतोऽपि ॥ ७ ॥

अर्थ-[मनोऽश्नुत्] सुंदर ठे आचरण जेनुं

एवा (देव) हे देव ! (यत्) जे कारण माटे

[अस्माद्दशां] अमारा जेवानुं (मनः) मन

(त्वदास्यपीयूपमपूखलाज्ञात्) तमारा मुख

रूपी चंद्रना लाजधी (महानंदरसं) मोटा आ-

नंदना रसने [न हुतं] ड्रव्युं नही [तत्] ते

कारण माटे अमारुं मन (अश्मतोऽपि) पत्य-

रधी पण (कठोरं) कठोर ठे एम (मन्ये) हुं

मानुं हुं. ॥ ७ ॥

३४० रत्नाकरपञ्चविं० अर्थसहित.

त्वत्तः सुदुष्प्राप्यमिदं मयाप्तं, रत्नत्रयं
भूरिज्वभ्रमेण । प्रमादनिद्रावशतो गतं तत्,
कस्याग्रतो नायक ! पूत्करोमि ॥ ७ ॥

अर्थ—(मया) मे (भूरिज्वभ्रमेण) घणा
ज्वमां भ्रमण करवाए करीने (त्वत्तः) तमारा
थकी (इदं) आ [सुदुष्प्राप्यं] अति दुष्प्राप्य
(रत्नत्रयं) रत्नत्रयीने (आप्तं) मेळवी हती
(तत्) ते (प्रमादनिद्रावशतः) प्रमाद अने
निद्राना वशथी (गतं) जती रही तो (नायक)
हे नायक ! (कस्य) कोनी [अग्रतः] आगळ
(पूत्करोमि) हुं पोकार करुं ? ॥ ८ ॥

वैराग्यरंगः परवंचनाय, धर्मोपदेशो जनरंज-
नाय । वादाय विद्याध्ययनं च भेऽवृत्, कियद्-
बुवे ? हास्यकरं स्वमीश ! ॥९॥

अर्थ—(मे) मारो (वैराग्यरंगः) वैराग्यनो
रंग (परवंचनाय) परने ठेवरया माटे (धर्मोप-
देशः) धर्मनो उपदेश (जनरंजनाय) खोफने
रंजन करवा माटे (च) थने (विद्याध्ययनं)

रत्नाकरपरशर्वि० अर्थसहित. ३४१

विद्यानो अभ्यास (वादाय) वाद विवादने
माटे (अचूत्) घयो. (ईश) हे ईश ! [खं]
मारुं-पोतानुं [दास्यकरं] हास्यकारक-कृत्यादिक
(कियत्) केटखुंक [घुबे] कहुं ? ॥ ९ ॥

परापवादेन मुखं सदोषं, नेत्रं परस्त्रीजन-
वीक्षणेन । चेतः परापायविचिंतनेन, कृतं नवि-
प्यामि कथं विभोऽहम् ॥ १० ॥

अर्थ-में (परापवादेन) परनिंदावने (मुखं)
मुखने, [परस्त्रीजनवीक्षणेन] परनी स्त्रीजने
जोवावडे (नेत्रं) नेत्रने, (परापायविचिंतनेन)
परनुं मातुं चितववावने (चेतः) चितने [सदोषं]
दोषवाळुं (कृतं) कर्तुं तो (विज्ञो) हे विज्ञो !
[अहं] हुं (कथं) शी रीते (नविप्यामि)
यईश ?--मारुं शुं घशे ? ॥ १० ॥

विमंचितं यत्स्मरघस्मरार्तिं,—दशावशात्स्वं
विपयान्धलेन । प्रकाशितं तद्भवतो हियेव, स-
र्वज्ञ ! सर्वं स्वयमेव वेत्ति ॥ ११ ॥
अर्थ-(विपयांधलेन) विपयोमां अंध

३४२ रत्नाकरपञ्चविंशत्यर्थसहित.

थयेला एवा में (स्मरघस्मरार्तिदशावशात्)
कामदेव रुपी ज्ञानकनी पीनानीदशाना वशथी
(यत्) जे (स्वं) मारा आत्माने [विडंबितं]
विडंबना पमाडी (तत्) ते [जवतः] आपनी
पासे (हिया एव) लज्जाथी ज [प्रकाशितं]
में प्रकाश करुं ठे. केमके (सर्वज्ञ) हे सर्वज्ञ !
(स्वयमेव) तमे पोते ज [सर्व] सर्व (वेत्सि)
जाणो ठे. ॥ ११ ॥

ध्वस्तोऽन्यमंत्रैः परमेष्ठिमंत्रः, कुशाखवाक्यै-
र्निहतागमोक्तिः । कर्तुं वृथा कर्म कुदेवसंगा-द-
वांति ही नाथ मति ब्रमो मे ॥ १२ ॥

अर्थ-में (अन्यमंत्रैः) बीजा मंत्रोए करीने
[परमेष्ठिमंत्रः] परमेष्ठि मंत्र (ध्वस्तः) नाश
पमानयो-अवगणना करी, (कुशाखवाक्यैः)
कुशाखनां वाक्योये करीने [आगमोक्तिः]
आगमनां वचनो [निहता] दृणी नाख्यां-
ढांकी दोधां अर्थात् न सांज्ञक्या अने [कुदे-
वसंगात्] कुदेवना संगधी (कर्म) कर्मने
(वृथा) फोगट (कर्तुं) करवाने (अवांति)

वांछ्यं, ते सर्व [नाथ] हे नाथ ! (मे) मारो
(मत्तिव्रमः) मत्तिनो विव्रम थयो छे [ही] निश्चे.

विमुच्य दृग्लक्ष्यगतं ज्वंतं, ध्याता मया
मूढधिया हृदन्तः । कटाक्षवक्षोजगनीरनाजी-
कटीतटीयाः सुदृशां विलासाः

अर्थ—(मूढधिया) मूढ बुद्धिवाळा (मया)
मैं [दृग्लक्ष्यगतं] दृष्टि लक्ष्यमां आवेळा एवा
(भवन्तं) आपने [विमुच्य] मूकीने (हृदन्तः)
हृदयमां (सुदृशां) स्त्रीयोना (कटाक्षवक्षोजग-
नीरनाभीकटीतटीयाः) कटाक्ष, स्तन, गंजीर
नाजी तथा कटी तटना (विलासाः) विलासोर्तुं
(ध्याताः) ध्यान कर्युं ठे. ॥ १३ ॥

लोलेक्षणावक्त्रनिरीक्षणेन, यो मानसो
रागलवो विलग्नः । न शुचसिद्धांतपयोधि-
मध्ये, धौतोऽप्यगात्तारक ! कारणं किम् ? ॥१४॥

अर्थ—(लोलेक्षणावक्त्रनिरीक्षणेन) चपल
नेत्रवाळी स्त्रीयोनां मुख जोवाधी (मानसो)
मन संबंधि [यः] जे (रागलवः) रागने

३५० रत्नाकरपञ्चविं० अर्थसहित.

किं वा मुधाऽहं बहुधा सुधाञ्जुक्, पूज्य
त्वदग्रेचरितं स्वकीयम् । जल्पामि यस्माच्चिज-
गत्स्वरूप, निरूपकस्त्वं कियदेतदत्र ॥२४॥

अर्थ—(वा) अथवा तो (सुधाञ्जुक्पूज्य)
हे देवोना पूज्य ! अथवा हे देव ! हे पूज्य !
[त्वदग्रे] तमारी पासे (अहं) हुं (स्वकीयं)
मारुं पोतानुं (चरितं) चरित्र (बहुधा) बहु
प्रकारे (मुधा) फोगट (किं) शुं (जल्पामि)
कहुं ? (यस्मात्) जे कारण माटे [त्वं] तमे
[त्रिजगत्स्वरूपनिरूपकः] त्रण जगतना स्व-
रूपनुं निरूपण करनारा ठो, अथवा हे त्रण
जगतना स्वरूपवाळा ! सर्वज्ञ ठो, तेथी (अत्र)
अहि—तमारे विषे (एतद्) आ—मारुं चरित्र
(कियत्) शुं मात्र ठे ? ॥२४॥

दीनोद्धारधुरंधरस्त्वदपरो नास्ते मदन्यः
कृपा—पात्रं नात्र जने जिनेश्वर तथाप्येतां न-
याचे त्रियम् । किं त्वद्दन्निदमेव केवलमहो
सद्बोधिरत्नं शिवं, श्रीरत्नाकर।मंगलैकनिलय।
श्रेयस्करं प्रार्थये ॥२५॥

अर्थः—(जिनेश्वर) हे जिनेश्वर ! (त्वदप-
 रः) तमाराथी धीजो कोइ (दीनोद्धारधुरं-
 धरः] दीन लोकनो उद्धार करवामां धुरंधर
 (नास्ते) नथी, अने (मदन्यः) माराथी
 धीजो फोई (अत्र) आ (जने) लोकमां (कृ-
 पापात्रं) कृपानुं पात्र (न) नथी, (तथापि)
 तो पण (एतां) आ-प्रत्यक्ष (ग्रियं] लक्ष्मी
 धनने [न याचे) हुं मागतो नथी. (किं तु)
 परंतु (श्री रत्नाकर) हे मोक्ष लक्ष्मीना सा-
 गर समान अने (मंगलैकनिलय) मंगलना
 अद्वितीय स्थान रूप एवा (अदो अर्हन्) हे
 अर्हन् देव ! (केवलं) फकत (इदं) आ
 [शिवं] मोक्ष फळ आपनार अने (श्रेय-
 स्करं) कल्याणकारी (सद्बोधिरत्नं) सात
 बोधि रत्न-सम्पत्त्वनी (एव] ज (प्रार्थये)
 हुं प्रार्थना करुं. आ श्लोकमां “श्री रत्नाकर”
 शब्दवडे स्तुति कर्ताप पोतानुं “ रत्नाकर
 सुरि ” एवं नाम पण सूचव्युं ते.

॥ इति श्रीरत्नाकरपञ्चविंशतिका समाप्ता ॥

शुद्धिपत्रिका.

पृष्ठाङ्कः	पंक्ति	अशुद्ध	शुद्ध
३७	१०	चार शुद्ध एटले	चार शुद्ध अयव
५५	६	अप्पडिहयवराण	अप्पडिहयवरणा
७५	१३	वीरशुद्ध	वीरशुद्ध
११३	४	ग वीअं	दुगि वीअं
१४२	८	तेन	तेन
१५५	१९	उट्टपफोड	उट्टपफोड
१६६	१५	वद	वद
१६६	१७	बुद्धिये	बुद्धिये
१७२	१४	तित्थयराण	तित्थयराण
१८८	७	बहिर्दिशी	बहिर्दिशीर्था
१८९	१२	पाण	पाणी
१९६	१	सज्जाओ	सज्जाओ
२०५	६	ते शिक्षाव्रता—	ते गुणव्रत शिक्षाव्रता
२०८	११	चउविहार प्रमुख	करीये, अनशन करिये,
२२५	७	द्विविधाहार	द्विविधाहार
२७८	९	जललपसिय	जललपसिय
३०२	१६	भागामोदधी	भागामोदधी
"	"	भागे	भागे
३०७	५	मल	मूल
३११	१६	सुद्धदत्तना	समुद्धदत्तना
३१२	१	माता छुं	माता कमलानामे छुं
३१६	१४	कथा	गाथा
३२६	१८	सिघारं	सिघारं

